



1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 24 november.

2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Tredje vice talmannen meddelade att *Anna Grönlund Krantz* (fp) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 1 december varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för Åke Bergbäck.

3 § Meddelande om allmän debattimme

Tredje vice talmannen meddelade att information om allmän debattimme *onsdagen den 7 december efter voteringen kl. 9.00* delats ut till kammarens ledamöter.

4 § Meddelande om särskild debatt

Tredje vice talmannen meddelade att debattregler för särskild debatt om värdetransportrånen *tisdagen den 13 december kl. 13.30* delats ut till kammarens ledamöter.

5 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämnds-sammanträde

Tredje vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde fredagen den 11 november inkommit.

6 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motion
2005/06:K2 till konstitutionsutskottet

7 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Justitieutskottets betänkande 2005/06:JuU3
Näringsutskottets betänkande 2005/06:NU7
Lagutskottets betänkanden 2005/06:LU5 och LU8
Skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU8

8 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 25 november

NU4 Statliga företag

Punkt 1 (Regeringens skrivelse och synen på statligt ägande)

1. utskottet

2. res. 1 (m, fp, kd, c)

Votering:

162 för utskottet

130 för res. 1

1 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 22 v, 14 mp, 1 -

För res. 1: 47 m, 39 fp, 26 kd, 18 c

Avstod: 1 fp

Frånvarande: 19 s, 8 m, 8 fp, 7 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 3 (Företag med samhällsintressen)

1. utskottet

2. res. 5 (kd)

Votering:

188 för utskottet

28 för res. 5

75 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 123 s, 28 fp, 22 v, 14 mp, 1 -

För res. 5: 1 m, 26 kd, 1 c

Avstod: 1 s, 46 m, 11 fp, 17 c

Frånvarande: 20 s, 8 m, 9 fp, 7 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 5 (Statens ägarutövning)

1. utskottet

2. res. 6 (m, fp, kd, c)

Votering:

162 för utskottet

128 för res. 6

2 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 22 v, 14 mp, 1 -

För res. 6: 47 m, 39 fp, 26 kd, 16 c

Avstod: 2 c

Frånvarande: 19 s, 8 m, 9 fp, 7 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Åsa Torstensson (c) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 29 november

BoU3 Avstående från besittningsskydd

Punkt 2 (Tidsgränsen för överenskommelsen – bostäder)

1. utskottet

2. res. 1 (v)

Votering:

269 för utskottet

23 för res. 1

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 46 m, 39 fp, 26 kd, 19 c, 14 mp

För res. 1: 22 v, 1 -

Frånvarande: 19 s, 9 m, 9 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Anna Lilliehöök (m) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Mona Jönsson (mp) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

*Punkt 3 (Tidpunkten för besittningsskyddets inträde vid andrahandsupp-
låtelse – bostäder)*

1. utskottet

2. res. 2 (v)

Votering:

267 för utskottet

26 för res. 2

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 46 m, 39 fp, 26 kd, 19 c, 12 mp

För res. 2: 1 m, 22 v, 2 mp, 1 -

Frånvarande: 19 s, 8 m, 9 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Mona Jönsson (mp) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU4 En effektivare prövning av hyres- och arrendeärenden

Punkt 1 (Avslag på propositionen m.m.)

1. utskottet

2. res. (m, fp)

Votering:

203 för utskottet

88 för res.

1 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 123 s, 26 kd, 21 v, 18 c, 14 mp, 1 -

För res.: 1 s, 47 m, 39 fp, 1 v

Avstod: 1 c

Frånvarande: 20 s, 8 m, 9 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU5 Ändring i brottsbalken

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU6 Europeisk brottsskadeersättning

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Förskottering av skadestånd m.m.)

1. utskottet

2. res. (kd, fp, c)

Votering:

205 för utskottet

85 för res.

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 122 s, 46 m, 22 v, 14 mp, 1 -

För res.: 1 m, 39 fp, 26 kd, 19 c

Frånvarande: 22 s, 8 m, 9 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

JuU7 Utvidgad användning av DNA-tekniken inom brottsbekämpningen, m.m.

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. 1 (mp, c)

Votering:

259 för utskottet

32 för res. 1

2 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 47 m, 39 fp, 26 kd, 21 v, 1 -
För res. 1: 19 c, 13 mp
Avstod: 1 v, 1 mp
Frånvarande: 19 s, 8 m, 9 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Punkt 2 (Förnyad utredning om DNA-registrering)

1. utskottet
2. res. 2 (mp, c)

Votering:

260 för utskottet

32 för res. 2

1 avstod

56 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 47 m, 39 fp, 26 kd, 21 v, 1 c, 1 -
För res. 2: 18 c, 14 mp
Avstod: 1 v
Frånvarande: 19 s, 8 m, 9 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Punkt 4 (Registrering av fler i DNA-registret)

1. utskottet
2. res. 3 (kd)

Votering:

253 för utskottet

26 för res. 3

13 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 47 m, 39 fp, 22 v, 5 c, 14 mp, 1 -
För res. 3: 26 kd
Avstod: 13 c
Frånvarande: 19 s, 8 m, 9 fp, 7 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 5 (Gallring av uppgifter i DNA-registret)

1. utskottet
2. res. 4 (kd)

Votering:

266 för utskottet

26 för res. 4

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 46 m, 39 fp, 22 v, 19 c, 14 mp, 1 -
För res. 4: 26 kd
Frånvarande: 19 s, 9 m, 9 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

10 § Rikets styrelse

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2005/06:KU1
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse (prop. 2005/06:1 delvis och redog.
2004/05:RS2).

Anf. 1 GÖRAN LENNMARKER (m):

Fru talman! Vi har nu att diskutera utgiftsområde 1 inom ramen för statsbudgetens 27 utgiftsområden.

Från moderat håll vill vi betona att vi ser budgeten som en helhet, det vill säga att våra förslag på det här området hänger samman med våra förslag på andra områden, som ju i allt väsentligt handlar om att se till att vi kan hävda arbetslinjen i Sverige och få till stånd en ordning där den höga arbetslösheten kan pressas tillbaks.

Det här utgiftsområdet handlar om den centrala statliga styrningen. Här har vi tre områden som jag särskilt vill markera.

Det ena är det förslag till att dra in anslagssparandet vad gäller Regeringskansliet som Moderaterna och alliansens partier står bakom. Jag vill därför yrka bifall till reservation 5.

Det som har hänt är att Regeringskansliet har expanderat mycket starkt, från 1994 till 2004 med nästan 50 %. Det här är lite märkligt kan man tycka, därför att det är ju i en tid när den centrala administrationen snarast har minskat i omfattning. I näringslivet har huvudkontor dragits ned, man får allt plattare organisationer, man decentraliserar verksamhet.

Under de här tio åren har det skett en mycket kraftig ökning av Regeringskansliet. De skäl som har anförts för detta är två.

Det ena är att vi numera är med i EU och att det därmed skett en ökad internationalisering, och det stämmer ju. På ett helt annat sätt är vi internationaliserade i dag än vi var för 15–20 år sedan. Bekymret med det argumentet är dock att 1994 hade vi kanske den mest hårda belastningen på grund av EU-medlemskapet. Vi var visserligen inte medlem just då, men vi var på väg in och hade då ett osedvanligt stort lagstiftningsarbete – det största som vi förmodligen har haft och kanske till och med kommer att ha haft i svensk historia. Det ställde väldigt stora anspråk på just Regeringskansliet som har att ge förslag till lagstiftning. Det är därför svårt att förstå varför denna kraftiga expansion skulle vara motiverad av just detta.

Det andra är att vi var ordförande i EU första halvåret 2001 och då hade en särskild anspänning, men det är vi inte längre. Även om EU-samarbetet gradvis ökar är det svårt att förstå varför Regeringskansliet har expanderat så kraftigt, särskilt som man faktiskt har gjort omorganisationer för att öka effektiviteten där. Bland annat slogs alla departement samman till en myndighet, först alla utom UD och senare även UD. Syftet med detta var ju att underlätta verksamheten.

Trots alla de här olika åtgärderna har vi alltså sett en mycket kraftig expansion av Regeringskansliet som är mycket svår att förstå. Jag måste säga att de förklaringar som har kommit inte verkar hålla.

Ytterligare en punkt som vi tar upp är att det nu är dags att avveckla presstödet. Vi föreslår att ett första steg i detta tas under det kommande budgetåret. Vi tror att presstödet har överlevt sig självt. Vi ser ju en stor

tidningsdöd. Man kan kanske till och med hävda att presstödet ibland har den effekten att det snarare konserverar en föråldrad struktur än bidrar till den rationalisering som är nödvändig om vi ska ha en press som fungerar väl.

Det tredje området har också att göra med utrikesförvaltningen och Regeringskansliet. Där har vi också sett en konstig utveckling. Genom att Sverige har gått med i EU har vi ju ökat vår internationella representation inom Europa. Det är naturligt. Det måste vi göra när vi är medlemmar. Vi måste ha ambassader i alla EU-länder. Utvecklingen i Central- och Östeuropa har också gjort en svensk diplomatisk närvaro där nödvändig. Det märkliga är att regeringen har valt att göra detta som ett nollsummespel. Då drar man ned i andra delar av världen.

Det är feltänkt från regeringens sida. Att vi intensifierar våra kontakter i Europa innebär ju inte att vi har mindre kontakter utanför Europa. I globaliseringens tid är det tvärtom så att kontakterna ökar på alla fronter. Därför menar vi från moderat håll att Sverige snarast ska ha ökande ambitioner vad gäller vår diplomatiska närvaro utanför Europa – parallellt med att vi naturligtvis måste ha en ökning inom Europa.

Det här får konsekvenser i vissa sammanhang. Det vi pekar särskilt på är ambassaden i Libanon, i Beirut. Libaneser i Sverige, eller den som vill ta sig från Libanon till Sverige, hänvisas till ambassaden i Syrien, vilket är mycket mindre lämpligt. Det är ett exempel som vi pekar ut där Sverige bör ha fortsatt diplomatisk närvaro. Det finns också många andra länder som detta borde ske i. I stället för att dras ned menar jag att det ska öka. Det här är ju ett område där staten har ett ansvar. Det kan inte övertas av någon annan. Det är en av statens kärnverksamheter. I takt med våra ökade internationella kontakter bör vi ha en ökad utrikesrepresentation.

Anf. 2 TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! Det finns politiker, inte minst borgerliga politiker, som säger att det är en svag tillväxt i det här landet, att det inte skapas jobb och att Sverige skulle behöva mer av framtidstro. Ingenting kunde vara mer fel. I vissa sammanhang skulle man kunna kalla dessa påståenden för rent förtal. Inom stora delar av den statliga byråkratin växer det så det knakar. Där skapas det massvis av nya jobb, och det råder väldigt stor framtidstro.

Under de senaste åren har det skapats ett 30-tal nya statliga myndigheter i Sverige. Den senaste sammanställningen, som Statskontoret gjorde i maj i år, visar att det i Sverige finns 552 statliga myndigheter. Förmodligen är det nu ännu fler, för det var ju ändå rätt många månader sedan den här sammanställningen gjordes. Den statliga förvaltningen har också expanderat i termer av antal anställda under de senaste fyra fem åren. Det visar också den här rapporten, som Statskontoret kom ut med i maj i år.

Till sist har Regeringskansliet, som vi ska debattera här i dag, ökat kraftigt under den senaste tioårsperioden. Tittar man på de senaste fyra åren kan man se att det har skett en ökning av antalet anställda med ungefär 200. Det är alltså bara under de senaste fyra åren. Regeringskansliet omfattar i dag ungefär 5 ½ miljarder kronor och har 4 621 tjänstgörande anställda. Så det där med att det inte finns någon tillväxt, att det inte

skapas några jobb och att det inte finns någon framtidstro stämmer inte. Det finns en enorm tillväxt och ett enormt jobbskapande inom den statliga svenska byråkratin i dag, och inte minst då inom Regeringskansliet.

Fru talman! Jag tycker att det är dags för effektiviseringar och rationaliseringar inom den statliga byråkratin. Folkpartiet har under en längre tid föreslagit ett antal olika sådana reformer som gäller både den statliga förvaltningen och Regeringskansliet och Regeringskansliets organisation och tillväxt. Inom den statliga förvaltningen har vi lagt fram ett förslag om att det ska sättas ett tak för antalet statliga myndigheter vid nuvarande nivå. Det ska inte bli fler statliga myndigheter. Om det är så att regeringen eller riksdagen vill inrätta en ny myndighet måste regeringen eller riksdagen samtidigt tala om vilken existerande myndighet som ska avvecklas.

Vi har lagt fram förslag om att det ska införas en så kallad solnedgångsparagraf. Det innebär att om man inrättar en ny myndighet så ska denna myndighets mandat vara tidsbegränsat. Om det är så att man efter denna tidsbegränsade period vill att myndigheten ska fortsätta måste man fatta ett nytt konkret beslut om detta. Annars avvecklas myndigheten automatiskt. Vi har också lagt fram förslag om ett antal myndigheter som bör avvecklas, som Integrationsverket och Glesbygdverket. Vi vill också slå samman de olika ombudsmännen till en enda myndighet för att ta några exempel.

Också Regeringskansliet måste effektiviseras och rationaliseras. Tittar man på Regeringskansliets utveckling under de senaste åren, och också under en följd av år, är det svårt att se varför Regeringskansliet ska behöva öka. Vad är motivet till att Regeringskansliet ökar? Jag tror att det var när Sverige var EU-ordförande som den här stora expansionen ägde rum. Efter det har expansionen inte gått tillbaka trots att den då motiverades med att Sverige var ordförande i EU under ett halvår. Sedan har expansionen legat kvar, och den har fortsatt.

Tittar man på den redovisning som regeringen själv gör ser man att enligt många av de egna kriterier som regeringen sätter upp för arbetsbelastning och motsvarande inom Regeringskansliet har arbetsbelastningen inte ökat. Inom ett antal olika ärendekategorier har tvärtom arbetsbelastningen minskat. Det är färre regeringsärenden i dag än för fyra år sedan. Det är färre utredningar som lämnas i den här departementsserien, den så kallade Ds-serien. Det är färre diarieförda ärenden i Regeringskansliet. Det är några exempel. Inom flera av de andra ärendekategorierna ligger arbetsbelastningen i stort sett stilla. Det är väldigt svårt att mot den bakgrunden se att den expansion som i dag sker på Regeringskansliet över huvud taget skulle vara motiverad.

Då menar jag att om vi ställer krav ute i samhället i övrigt på att vi ska hålla igen och vara noga med utgifterna och på att det ska gå rätt och riktigt till, måste vi också våga rensa på de översta trappstegen, i den översta statliga byråkratin. Där ligger Regeringskansliet längst fram. Därför har vi under en följd av år föreslagit att det ska ske besparingar i Regeringskansliet. I år har vi lagt fram förslag om att anslagssparandet för 2006 ska dras in. Det innebär en besparing på 560 miljoner kronor. Jag ber i det sammanhanget också att få yrka bifall till reservation 5, som de fyra allianspartierna står bakom.

Ett exempel, fru talman, på hur byråkratin kontinuerligt ökar är EU 2004-kommitténs fortsatta existens. Den har fått förlängt mandat vid ett antal olika tillfällen. Det har lagts fram förslag från 2004-kommittén själv om att den ska bli en egen, ny, separat myndighet. Det är också ett exempel på hur myndighetsbyråkratin ständigt ökar. Vi säger nej till den nya statliga myndighet som ska skapas. Vi har också lagt fram en reservation tillsammans med Centerpartiet om att den nuvarande 2004-kommittén inte ska få förnyat mandat. Den bör avvecklas vid utgången av 2005.

Fru talman! Låt mig också mycket kort få ta upp några andra punkter som är viktiga i det här betänkandet. Det handlar för det första om presstödet, som vi från Folkpartiets sida menar bör avvecklas. Presstödet infördes i en helt annan tid än den vi lever i nu. Det infördes i en tid då det fanns ett par dominerande aktörer på de lokala och regionala tidningsmarknaderna. I dag har vi en helt annan mediesituation. Det är mycket lägre trösklar för att yttra sig, få ut sitt budskap till medierna och få ut sitt budskap till allmänheten än det var när presstödet inrättades. Det är en historisk relik, en anakronism som vi bör avveckla.

När presstödet infördes hade man förhoppningar om att det skulle bidra till förnyelse och nytänkande inom tidningsbranschen. Det syftet har man inte uppnått. Tvärtom har presstödet konserverat tidningsmarknaden och inte lett till de effekter som man har önskat.

Dessutom ser vi ett stort egenvärde i att ha en konkurrens och en tävlan också på tidningsmarknadens område därför att det leder till nytänkande som också utvecklar tidningsbranschen i förhållande till andra medier.

Om vi ska behålla tidningsbranschen och bevara det tryckta ordet i dess egentliga mening, tror jag att det är viktigt att nytänkandet frodas och stimuleras inom tidningsbranschen, annars kommer det att tappa i förhållande till andra medier där denna konkurrens och detta nytänkande får frodas.

Vi har också lagt fram förslag om att det bör inrättas en antifuskminister. Vi ser i dag ett problem med överutnyttjande och fusk inom flera av våra socialförsäkringssystem. Vi tror att det vore nyttigt om regeringen tillsatte en sådan minister. Självfallet bestämmer regeringen på egen hand om sina arbetsformer, och därför har vi ingen reservation på denna punkt. Men jag vill ta tillfället i akt att ändå skicka denna uppmaning till andra sidan vattnet, till regeringen i Rosenbad, att fundera över om det inte vore en klok åtgärd att ha ett statsråd med särskild uppgift att se till att bekämpa fusk i socialförsäkringssystemen.

Till sist har vi en reservation som handlar om att stärka HBT-kompetensen hos de anställda på våra ambassader och beskickningar runtom i världen. Jag tror att det är otroligt centralt att de som företräder oss runtom i världen på våra beskickningar har stora kunskaper i denna typ av frågor och att Sverige kan behålla sin ledande roll som ett tolerant och vidsynt land i dessa frågor.

Fru talman! Folkpartiets budgetförslag är en helhet. Därför har vi inga särskilda reservationer just när det gäller de enskilda delarna i de olika budgetposterna. Vi har ingen särmening där. Jag nöjer mig därför för tids vinnande med att yrka bifall endast till reservation 5.

Anf. 3 INGVAR SVENSSON (kd):

Fru talman! Riksdagen fastställde den 23 november de olika budgetramarna. Och vi hade så att säga en egen fördelning av ramarna. Som en konsekvens av detta har vi bara ett särskilt yttrande när det gäller hanteringen av de olika anslagen inom utgiftsområde 1. Men vi har också reserverat oss i några frågor.

I vårt särskilda yttrande pekar vi på att det finns ett visst utrymme att dra in medel från presstödet. Det finns en buffert på ca 35 miljoner. Vi kan tänka oss att man drar in 25 miljoner av det.

Dessutom vill vi satsa på ett anslag till de postdistribuerade tidningarna som har betydande svårigheter i och med Postens prispolitik, och den kan vi inte göra så mycket åt här i riksdagen. Däremot kan vi ge ett stöd till de postdistribuerade tidningarna. Vi har föreslagit ett stöd på 2 kr per exemplar.

Vi föreslår också en mindre besparing på Datainspektionen. Vi har också synpunkter på utrikesförvaltningen, men jag ska inte fördjupa mig i dessa frågor.

Utöver detta har vi också en reservation som handlar om anslagssparandet på Regeringskansliet. Och i likhet med de föregående talarna ber jag att få yrka bifall till reservation 5.

Jag ska tala lite grann om presstödet. Kristdemokraterna har ju en något annorlunda syn på detta än Moderaterna och Folkpartiet, vilket de föregående talarna har tagit upp. Vi tror att presstödet har stor betydelse för mångfalden i pressen och att det därmed har stimulerat yttrandefriheten. Det betyder inte att vi är rigida, utan vi kan tänka oss att man måste justera om och ha nya organisationsformer för presstödet.

Vi har i vår motion pekat på ett par saker på detta område. Det gäller just stödet till storstadstidningarna som är oproportionerligt i förhållande till maximibeloppet för landsortstidningarna. Storstadstidningarna kan i dag få ut ett stöd på ca 65 miljoner, medan maximistödet för landsortstidningarna är 15 miljoner. Vi menar att man borde göra en mjuk avveckling av storstadstidningarnas stöd under en femårsperiod.

Det är stötande att förstatidningarna köper upp andratidningar med presstödet, eller också fusionerar man och behåller presstödet. Vi tycker att man även där skulle ha mjuka övergångsregler som gör att stödet avvecklas för denna typ av konstellationer.

När det gäller anslagssparandet på Regeringskansliet brukar vi normalt sett föreslå indragningar på i storleksordningen 500 miljoner, och det kommer vi att göra i fråga om budgeten för 2007. Men i år har vi genom en överenskommelse mellan allianspartierna valt att satsa på att anslagssparandet på 560 miljoner dras in.

Både Tobias Krantz och Göran Lennmarker har utvecklat varför Regeringskansliet inte ska ha sådana enorma resurser som har tillförts Regeringskansliet. Jag ska därför inte fördjupa mig så mycket i den frågan.

Jag ska också säga något om att vi har en annan uppfattning om EU 2004-kommittén än den som Tobias Krantz redovisade här och som även Centerpartiet har.

När man stoppade ratificeringsprocessen av det nya EU-fördraget var det meningen att man skulle ta en tankepaus. Det var inte en paus från tänkandet, utan det var meningen att man skulle stimulera tänkandet om EU:s framtid. Jag tror att det finns ett stort behov av att stimulera den

debatten utan att själv sätta agendan. Därför tror jag inte att EU-kommittén har en väldigt stor betydelse men en liten positiv betydelse för att stimulera den här debatten.

Det finns också synpunkter på ministerposter. Men det är, som Tobias Krantz var inne på, statsministern som själv avgör hur organisationen av Regeringskansliet ska se ut. Och vi har på den punkten ingen annan uppfattning, även om det finns önskemål här och var om att man ska ha vissa typer av ministerposter.

Anf. 4 MATS EINARSSON (v):

Fru talman! Jag ska börja med att yrka bifall till reservation 8 om HBT-kompetens i utrikesförvaltningen. I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Utgiftsområde 1 är inte det största och inte heller det som tilldrar sig mest uppmärksamhet i den offentliga debatten. Det kanske inte ens här i kammaren är det utgiftsområde som de ledamöter som inte sitter i konstitutionsutskottet ägnar den mesta tankemödan.

I de diskussioner som har varit mellan Vänsterpartiet, Miljöpartiet och regeringen om budgeten tror jag mig veta – jag har personligen inte varit inblandad – att detta utgiftsområde var ett av dem som klarades av snabbast.

Så vad finns att diskutera här? En hel del, egentligen, med tanke på vad som finns här. Här finns, vilket redan har påpekats, de centrala institutionerna för den politiska demokratin, främst riksdagen och regeringen.

När vi nu beviljar anslag till dessa institutioner beskrivs det ibland i debatten som att politiker beviljar pengar till sig själva. Detta sätt att resonera eller uttrycka sig på förekommer i viss mån även bland oss som är förtroendevalda. Man säger att vi också måste hålla igen om vi nu ställer krav på andra delar av förvaltningen och så vidare.

Jag menar att detta resonemang och sätt att uttrycka sig på måste avvisas, inte i den meningen att vi ska ställa lägre krav på effektivitet och god hushållning när det gäller demokratins institutioner. Det är inte det som jag menar. Men vi måste vara beredda att anslå och försvara de medel som vi anser behövs för att demokratin ska fungera. Då måste vi förstå någonting mer än att besluten fattas. Vi ställer här i riksdagen, med rätta, höga krav på beredningen av ärenden. Det är krav som vi ställer på regeringen, men som vi också ställer på oss själva i utskotten. Den saktliga underbyggnaden av förslagen ska vara stark. Det ska vara en beredningsprocess där många får bidra med sina synpunkter och uttrycka sina intressen och så vidare. Det ska vara en beredning där det finns en öppenhet och en insyn genom remissförfarande och annat.

Det ska finnas en möjlighet att efteråt granska hur beredningen har gått till, något som inte minst vi i KU tycker är viktigt. Det måste också finnas en möjlighet till ansvarsutkrävande utöver det formella ansvarsutkrävande som sker i varje val från medborgarnas sida. Det här ställer naturligtvis mycket höga krav på administration och på formerna för beslutsfattandet, krav som också innebär behov av relativt stora anslag – ”relativt” i förhållande till vad som krävs i en mycket mindre organisation men i förhållande till statsbudgeten naturligtvis fortfarande ytterst

begränsade anslag. Det här måste vi vara beredda att försvara därför att det är centralt för demokratins funktionssätt.

Jag vet att det finns en mängd andra faktorer som är minst lika viktiga, eller egentligen viktigare än anslagens storlek, vad gäller regering och riksdag; självfallet är det så. Men även detta är viktigt.

Sedan vill jag helt kort göra ytterligare några nedslag i ärendet.

Det är ingen nyhet att vi har olika uppfattningar om presstödet. Jag menar att detta icke på något sätt är överspelat. Det är fortfarande helt avgörande för att upprätthålla den relativt goda mångfald vi har på presssidan i Sverige. Utan presstödet skulle vi inte, vilket Tobias Krantz verkar tro, få mer konkurrens. Tvärtom skulle vi ganska snabbt skapa ett antal lokala tidningsmonopol. Det tror inte jag vore bra för den offentliga debatten och för demokratin.

Presstödet behöver säkert reformeras – visst. Inom kort kommer det ett förslag från Presstödsutredningen som vi ska titta närmare på. Jag är helt övertygad om att det krävs en reformering av presstödet, en omformning av det på olika sätt. Jag är dock inte helt övertygad om att det kommer att innebära att vi kan anslå lägre summor till presstödet i fortsättningen.

Frågan om insyn i hovet är en favorit. Jag tror att det var vi i Vänsterpartiet som först tog upp frågan om behovet av att ha normal revisionell insyn även i hovets affärer. Med tiden fick vi genomslag för detta. Riksdagen uttalade sig i denna riktning. Nu har regeringen träffat ett nytt avtal, en överenskommelse, med hovet om en bättre insyn i hovets affärer. Riksrevisionen lämnade ju häromsistens en oren revisionsberättelse på grund av detta.

Det här är bra. Nu väntar vi på den första mer öppna redovisningen från hovet.

Det finns en motion på området från Hillevi Larsson och Veronica Palm som redan nu föreslår ytterligare en utvidgning så att revisionen får samma möjligheter att kontrollera saker och ting som man har i övrig statsförvaltning. Jag har all sympati för den – den är fullt motiverad – men det finns ändå skäl att avvakta vad som sker utifrån nämnda överenskommelse. Som utskottet skriver får vi eventuellt återkomma till frågan om vi finner att inte allt är tillfyllest.

Slutligen helt kort några ord om de särskilda yttranden som jag har lagt fram. Det finns ju – jag tror att det var Ingvar Svensson som också noterade detta – motioner om inrättande av ett jämställdhetsdepartement till exempel och om att det ska finnas en särskild minister för minoritetsfrågor. Jag har all sympati för dessa motioner som jag tycker är kloka och riktiga. Men jag vill också hålla på KU:s princip, att riksdagen inte fattar beslut om Regeringskansliets organisation, utan det ligger på statsministern och regeringen. Vi uttrycker ändå vår vilja, vilket det är fullt rimligt att göra för oss som riksdagsledamöter, och vår åsikt som ett gott råd i denna fråga till Göran Persson och hans regering.

Anf. 5 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Mats Einarsson pratade en hel del om vikten av att det finns ett regeringskansli som bereder ärenden och om ett regeringskansli som är effektivt och som håller hög kvalitet. På den punkten är vi naturligtvis helt överens.

Den intressanta frågan är hur utvecklingstrenderna sett ut i Regeringskansliet under de senaste åren. Antalet regeringsärenden sjunker, och antalet utredningar i departementsserien sjunker. Antalet diarieförda ärenden i Regeringskansliet sjunker också. Inom ett antal olika ärendekategorier som regeringen själv redovisar ligger arbetsbelastningen i stort sett på samma nivå och har gjort det under de senaste fyra åren som regeringen nu redovisar. Men också under en längre tid har det i stort sett legat stilla.

Min fråga till Mats Einarsson blir: Är det mot den bakgrunden verkligen motiverat att Regeringskansliet under de senaste fyra åren har ökat med 200 anställda?

Anf. 6 MATS EINARSSON (v) replik:

Fru talman! Det är naturligtvis inte möjligt för vare sig Tobias eller mig att säga exakt hur många anställda som är det optimala. Däremot tror jag att man kan säga att det inte finns något belägg för att arbetsbelastningen i Regeringskansliet eller kraven på Regeringskansliet, bland annat från kammaren, har minskat under nämnda tid. Det gjordes en utredning för några år sedan som jag tror hade rubriken *Vad kostar det att regera?* Där gick man in på just de här frågorna för att se hur det såg ut. Slutsatsen, som jag kommer ihåg den, var i alla fall inte att man kan göra mer substantiella minskningar av resurserna till Regeringskansliet, snarare tvärtom.

Detta är en fråga som vi i konstitutionsutskottet löpande följer på olika sätt. Den slutsats man kan dra är att av de nyckeltal som Tobias Krantz är inne på följer inte med nödvändighet att kraven på resurser till Regeringskansliet minskar.

Varför kan jag säga det? Ja, om det vore så borde vi inte ha några som helst problem att av regeringen få i varje fall hela det beredningsunderlag som vi vill ha och dessutom snabbt. Till och från brister det där. Då säger kammaren till.

Inte heller kan vi, såvitt jag vet, se att man i någon större utsträckning slår dank på Regeringskansliet. Personalen är – detta visar alla rapporter – ganska hårt belastad. Därför kan man inte bara utifrån enkla sifferserier om antalet ärenden dra slutsatsen att nu kan vi göra kraftiga inskränkningar. Det tror jag ganska allvarligt skulle gå ut över väsentliga funktioner.

Anf. 7 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Jag tycker med förlov sagt att det är ett lite egendomligt resonemang. När vi som lagstiftare och som fördelare av anslag på olika anslagsposter i budgeten ska fatta dessa viktiga beslut på medborgarnas vägnar måste vi ju ha ett beslutsunderlag att utgå från.

Regeringen ger oss ett sådant beslutsunderlag, och regeringen har själv satt upp ett antal kriterier för hur arbetsbelastningen ser ut på Regeringskansliet och för hur Regeringskansliet arbetar. Ett antal punkter har satts upp – jag redogjorde tidigare för några av de punkterna. På flera av de här punkterna kan man väldigt tydligt se hur det är. Regeringen säger själv att arbetsbelastningen inte har ökat. För ett antal andra kategorier har arbetsbelastningen i stort sett legat stilla.

Vilken slutsats ska vi då dra av detta? Ja, det är naturligtvis så som Mats Einarsson säger, nämligen att det inte finns någon optimal storlek på Regeringskansliet och att det är svårt att säga det. Men vi måste väl ändå kunna ta ställning till om rörelseriktningen är riktig eller inte.

Mats Einarsson säger nu att vi inte ska bry oss om nyckeltalen. Men vad ska vi då bry oss om? Vi kan väl inte fatta beslut i blindo. Någonting måste vi väl utgå från när vi fattar beslut. Vad är det som säger att de dolda kriterier som Mats Einarsson hänvisar till skulle vara bättre när det gäller att utvärdera om rörelseriktningen är riktig eller inte?

Jag tror att vi måste hålla oss till de kriterier som regeringen själv har satt upp och som regeringen faktiskt redovisar i den budgetproposition som läggs på riksdagens bord. På ett antal punkter har arbetsbelastningen inte ökat. Snarare har den i så fall minskat under de senaste åren. Så har det varit under en följd av år.

Är det inte rimligt att utgå från regeringens egen redovisning till riksdagen när vi bedömer om Regeringskansliets expansion är riktig eller inte, eller har Mats Einarsson några andra kriterier som han tycker att riksdagen borde utgå från när vi fattar beslut om Regeringskansliets storlek?

Anf. 8 MATS EINARSSON (v) replik:

Fru talman! Jo, det är just det som är poängen i det jag säger. Vi har inte direkt något annat val än att utgå från det beredningsunderlag och den redovisning som regeringen själv ger. Helheten av denna redovisning landar i en bedömning av vilket anslag man behöver, vilka arbetskraftsresurser man behöver. Det finns nyckeltal för antalet ärenden och sådant, men det finns också många andra bedömningar som leder fram till den här slutsatsen. Det är möjligt att den är fel. Det är möjligt att regeringen drar på sig resurser för att kunna ha anställda som man inte behöver. Men jag tror inte att det är så; det finns inget skäl för mig att tro att det är på det sättet, och det finns inga tecken som, som jag tidigare uttryckte det, tyder på att man i någon större utsträckning slår dank på Regeringskansliet eller gör sådant man inte ska göra. Kan vi påvisa detta så blir det en fråga för ändringar i budgeten, men i dag finns inte underlag för att säga det.

Anf. 9 KERSTIN LUNDGREN (c):

Fru talman! Rikets styrelse växer. Om detta har vi hört tidigare i debatten. Men vi som folkets direktvalda ombud har uppgiften att säkra medborgarnas möjligheter att delta och att utöva kontroll och säkra insyn.

Det är därför vi från Centerpartiet lyfter fram frågor om hur Sverige ska styras. Från ovan, tycker vissa. Från ovan – det är långt borta. Eller underifrån och nära, som vi från Centerpartiets sida ser det. Vi vill att underifrånperspektivet ska präglade Sveriges styrning och även vår budget och vår politik.

Det är därför vi under punkt 2 har en reservation, nr 1, som handlar om just möjligheter och mål för politikområdet. Det gäller att öka medborgarnas möjligheter att delta och att öka de direktdemokratiska inslagen. Jag yrkar bifall till den reservationen, fru talman.

Rikets styrelse innebär ett växande centralstyre och ett växande regeringskansli. Om detta har vi som sagt varit hört. Vi kunde se att i samband med EU-ordförandeskapet tyckte kammaren att det var viktigt att öka anslagen till Regeringskansliet med över 800 miljoner för att man skulle få möjlighet att utföra sitt ordförandeskap på ett bra sätt. Det var informationsmöten och det var konferenser och en lång rad andra saker som låg inom den ramen.

Vi har också fått en sammanläggning av Regeringskansliet till *en* myndighet. Vi har kunnat se att nivåerna har legat kvar. De har rört sig lite grann ned och lite grann upp, men i stort sett har de alltså legat kvar. Vi har också kunnat se, fru talman, att anslagssparandet är ganska stort på Regeringskansliet. Vi har sett överskott i tidigare bokslut, och vi har sett att anslagssparandet nu ligger en bra bit över 500 miljoner.

Mot den bakgrunden har vi nu försökt minska ramarna för Regeringskansliet. Vi väljer i år metoden att tillsammans med övriga partier i Allians för Sverige minska på anslagssparandet. Måhända är det där som regeringen också får ett utrymme att själv formera en rörelseriktning. Därför tycker vi att det finns alla skäl, även om regeringens ram avgjordes den 23 november i kammarens ställningstagande då, att i dag rösta för reservation 5 under punkt 7. Det har ju tidigare yrkats bifall till den. Det innebär alltså att man drar in regeringens anslagssparande, som är tydligt stort och skapar ett utrymme som vi inte anser är rimligt.

Från Centerpartiets sida har vi också tittat på riksdagens möjligheter att effektivisera. Även om jag kan ha sympati för att man måste, som bland andra Mats Einarsson har varit inne på, skapa förutsättningar för demokratin att fungera och säkerställa att det finns resurser för demokratin att fungera på ett effektivt och bra sätt så måste också riksdagen se över sitt hus. Det handlar om att vi ser möjligheter att göra justeringar i utskottsindelning, EU-nämnd och annat, och att vi på det sättet skulle kunna klara en viss effektivisering. Men även den frågan har som sagt varit avgjort.

En annan direktvald nivå som vi har lyft fram från Centerpartiets sida är Sametinget. Det är en liten struktur och ett litet organ, inte minst när man talar om ekonomi. Det har helt andra förutsättningar än den här kammaren och helt andra förutsättningar än kommuner, regioner och landsting. Men det är ändå ett direktvalt organ, som har oerhört små marginaler. Vi anser att det måste få ett ökat anslag för att också kunna ta ett utökat mandat. Sametinget ska kunna fullgöra uppgifter som vi ser är viktiga inom samesamhället. Därför har vi lyft fram detta i årets motion. Vi får säkert anledning att återkomma till de frågorna, fru talman, åtminstone om regeringens aviserade proposition på området kommer till kammaren. Nu är det november sista dag, och ännu har jag inte sett den. Den skulle komma under november.

En annan fråga som jag bara vill beröra helt kort är HBT-kompetens inom utrikesförvaltningen. Inte minst i dessa dagar, när vi hör om hatbrotten som växer och när vi hör diskussionen ute i världen om synen på homosexuella är det viktigt att Sveriges röst i världen på området är klar och tydlig. Därför är det viktigt att vi har en väl uppbyggd kompetens på HBT-området inom utrikesförvaltningen så att vi inte bara kan bidra till att förändra opinioner och attityder här hemma i Sverige utan också vara en aktiv röst för lika mänskliga värden och rättigheter i hela världen.

Man skulle kunna ha en lång utläggning om EU 2004-kommittén, fru talman. För oss som lyssnade på EU-debatten i förra veckan är det be-tecknande och lite slående att vi har en Europaminister som ser ut att sakna visioner men en EU 2004-kommitté som har fått uppdraget att genomföra tänkandet under den tankepaus som har uppkommit. Vi tycker att man borde arrangera detta på ett bättre sätt och tydligt ta ansvar i Regeringskansliet, men också ute på andra områden, och inte lägga det på en myndighet.

Fru talman! Budgeten är som sagt var en helhet. Även om jag står bakom flera av de reservationer som jag har berört så kommer jag för tids vinnande att yrka bifall bara till reservation 1 under punkt 2.

Anf. 10 MATS EINARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag tänkte bara passa på tillfället att få byta några ord med Kerstin Lundgren om presstödet. Det har Centern hittills varit anhängare av; det tillkom väl till och med efter en överenskommelse mellan Socialdemokraterna och Centerpartiet på slutet av 60-talet. Det finns inget yrkande från Centern om neddragningar på presstödet.

Skälet till att jag ändå tar upp det är att ni i de här fyra partierna pratar så mycket om att ni ska komma överens efter valet, när ni har vunnit det och ska bilda regering. Min enkla fråga är: Är presstödet en av de frågor där Centern tänker kompromissa med Folkpartiet och Moderaterna?

Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Fru talman! Tack för frågan! Presstödet var en av de punkter som jag hade tänkt beröra avslutningsvis, men eftersom tiden led avslutade jag utan att hinna beröra frågan.

Presstödet är föremål för en särskild utredning, vilket också tidigare har kommenterats från Mats Einarssons och Ingvar Svenssons sida.

Från vår horisont har vi inget säryrkande på det här området, för vi ser att presstödet är ett viktigt inslag i möjligheterna att ha en mångfald av pressröster. Det har jag också sagt i tidigare debatter här i kammaren. Det ska vara en mångfald och finnas möjligheter för pressen att utvecklas i hela landet.

Däremot är det självklart att varje stödstruktur måste formeras utifrån nya verkligheter. Det är av det skälet som vi har bejakat tillkomsten av en utredning av presstödet för att se på formerna i en framtid. Precis som Ingvar Svensson kommenterade är vi också beredda att diskutera utformningen och naturligtvis också nivåer. Men vi är övertygade om att ett presstöd även i framtiden spelar en viktig roll för våra fria medier.

Anf. 12 MATS EINARSSON (v) replik:

Fru talman! Jag betvivlar inte ett ögonblick att Centern är för presstödet. Det är inte det frågan gäller. Jag har inte heller ifrågasatt det förhållandet att man diskuterar förändringar i presstödet utformning. Jag har sagt att man självfallet måste göra det. Det finns inga heliga nivåer, de kan säkert justeras både uppåt och nedåt. Det får man se. Men det är inte det frågan handlar om utan om presstödet vara eller icke-vara.

Min fråga gäller alltså inte om Centern har ändrat sig och tycker att presstödet är dåligt. Frågan var: Är ni beredda att frångå er uppfattning och i en eventuell borgerlig majoritetsallians i stället biträda Folkpartiets

och Moderaternas linje om ett avskaffande eller åtminstone kraftiga nedskärningar av presstödet? Det kan vara så att en och annan väljare lägger sin röst på Centern bland annat på grund av er kloka ståndpunkt i pressstödsfrågan och därmed bidrar till en majoritet som avskaffar presstödet.

Det vore bra om man fick ett klart besked från Centern på den punkten nu.

Anf. 13 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Fru talman! Jag tycker att vi har alla skäl att avvakta den utredning som jag inte finns med i och där jag inte har koll på hur diskussionerna går. Den utredningen och remissbehandlingen av utredningen kommer naturligtvis att vara avgörande för de ställningstaganden som så småningom kommer att göras av en regering, oavsett vilken färg den har, och av den här kammaren. Det är min enkla slutsats i den här diskussionen.

Självklart är vi beredda att diskutera alla punkter. Men grunderna måste vara formerade på ett gott underlag. Och detta underlag har Pressstödsutredningen fått i uppgift att ta fram.

Anf. 14 GUSTAV FRIDOLIN (mp):

Fru talman! Det betänkande vi diskuterar i dag är en del av en större helhet. Det är en del av en budget som har många väldigt bra inslag, där arbetslösheten pressas ned, där fler, också de som kallas arbetarklassen, får möjlighet att studera på högre utbildningar och där satsningar görs både på miljöområdet och för att människor som i dag lever som gömda flyktingar i Sverige ska få en plats i samhället. Det är en budget som man i många delar har anledning att vara stolt över.

Men, fru talman, det är självklart inte en helt grön budget. Budgeten är tillkommen genom ett samarbete mellan Miljöpartiet, den socialdemokratiska regeringen och Vänsterpartiet. Där finns gröna inslag, jag nämnde några av dem, men där finns också sådant som givetvis skulle kunna utvecklas och bli bättre. Jag har stor sympati för den syn på en decentraliserad demokratipolitik och fler direktdemokratiska instrument som till exempel Kerstin Lundgren har redovisat här.

Fru talman! När man lyssnar på vissa av debattörerna i debatten, kanske mest på Folkpartiet och Tobias Krantz, får man intrycket att det finns en ofantlig offentlig sektor som bara växer och tar åt sig mer och mer av det allmänna och av pengarna i samhället. Riktigt så där är det inte, fru talman. Den offentliga sektorns andel av bruttonationalprodukten har stadigt minskat sedan början av 90-talet. Den offentliga sektorn i Sverige krymper.

När man lyssnar på Tobias Krantz får man intrycket att det ser ut på ett annat sätt. Jag håller med Folkpartiet på en punkt. Man måste hålla efter det som kallas för byråkratin och se till att man inte har onödiga myndigheter förstås, se till att Regeringskansliet förklarar varför det har vuxit så att vi får en fullgod förklaring i riskdagen och kanske till och med kan titta på hur vi kan minska anslaget där i något skede. Man måste granska hovet. Äntligen får vi en insyn i hovet så att också det kan få en offentlig insyn och möjligen minskat anslag. Men detta är bara en del, och detta bör göras för att få över pengar till resten av den offentliga sektorn, till den offentliga sektorns kärnverksamheter sjukvård, skola och omsorg. En rättvisepolitik handlar inte bara om att fördela inom den

offentliga sektorn, utan den handlar också om att den offentliga sektorn troligen måste växa och att den offentliga sektorns andel av bnp bör öka.

Att i det läge som vi nu har, när det finns en översyn av myndighetsstrukturen i landet, tala om tak för myndigheter kan låta bra. Det är kanske lite populistiskt, men det är inte speciellt realistiskt. Även utredningar är myndigheter. Om vi behöver tillsätta en utredning för att få till en ny lag i morgon ska den då vara stoppad därför att Folkpartiet drivit igenom ett stopp och ett tak för nya myndigheter? Det verkar lite märkligt.

Fru talman! En annan sak som har kommit upp i diskussionen är frågan om presstödet. Tobias Krantz berättar att ribban nu har sänkts och möjligheten att få ut sitt budskap är revolutionerande stor för alltfler. Men vill vi verkligen ha en situation som i vissa länder där de alternativa rösterna, de nya rösterna, bara finns i undergroundmedier, lästa av några få och där de stora kapitalintressena är de som driver alla andra medier? Är det möjligheten att få in annonsörspengar från de stora bolagen som fullt får avgöra om man kan komma ut med sitt budskap? Jag vill inte det. Jag värnar ett presstöd. Det behöver ses över, och det behöver också gå ut till nya medier och medier som riktar sig till minoritetsgrupper. Det är det Presstödsutredningen bland annat tittar på. Vi måste ha ett presstöd. Det måste finnas en offentlig finansiering så att alla kan få ut sitt budskap. Att göra en hemsida är enkelt, att sprida den är svårare.

Fru talman! Jag vill ta upp några andra frågor i betänkandet. I reservation 8 talas det om HBT-kompetensen inom utrikesförvaltningen. Det finns en oroväckande utveckling i många länder, också i Europa, till och med inom EU. I Polen har det största partiet drivit en starkt homofobisk kampanj inför valrörelsen. Vid ett Pridefirande nyligen blev paraden attackerad. De som gick i paraden riskerar långa fängelsestraff för sin manifestation, men de som attackerade, de som skrek att de homosexuella ska till gaskamrarna, är inte ens åtalade. I Polen har den svenska ambassaden gjort gärningar. Man har finansierat Pridefirandet och spridandet av en HBT-kompetens. Så borde de svenska ambassaderna och beskickningarna göra på fler platser. Det är sådan kompetens vi efterlyser i reservation 8.

Fru talman! I reservation 9 efterlyser ett par andra partier en avveckling av EU 2004-kommittén. Jag tror att det behövs en diskussion om EU:s framtidsfrågor. Ju mer de frågorna kommer ut, desto troligare är det att en ny konstitution förkastas. Det är när saker och ting görs i skymundan, utanför en offentlig debatt, som det kan vara lätt att flytta makt till andra nivåer. Vi har sagt att det är okej att kommittén får ett förlängt uppdrag, men då måste den bredda sitt arbete och släppa in organisationer som folkrörelsen Nej till EU, som representerar starka åsikter i Sverige.

Fru talman! I reservation 10, som jag härmed yrkar bifall till, diskuteras statsrådets inkomstgaranti. För mig är det fullständigt självklart att den som får ett politiskt uppdrag ska leva under villkor som i stora delar liknar de villkor som finns i resten av samhället. Jag tycker inte att det är rimligt med alltför höga riksdagsarvoden. Jag tycker att det är märkligt att riksdagsledamöter som precis bestämt att de ska få en egen sekreterare eller bidrag till en sekreterartjänst per person sedan pratar om att Regeringskansliet borde minska i omfattning. Jag tycker att det politiska

livet mer och mer bör likna den värld som finns utanför de politiska husen. Just därför finns det anledning att se över statsrådets inkomstgaranti, som det här pekas på, och göra det så att man får en inkomstgaranti när man får avsäga sig sitt uppdrag och att man får ett, två eller ett antal år på sig för att hitta ett nytt arbete eller en ny plats att verka ifrån men att man efter detta inte är försörjd på grund av sitt tidigare uppdrag som statsråd.

Fru talman! Min talartid har runnit ut, men låt mig säga kort något om de särskilda yttrandena, speciellt yttrande nr 5 där vi säger att det behövs ett jämställdhetsdepartement. Kompetensen att säga vilka departement som ska finnas och vilka ministrar som ska utses ligger inte hos oss utan hos regeringen, och bör så göra. Men vi kan i särskilda yttranden lämna vissa råd, och det vore vettigt, såsom debatten har utvecklat sig och som verkligheten ser ut, att inrätta ett jämställdhetsdepartement.

Anf. 15 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Gustav Fridolin använde en hel del av sin talartid till att rikta ett angrepp mot Folkpartiet och Folkpartiets syn på den statliga förvaltningen och den statliga byråkratin. Problemet med Gustav Fridolins attack är att han blandar samman synen på den offentliga sektorn och synen på den statliga förvaltningen. Det är just därför att vi vill värna den offentliga sektorns kärnverksamheter skola, vård och omsorg som vi tycker att det är viktigt att vi har ordning och reda och har en effektiv statlig förvaltning och ett effektivt regeringskansli.

Om vi kan minska Regeringskansliets expansion och minska och rensa upp i den statliga myndighetsdjungeln kan vi få mer pengar till skola, vård och omsorg. Problemet med dagens utveckling är att vi ser stora brister inom skola, vård och omsorg, bland annat därför att den statliga byråkratin på höga nivåer tar för mycket pengar.

Det är en utveckling som Gustav Fridolin genom sitt deltagande i regeringssamarbetet faktiskt är ansvarig för. Under Gustav Fridolins tid, sedan år 2000 och fram till 2004, har det skett en ökning med ett 30-tal nya statliga myndigheter. Vi har en ökning av antalet anställda i den statliga förvaltningen. Vi har sett en expansion av Regeringskansliet som är väldigt kraftig. Då låter det sig sägas att man är missnöjd med regeringens budget på vissa punkter och att man skulle vilja ha en mer effektiv förvaltning, mer insyn och demokrati och sådana saker, men fakta talar ett annat språk, Gustav Fridolin.

Jag förstår att Gustav Fridolin på något sätt vill försöka sitta på två olika stolar här. Han vill å ena sidan ta åt sig äran av de framgångar som har nåtts i regeringssamarbetet och å andra sidan ha något slags oppositionsroll. Jag skulle vilja påpeka att om man försöker sitta på två stolar samtidigt kan det bli så att man hamnar precis mittemellan. Jag skulle vilja uppmana till att försöka undvika det.

Anf. 16 GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik:

Fru talman! Jag tror nog att många andra också inom mitt parti skulle uppfatta det inlägg jag höll som ett starkt försvar av den budget som Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet gemensamt har presenterat. Jag tror att man skulle uppfatta det som ett starkt försvar av en politik som äntligen börjar idka humanism mot människor som sökt sig hit fly-

endes från förföljelse i andra länder, ett försvar för en politik som ska pressa tillbaka arbetslösheten och låta fler få gå en högre utbildning och ett försvar för den politik som finns i huvuddelen av budgeten.

Men det vore förstås att ljuga om jag skulle säga att varenda siffra och varenda bokstav i budgeten är precis så som den skulle ha varit om Miljöpartiet hade fått egen majoritet. Ni förstår, ni i den borgerliga alliansen, att vi som i dag har ett regeringssamarbete kommer från tre olika partier, och vi står för den politik vi har gått till val på och försöker genomföra den politiken i samarbete med varandra. Vi tänker fortsätta att stå för den politiken, utveckla den enskilt, värna våra ideologier och försöka vinna valet.

Ni på er sida har valt en helt annan strategi. Ni byter politik lite med varandra. Den ena stunden tycker det ena partiet en sak, och den andra stunden tycker det andra partiet en annan sak. Sedan svänger man om lite. Den ena stunden skriver man debattartiklar om att man har haft fel hela tiden, och nu har man helt plötsligt rätt, och då tar någon annan över den politiken. Så kan man ju också driva ett samarbete och försöka vinna förtroende. Det är helt okej. Vi har valt lite olika strategier för att vinna förtroende. Vår är att vi står för vår politik, och så gör vi upp tillsammans och försöker hitta kompromisser som vi sedan kan försvara samtidigt som vi pekar på de punkter där vi tycker olika.

En av de punkter där vi dock tycker lika är att det behövs en stark offentlig sektor. Den kan bli stark både genom att man ökar den offentliga sektorns andel av bnp – det behövs – och genom att man ser över den lilla delen av den offentliga sektor som Tobias Krantz ägnade huvuddelen av sitt anförande åt, nämligen den statliga byråkratin, så att en del av de pengarna möjligen kan överföras till kärnverksamheterna.

Anf. 17 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Det var nästan komiskt att höra Gustav Fridolin beskriva de fantastiska formerna för det samarbete som Vänstern, Miljöpartiet och Socialdemokraterna bedriver. Det går knappt en dag när budgetförhandlingarna pågår utan att miljöpartister, vänsterpartister och socialdemokrater tar heder och ära av varandra och skickar pressmeddelanden i den ena eller andra riktningen där man säger att det ena eller andra partiet har en helt felaktig uppfattning. Det gäller inte minst den debatt som fördes om flyktingfrågan, där jag i och för sig tycker att Miljöpartiet i sak gjorde en bra insats eftersom vi hade en i stort sett likadan uppfattning på den punkten. Där var det enorma stridigheter som utspelades helt inför öppen ridå. Det ger ingen trovärdighet till ett starkt regeringsalternativ. Det drar Sverige i vanära när vi har tre partier som bedriver regeringspolitik på det sättet och tar hedern av varandra offentligt.

Vi förhandlar inte offentligt, utan vi redovisar vår gemensamma politik offentligt och står för den gemensamt. Det kommer väljarna att få se inför valet.

Den fråga vi diskuterar nu handlar ju om den statliga förvaltningen och om hur Regeringskansliet är organiserat. Då säger Gustav Fridolin att vi ska slå vakt om en stark offentlig sektor. Ja, vi ska ha en stark offentlig sektor i den meningen att vi behöver resurser till skola, vård och omsorg. Det finns många brister där, och det är många brister som har

uppstått under den tid som Gustav Fridolin har varit med och haft ansvaret för Sverige. Så har de här bristerna uppstått, och de har inte rättats till.

Det finns lite olika sätt att rätta till detta. Ett är att vi får en tillväxt i landet som gör att människor får arbete och kan bidra till det gemensamma så att vi får in resurser. Men man kan också effektivisera inom den offentliga sektorn så att mer pengar går till de kärnverksamheter som finns. En viktig sak som jag tror att vi måste göra är att se till att vi städar uppifrån och effektiviserar på de punkter vi kan. Jag tror att det vore en väldigt viktig moralisk och politisk signal att säga att om det är så att vi ställer krav i övriga delar av förvaltningen på att man ska vara effektiv, ska vi också vara effektiva i Regeringskansliet och inom den statliga förvaltningen. Varför kan inte Miljöpartiet gå med på det?

Anf. 18 GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik:

Fru talman! Jag skickar hellre pressmeddelanden när Socialdemokraterna någon gång har förstått någonting lite fel än skriver debattartiklar om att mitt eget partis politik har varit fel i 30–40 år, som partier i er allians har valt att göra.

Vi har olika politik. Vi redovisar den öppet, och vi har en öppen och ibland ganska, för att låna ett uttryck, mustig debatt. Jag tycker att det är ganska livgivande för demokratin. Så blir det när man sysslar med politik, när man sysslar med förhandlingar och kompromisser. Det är någonting annat än att baka bullar och beställa tunnor. Det är någonting annat när man ska skriva en hel budget ihop. Det kommer möjligen, förhoppningsvis inte, också de borgerliga att bli varse.

Man ska se, till exempel i det här betänkandet, hur stora skillnader som finns mellan de borgerliga partierna. Titta på Centerpartiets krumbukter när man pekar på presstödet! Titta på hur man på punkt efter punkt faktiskt tycker olika och vill göra olika satsningar! Några vill avskaffa presstödet, och andra vill utveckla det. Några vill satsa på att begränsa den statliga sektorn, och andra pekar på nya myndigheter som borde byggas upp.

Det är en politik som skiljer sig på många punkter, precis som Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets politik skiljer sig på många punkter. Ska man komma överens behövs det kompromisser, och kanske blir det ibland lite konflikter innan man kommit fram till dem.

Fru talman! Ska man öka den offentliga sektorn, ska man värna den offentliga sektorn och det som har byggt upp välfärden i Sverige, finns det tre lösningar, tre saker som måste till. Det behövs en ökad ekonomisk utveckling. Den budget som det här betänkandet är en del av pressar tillbaka arbetslösheten. Det är en bra bit på väg. Det behövs skattehöjningar. Jag är helt övertygad om att det behövs skattehöjningar för dem med högst inkomster i Sverige för att få mer pengar till den offentliga sektorn. Här sänker man inte skiktgränsen för dem med högst inkomster så mycket som skulle göras. Det är ett bra steg på vägen. Det behövs också omfördelningar. Man måste absolut titta på den statliga sektorn och byråkratin som Krantz talar om. Men de stora pengarna till omfördelningar finns ju på helt andra områden, till exempel det militära försvaret. Där har jag minsann aldrig hört Tobias Krantz tala om neddragningar.

Anf. 19 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag har beundrat Gustav Fridolins arbete i utskottet där han oftast uppträder väldigt seriöst och noggrant, men så fort han hamnar i talarstolen blir han en svepande demagog. Det tycker jag är lite jobbigt. Jag studsade inför hans påstående när det gäller EU 2004-kommitténs arbete. Det var det som gjorde att jag begärde replik.

Han säger att EU 2004-kommittén måste bredda sig och släppa in organisationer som Nej till EU. Vad är detta för påstående? Menar Gustav Fridolin att EU 2004-kommittén har missgynnat några organisationer? Vad ligger egentligen bakom detta påstående?

Jag tror att det är viktigt att man är noga med fakta i den här debatten. Dessutom har ju Miljöpartiet representation i EU 2004-kommittén. Den har förresten nu bytt namn till Kommittén för EU-information.

Jag undrar också över det här mycket svepande påståndet, som nu kommer i replikskiftet med Tobias Krantz, att vi i allianspartierna byter politik. Vad är det för struntprat? Man kan ha den åsikten om något enstaka parti, men varför gör Gustav Fridolin detta mycket svepande uttalande om alla de fyra partierna? Kan du peka på några speciella områden där Kristdemokraterna har genomgått en stor dramatisk förändring i nutid?

Anf. 20 GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik:

Fru talman! Det är spännande hur lätt det är att bli blind på ett öga. Tobias Krantz stod just i talarstolen och berättade att regeringsarbetet vanäras Sverige, och sedan talar Ingvar Svensson om att jag talar i svepande ordalag. Det är klart: Ska man täcka upp tio reservationer och åtta särskilda yttranden i ett anförande på sex minuter hinner man inte utveckla alla delar, och därför har vi de här replikskiftena för att kunna göra det.

Ingvar tar upp frågan om EU 2004-kommittén. Jag tyckte nog att jag i mitt anförande försvarade kommittén och förklarade att jag tycker att den bör finnas kvar, och det tycker jag ju inte för att den har gjort ett dåligt arbete. Då hade jag ju inte velat ha den kvar. Men jag tycker att den behöver bredda sig. Jag tror att det skulle vara bra att låta ytterligare organisationer få plats, och det är det som jag har fått från just min och Miljöpartiets representant i EU 2004-kommittén. Det är den passning han har gett för att han vill att vi ska föra den vidare. Om den grundar sig i någon kritik mot hur kommittén har fungerat hittills eller inte, det vet jag inte. Det tycker jag inte heller är intressant. Jag tycker att det är en bra poäng att framföra att kommitténs arbete bör breddas och fler bör släppas in och också att man har fokus på de organisationer som faktiskt företräder en väldigt stor del av befolkningen och är kritiska till den europeiska unionen som sådan, det svenska medlemskapet i den och dess utveckling.

Fru talman! Det är klart att när det lackar mot val så kan inläggen bli lite svepande och diskussionerna lite väl demagogiska. Jag beklagar djupt om Ingvar Svensson finner det störande, eller hur han uttryckte sig. Min huvudsakliga poäng var att det här är en del av en bra budget. Det finns några delar där den skulle kunna bli ännu bättre. Det finns en reservation som jag yrkar bifall till, reservation 10, och en reservation som jag också stöder, reservation 8.

Anf. 21 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag är faktiskt blind på ett öga, men det behöver man ju inte vara politiskt enögd för.

Det är bra att Gustav Fridolin erkänner att han är svepande i sina ordalag. Det vore ju bra om han för framtiden försökte bli mindre svepande i sammanhanget.

Nu säger han om EU-kommittén att den borde bredda sig. Men det är en intressant fråga. Det är också väldigt lätt att säga att man bör bredda sig. Jag tycker att jag kanske mera borde smalna av än bredda mig, men det är ju lätt att säga. Men hur menar Gustav Fridolin? Ska man ta in organisationerna som medlemmar i kommittén, eller vad tänker man sig? Kommittén har ju försökt göra noggranna avvägningar när man stöder projekt, nämligen att det ska vara en jämn fördelning och att det inte ska vara på något sätt politiskt styrande. Om man har invändningar emot detta får man väl ha det då. Alla kan ju göra fel, även den här kommittén. Men det är så väldigt lätt att tala om att bredda sig och släppa in organisationer som redan har fått betydande stöd.

Alltså: Mindre svepande kritik på det området efterlyses.

Anf. 22 GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik:

Fru talman! Jag får väl ursäkt uttrycket då, men den politiska enögdheten kan ju möjligen också bestå i en annan sak. Här har vi frågan uppe om EU 2004-kommittén. Två partier yrkar att den ska avbryta sitt arbete – den ska inte få något förlängt uppdrag. Ingvar Svensson håller inte med de två partierna, men han begär inte replik mot de två partiernas företrädare när de förklarar, tycker och säger att den här kommittén inte gör något bra arbete och att den minsann borde få sluta. Däremot begär han replik mot mig när jag vill skicka in en passning till den kommitténs fortsatta arbete. Den passningen är att det är bra att tänka på att alla får komma till tals och att också de organisationer som företräder en stor del av svenska folket, men som i dag känner – den känslan finns i många av de här organisationerna – att de har svårt att komma till tals, svårt att komma ut och svårt att få möjliggöra sina projekt, också får en möjlighet. Det är en passning till det fortsatta arbetet som jag hoppas går fram och som jag hoppas leder till att arbetet – just det – breddas.

Det behövs en diskussion om EU:s framtidsfrågor. Det finns en process där vissa vill genomföra en konstitution, eller i varje fall delar av den, som har förkastats i två folkomröstningar, och ska man förhindra det krävs det absolut diskussion, öppenhet och en bred tanke där alla får plats.

Anf. 23 GÖRAN MAGNUSSON (s):

Fru talman! Partiföreträdarna har tidigare i debatten sagt att de här budgetförslagen är en helhet. Så är det naturligtvis också för Socialdemokraterna och för v och mp, som vi ju har gjort upp det här budgetförslaget med.

Det finns dock en skillnad mellan den helhet som jag står för och den helhet som de fyra allianspartierna står för, nämligen att min helhet också blir den politiska verkligheten. Det är viktigt, därför att det här är en viktig reformbudget som innehåller flera bra och viktiga förslag för människorna i Sverige. Höjda barnbidrag är ett exempel liksom satsning på

forskning, satsning på utbildning och, för att ta ytterligare en detalj men för de människor som berörs en väldigt viktig detalj, en ökning av taket i lönebidragen. Sist men naturligtvis inte minst finns här en mycket rejäl satsning på 20 miljarder kronor för att bekämpa den besvärande arbetslösheten.

Det är naturligtvis helheten i den här budgeten som är viktig, och den här budgeten säger nej till den moderatledda allianspolitiken med skattesänkningar för de redan rika och kraftiga nedskärningar i a-kassa och sjukförsäkring för de människor som nu är beroende av detta och människor som i framtiden riskerar att bli beroende av ersättning från a-kassan eller ersättning från sjukförsäkringen. De riskerar också att få sin privata ekonomi raserad genom den moderatledda allianspolitiken.

Fru talman! Jag ska gå över till det avsnitt som vi har att behandla här i dag, Rikets styrelse. Efter att ha deltagit i sju åtta sådana här debatter kan jag säga att det är repris på repriserna. Det är ungefär samma upplägg. De fyra borgerliga partierna presenterar ofta disparata förslag och fajtas lite grann för dem i medierna och annat, men när det kommer till det här läget säger de att eftersom de inte fick igenom sin budget i dess helhet så bryr de sig egentligen inte om det här heller längre, utan nu får det vara. Det finns några skarpa förslag, men man har ju i stället uttalanden om att man inte deltar i det här beslutet.

När jag hörde inledningen av den här debatten, exempelvis Göran Lenmarker, kände jag ju igen anförandet från i fjol om de olika sakerna. Men det finns en viktig skillnad, fru talman, i år jämfört med tidigare. Det är att de fyra allianspartierna faktiskt inte har något skarpt förslag tillsammans om nedskärning när det gäller Regeringskansliet. Man har långa utläggningar här i debatten om Regeringskansliets storlek, att det är för stort och att det har blivit för stort, men i praktiken, fru talman, har man i år, för första gången på sju åtta år, kommit fram till att man faktiskt inte vill skära ned på Regeringskansliets anslag för 2006. Det är den enda riktiga nyheten i hela den här debatten. Här har man år ut och år in föreslagit detta. Centerpartiet har varit i ledningen och ville för ett par år sedan skära ned Regeringskansliets anslag med 900 miljoner. Folkpartiet hade samma år förslag om nedskärning med 800 miljoner. Moderaterna har alltid varit lite mera modesta. De har oftast bara legat snäppet över halvmiljarden, men det är rätt mycket pengar det med – 10 % av anslaget till Regeringskansliet.

Men just i år har man inget förslag på den här punkten. Jo, det har man – eller det hade man. Tobias Krantz, som leder Folkpartiet i KU, förstår jag, hade en motion om 200 miljoners nedskärning. Sedan började man titta i papiren, och så upptäckte man att partiledaren hade motionerat om att det inte skulle vara någon nedskärning, och då backade Tobias Krantz kvickt från sin egen motion. Centerpartiet har, med Maud Olofsson i spetsen, ett förslag om nedskärning med 550 miljoner, och det står man kvar vid nu – det ska jag strax återkomma till – medan Moderaterna och kd egentligen inte har några skarpa förslag på den här punkten.

Det betyder, såvitt jag kan bedöma, att man efter år av lamenterande över Regeringskansliets tillväxt och storlek nu accepterat storleken på Regeringskansliet. Min fråga till de fyra debattörerna är därför: Har ni nu accepterat storleken på Regeringskansliet?

Jag har naturligtvis fel, och det är rent infamt att påstå att det skulle ha någonting att göra med att det är val till riksdagen nästa år och att opinionsundersökningarna varit ganska gynnsamma. Det är naturligtvis en infamitet som jag borde avstå från, men icke desto mindre kan jag inte riktigt göra det eftersom jag varit med i politiken så pass länge att jag då och då kommer ihåg att vi också har val. Det är väl det som partiledarna – för det är vad det handlar om – i sina motioner till riksdagen kommit fram till, alltså att det kanske inte är så passligt att skära ned Regeringskansliet med 10–15 % inför ett valår.

Fru talman! Jag ska återkomma i replikerna – för jag har förstått att det blir sådana – till resonemanget om anslagssparandet. Jag vill bara säga att det här anslaget i sin helhet innehåller viktiga moment som det pekats på – satsningar på ökat valdeltagande, demokratisatsning, som pressstödet ju också innebär i form av mångfald i debatten, och flera andra viktiga anslag som jag tycker att det är angeläget att, väldigt översiktligt, trots allt peka på.

Jag vill till sist, fru talman, säga att jag tycker att det är bra att vi får en ökad insyn i Hov- och slotsstaten. Jag tycker också att förslaget i betänkandet är så bra att jag yrkar bifall till utskottets framställan och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 24 GÖRAN LENNMARKER (m) replik:

Fru talman! Regeringskansliet har expanderat kraftigt, mycket kraftigt. Det handlar om 50 % på tio år när man räknar bort UD och kommittéväsendet. Det är klart att det är bekymmersamt. Jag gav uttryck för den faktiska prioriteringen under en lång tid. Det är alltså inte fråga om enstaka år. Ibland kan man ju förklara saker med tillfälliga händelser, men det har skett en systematisk ökning av Regeringskansliets organisation, och vi har inte fått någon förklaring till detta.

Det handlar rimligtvis inte om EU-frågorna för det är tio år sedan vi förhandlade om EU-medlemskapet. Det fanns vid just den tiden en mycket stark lagstiftningsbörda, den kanske största vi någonsin haft i Sveriges historia. Vi hade fler flyktingar 1994 än vi någonsin haft vare sig tidigare eller senare i svensk historia; det var i samband med kriget på Balkan. Vi har dessutom, vilket framförts från Regeringskansliet, internationaliseringen.

Parallellt med allt detta har det emellertid skett en ganska betydande neddragning av Sveriges närvaro utanför Europa. Argumenten håller därför inte. Och det, Göran Magnusson, är anledningen till att vi från alliansens sida tycker att det inte är en tillfredsställande ordning att så extremt kraftigt prioritera Regeringskansliet. Snarare skulle vi göra andra prioriteringar inom det offentliga. Nu går ju mycket medel till att ersätta den höga arbetslösheten, och det är det stora, det centrala, bekymret och själva hjärtat i alliansens alternativa politik.

Att på det här sättet låta den centrala statsförvaltningen expandera kan inte vara en rimlig ordning. Det kan inte vara rimligt att vi ska ha den prioriteringen i svensk politik. Därför är det väl en ganska klok åtgärd från allianspartierna att säga: Nej, nu börjar vi med att dra in anslagssparandet, och sedan ska vi ha en utveckling där andra delar av det offentliga får pengarna, inte den centrala byråkratin.

Anf. 25 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Fru talman! Den väsentliga frågan som jag ställde var varför Moderata samlingspartiet accepterar anslaget till Regeringskansliet för 2006, såsom regeringen själv föreslagit det, från att tidigare, år efter år, ha krävt nedskärningar av anslaget.

När det sedan gäller Göran Lennmarkers resonemang om EU och arbetsbelastningen gjorde vi stora insatser 1994 i samband med anslutningen, men sedan dess är vi dessutom medlemmar och tar aktiv del i EU-arbetet. Göran Lennmarker vet, bättre än jag, hur många kommittéer och hur mycket arbete som sker på olika sätt. Det är klart att det också påverkar Regeringskansliet.

Låt mig sedan, fru talman, säga ett par ord om anslagssparandet. Det är ett slag i luften som allianspartierna samlat sig till i den frågan, för de pengarna är ju ingen besparing med mindre än att man faktiskt tänkt använda dem. När vi för en vecka sedan antog ramarna för detta avvisade majoriteten i riksdagens kammare förslaget om att man skulle spara genom att dra in anslagssparandet. De pengarna finns ju och kan inte sparas i annan mening än att man faktiskt tänkt använda dem.

Detta är alltså ett försök att dölja att alliansen nu accepterar storleken på Regeringskansliet. Trots att man gnällt över det under en lång följd av år tycker man nu, året före valåret, att Regeringskansliet har nått en lagom storlek och accepterar anslaget för 2006. Det är ju anslaget för 2006 som bestämmer Regeringskansliets storlek.

Anf. 26 GÖRAN LENNMARKER (m) replik:

Fru talman! Så är det inte. Orsaken till att vi gemensamt föreslår detta är att vi tycker att expansionen inte varit motiverad. Man kan givetvis diskutera vilken teknik man ska använda, om man ska ha anslagssparandet eller föreslå neddragningar i anslaget. Det centrala är dock snarare ambitionen i detta. Vi kan naturligtvis diskutera teknikfrågor, om hur vi ska göra, men det alldeles centrala är ändå, Göran Magnusson, frågan om vilka prioriteringar man har i synen på det offentliga.

Vi har en situation där Regeringskansliet fått öka mycket kraftigt i en tid när mycket annat fått skära ned. Det tycker vi är ett uttryck för en felaktig politisk prioritering, på samma sätt som vi tycker att det är fel att en så stor andel av det offentliga går åt till att ge bidrag i stället för att folk kommer i arbete så att vi kan fokusera på de offentliga uppgifter som vi måste klara av, de centrala offentliga åtagandena.

Det är väl ändå ganska rimligt, Göran Magnusson, att erkänna att den kraftiga expansionen varit fel och att det är klokt att nu markera att vi sätter stopp för den. Sedan kan det ta tid att genomföra det i praktiken, men idén med att ta just anslagssparandet är för att markera att det nu får vara nog, att vi nu ska påbörja en period då vi drar ned på Regeringskansliets omfattning.

Anf. 27 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att Göran Lennmarker inte berör frågan om anslaget för 2006. I stället försöker han förvrida synen på oss genom att tala om något som bara är ett slag i luften, nämligen anslagssparandet. Dessutom är väl anslagssparandets storlek ett tecken på att regeringen

faktiskt inte gjort av med alla de pengar som Göran Lennmarker och kompani anser att de fått alldeles i onödan.

Det här är en lek med ord och bara ett sätt att försöka dölja för allmänheten att man nu insett att man efter valet 2006, eftersom man tror att man då ska komma i regeringsställning, behöver det regeringskansli som byggts upp under en lång följd av år. Det är ett accepterande av den storlek på Regeringskansliet som man kritiserat i sju år. Nu älskar man det. Nej, det kanske var att ta i, men man gillar det i alla fall det åttonde året eftersom man då själv kan komma att få del av de poster och platser som finns i Regeringskansliet. Om man skulle skära ned med 10 % minskar naturligtvis möjligheterna att få en plats i Regeringskansliet vid en eventuell valseger, och det kan nog ingen tycka är riktigt lyckat.

Anf. 28 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Fru talman! Göran Magnusson inledde sitt anförande med att berätta om regeringens och samarbetspartiernas budget. Det var en exposé över utgifter. Det fanns inte en satsning på företagsamhet, det som ger intäkter och inkomster och gör det möjligt att klara kärnan i vår välfärd. Detta är i sig slående.

Jag ska säga något kort, fru talman, om Regeringskansliet. Centerpartiet och jag har under de gångna åren fört en diskussion med Göran Magnusson här i kammaren och annorstädes om grunderna för den expansion som Regeringskansliet har haft. Okej, vi var överens om att anslå medel under ordförandeskapsåret för att klara de uppgifter som fanns. Men vad hände sedan som gjorde att man hade skäl att behålla den nivån? Vad var underlaget för detta? Det har aldrig presenterats något tydligt underlag, utan det som har funnits har varit årsboken som har visat på ärenden som har minskat på Regeringskansliet.

I fjol var vi överens om att kräva av regeringen att man åtminstone skulle utveckla nyckeltal för att försöka ge ett underlag för att beskriva EU-arbetet. I årets årsbok har man kommit en bit på väg, och det har vi då också konstaterat. Det är skälet till att vi ligger något lägre i vår ram. Men den frågan avgjordes föregående vecka när vi behandlade de frågorna där Centerpartiet hade ett neddraget anslag.

Göran Magnusson verkar bekymra sig över frågan om vi har accepterat Regeringskansliets storlek, fru talman. Men, Göran Magnusson, läs vad vi skriver i våra reservationer! Läs vad vi skrev i vår motion, och läs också flerårsbudgeten, för den visar vägen! Där syns det att det handlar om neddragning. Nu finns det möjligheter att dra in anslagssparandet för att inte ha de pengarna. Det hoppas jag att Göran Magnusson stöttar när vi går till omröstning.

Anf. 29 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Fru talman! Kerstin Lundgren kritiserar reformbudgeten, som majoriteten står för. Är Kerstin Lundgren emot barnbidragshöjningen i reformbudgeten? Det är en intressant och viktig fråga för väljarna, kan jag tänka mig. Och det finns andra sådana här frågor som jag skulle kunna ställa. Det finns också satsningar på företagsamheten. Vi har avskaffat en del av företagsamheten hett hatade regler. När det väl är gjort tycker man att nästa regel också ska bort. Man kan väl något fundera på hur det där egentligen hänger ihop.

Sedan ska jag övergå till budgeten. Jag hade faktiskt tänkt försöka skaffa mer underlag för en diskussion om Regeringskansliets storlek. Men när jag sedan såg att det inte fanns några riktiga yrkanden, utan att man accepterar nivån för 2006, hoppade jag över det. Jag tänkte: Då har partierna accepterat det här, och då behöver vi inte hålla på och diskutera. Men man kan naturligtvis titta på andra siffror, antalet interpellationer, antalet frågor, frågor från KU med anledning av KU-anmälningar. Det finns en rad olika faktorer som man kan titta på. Sedan kan man naturligtvis lite mekaniskt läsa statistik och se att antalet ärenden har minskat på ett visst område, men det säger ju ingenting om ärendenas komplexitet eller svårighet och annat. Det är väldigt svårt att på det sättet ha de här alldeles enkla resonemangen.

Om man ska sätta tilltro till Göran Lennemarkers och Kerstin Lundgrens resonemang om anslagssparandet innebär ju Centerns ståndpunkt inte bara 650 miljoner, utan det innebär också 560 miljoner. Över 1 miljard ska Centerpartiet skära ned Regeringskansliet med 2006, såsom det är upplagt här, om man tror att anslagssparandet är en real verksamhet eller en real insats. Jag anser att det är ett slag i luften, därför att pengarna var inte tänkta att användas.

Anf. 30 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Fru talman! Visst är det fascinerande! Göran Magnusson talar om sin reformbudget och slåss för Regeringskansliets volym, de 560 miljoner i anslagssparande som vi vill dra in, och så säger han att de aldrig kommer att användas – de är inte tänkta att användas. Men låt oss då göra som vi säger från alliansen i förslaget, som nu är möjligt att göra efter det att ramarna har antagits. Det handlar nämligen om att fatta ett beslut i enlighet med den reservation som vi har yrkat bifall till om att dra in de pengar som Göran Magnusson säger inte kommer att användas.

Regeringen brukar ju praktisera den typen av insatser gentemot sina myndigheter när man vill hålla i för att de inte ska expandera. Låt oss då i riksdagen göra sammanlagt när det gäller Regeringskansliet.

Sedan ska jag bara säga något när det gäller storleken. Det hade varit spännande att se om Göran Magnusson hade hittat ett bättre underlag än vad regeringen presenterat i årsboken om grunderna för Regeringskansliets storlek. Om man från riksdagen ger en anslagsökning för ett visst ändamål och anslagsnivån sedan ligger kvar utan att ändamålet finns kvar är det ju rimligt att riksdagen är tydligare i sina krav på Regeringskansliet att precisera varför man vill behålla de nivåerna. Men det har Regeringskansliet och regeringen sluppit precisera på grund av att Göran Magnusson, Vänstern och Miljöpartiet har accepterat nivån. Från vår sida har vi inte den hållningen, utan vi borrar fortsatt i den här frågan, fru talman.

En reformbudget som jobbar med arbetslöshetssiffror och arbetslöshet på den nivå som regeringen har presenterat är inte en reformbudget för framtiden, för att bygga ett Sverige som kan bättre. Det är en reformbudget för fortsatt arbetslöshet, fru talman.

Anf. 31 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Fru talman! Den viktiga fråga som Kerstin Lundgren undviker, förutom barnbidragsfrågan, är: Är det så att man nu accepterar anslagsnivån

för Regeringskansliet för 2006? Så måste man förstå hela det upplägg som nu är. Då är alltså sju års resonemang om och krav på prutningar på nära 1 miljard och annat borta. Nu ligger alltså Regeringskansliet på en acceptabel eller riktig nivå. Man har inget förslag när det gäller detta.

Anslagssparandet är alltfört ett slag i luften och ett försök att dölja vad som nu är avsikten från de fyra allianspartierna, nämligen att ha ett regeringskansli av den här storleksordningen för att kunna regera, om det nu skulle gå så illa, som jag ser det, att det blir ett regeringsskifte. Jag kan inte förstå det på något annat sätt. Eller har jag fel, Kerstin Lundgren, när jag säger att det här har att göra med valet? Eller vad är det för någonting? Det hade varit bra att få en förklaring, men den får man ju inte.

Anf. 32 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Jag lyssnade på Göran Magnusson, och maken till ansvarsflykt har jag nästan aldrig hört från riksdagens talarstol.

Vi har över en miljon som står utanför den svenska arbetsmarknaden i dag, som är arbetslösa, som är sjukskrivna, som är förtidspensionerade. Vi har ett individuellt program på det svenska gymnasiet i dag som är det största gymnasieprogrammet, trots att det skulle vara en undantagslösning för ett fåtal elever. Vi har minskat antal platser i äldreomsorgen. Detta är bara några exempel.

Det här måste ni väl ta ansvar för i stället för att, det första ni gör, attackera den opposition som inte bär ansvaret för detta. Ni bär ju ansvaret för att det ser ut som det gör i Sverige. Stå inte här och mästra oppositionen, utan ta ansvar för det som ni står för och som ni bär ansvaret för under den period som ni har suttit vid regeringsmakten!

Sedan säger Göran Magnusson att de borgerliga partierna har backat från sina ståndpunkter när det gäller Regeringskansliet. Det är inte sant. Självfallet har vi lagt fram de förslag som vi har gjort under ett antal år mot bakgrund av den situation som då rådde. Nu har ni haft en lång period när ni har utökat Regeringskansliet år för år. Det har skett under mer än ett decennium. Det är klart att det kommer att ta tid att vända den utvecklingen, men vi tänker vända den utvecklingen. Det kommer att ta sin tid, men den utvecklingen kommer att vändas.

Sedan säger Göran Magnusson att vi nu har backat från den här tanken, eftersom vi nu lägger fram förslag om att anslagssparandet ska dras in. Det är en fråga om vilken teknik som används för att spara på Regeringskansliet. Jag vill påminna Göran Magnusson om att denna teknik används av den regering som Göran Magnusson själv företräder. På de punkterna brukar regeringen ofta säga: Ja, nu sparar vi på den här anslagsposten, nu sparar vi på den här delen av den offentliga förvaltningen.

När Göran Magnusson säger att det här är ett slag i luften borde han fundera på vad Göran Persson säger på andra sidan vattnet, om alla de besparingar som han tillgodogör sig på andra områden också är ett slag i luften. Min uppmaning till Göran Magnusson är: Ta ert ansvar också för den expansion av Regeringskansliet som nu har ägt rum! Frågan är: Tänker Göran Magnusson bidra till att expansionen ska fortsätta under de kommande åren, om Göran Magnusson får bestämma?

Anf. 33 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Fru talman! Beträffande arbetslöshetsbekämpning är väl Folkpartiets mest uppmärksammade bidrag på den punkten lägre ersättningar till dem som råkar ut för arbetslösheten. Det är dessutom en väldig positionsförändring för Folkpartiet. Hur det slutar i alliansen som leds av Moderaterna vet vi inte. Jag tänker inte säga mer om det för närvarande.

Jag har inte från min sida försökt ta bort något ansvar för Regeringskansliets expansion och storlek. Vi har röstat för det och står för det. Det är den bedömning som har gjorts. Inte behöver Tobias Krantz gå upp i varv och tro att jag påstår att Tobias Krantz och Folkpartiet eller alliansen skulle ha något ansvar för det.

Er politik på det här området har mest präglats av att ni har gått i karantän sedan ni har fått era förslag till budgetramar avslagna. Ni har ägnat er åt ett allmänt gnällande i stället för att försöka delta i den faktiska politiken, vilket är vår uppgift från väljarna att göra.

När det sedan gäller anslagssparandet accepterar Folkpartiet och de tre andra partierna den storlek som Regeringskansliet nu har och för år 2006, eller i varje fall år 2006. Anslagssparandet påverkar inte Regeringskansliets storlek, utan det är ett slag i luften.

Det är ett försök att komma ifrån sin nedskärningspolitik för Regeringskansliet under en lång följd av år genom att peka på anslagssparandet. Man ber om det. Det är inte något skarpt förslag. Man hade kunnat yrka i riksdagen på att anslagssparandet skulle dras in. Det finns inget hinder i budgetlagen för det.

Det är bara ett önskemål man uttalar: Regeringen ska föreslå riksdagen att dra in regeringens anslagssparande. Det är inte särskilt aktivt och framåtsyftande. Det är också ett sätt att vara nästan säker på att anslagssparandet finns kvar plus det oförändrade anslaget om det är så att ni hamnar i regeringsställning.

Anf. 34 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Fru talman! Jag tycker att Göran Magnusson talar runt problemet. Han svarar inte riktigt på min kommentar om hur regeringen brukar ägna sig åt att tillgodogöra sig besparingar på andra ställen i budgeten. Det var varit så vid ett antal tillfällen.

Regeringen har slagit på stora trumman och sagt: Nu drar vi in anslagssparandet, eller nu minskar vi på det sparande och de resurser som finns ute hos myndigheter. Sedan tillgodogör man sig det som ett sätt att spara i byråkratin eller vad det kan vara.

Det kommer nu kritik mot mig och andra företrädare för allianspartierna just när det gäller att vi väljer tekniken att dra in anslagssparandet. Jag utgår från att Göran Magnusson kommer att ta upp det offentligt, med Göran Persson och kanske också på den socialdemokratiska riksdagsgruppens sammanträden, att det är en helt felaktig teknik.

Det är ett slag i luften, det leder inte till några resultat och det leder inte till några besparingar på de områden som regeringen har utlovat. Jag ser fram emot att Göran Magnusson kommer att ta strid för detta i den offentliga debatten. Han kommer att säga att det är ett slag i luften, eller vad nu Göran Magnusson använde för uttryck.

Göran Magnusson måste ta ansvar för detta. Vi ser i dag en utveckling där Regeringskansliet har ökat kraftigt under de senaste tio åren. Frågan är då: Är det motiverat? Är det ansvarsfullt att ha bedrivit en sådan politik? På ett antal olika områden som vi har talat om vid ett antal tillfällen har ärendena inte ökat. Ärendena har på många håll minskat, och på vissa ställen har de legat helt still.

Göran Magnusson säger att det finns andra kriterier. Varför redovisas inte de kriterierna? Varför argumenteras det inte kraftfullt för just detta? Varför sätts det inte siffror på det så att vi kan ta ställning till det? Hade inte det varit ett sjyst sätt att redovisa detta för riksdagen så att riksdagen har ett bra beslutsunderlag när riksdagen ska fatta beslut?

Vi måste väl ändå ha en sådan ordning i riksdagen att riksdagen har det fullständiga beslutsunderlaget? Jag tror att regeringen inser att de argument som finns inte är hållbara. Sedan försöker man hitta på argument under tiden. Det tror jag är det verkliga skälet till att det ser ut som det gör. Det måste Göran Magnusson ta ansvar för här i kammaren.

Anf. 35 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Fru talman! Faktum kvarstår att Tobias Krantz accepterar den anslagsnivå som regeringen har föreslagit för sitt eget kansli för år 2006. Min fråga är: Varför gör man det nu? Det är det första året av sju åtta år då man hela tiden har velat skära ned.

Anslagssparandet fanns också i fjol. Men då kom man inte på att man kanske kunde förvända synen genom att använda anslagssparandet. Det är alldeles riktigt att om regeringen drar in ett anslagssparande, vilket man har både rätt och skyldighet att göra, för en myndighet betyder det att myndigheten har mindre pengar.

Men om anslagssparandet inte var tänkt att användas påverkar det inte myndighetens pågående verksamhet. Man accepterar den pågående verksamheten. Det är precis vad Tobias Krantz och kompani gör beträffande Regeringskansliet.

Man accepterar den storlek som Regeringskansliet har, i varje fall året före ett valår. Sedan talar man om anslagssparandet. Där föreslår man enbart att regeringen ska återkomma till riksdagen och meddela att riksdagen bör dra in anslagssparandet.

Det är alltså ett alldeles ofarligt förslag när man tror att man ska komma i regeringsställning.

Jag vill under de allra sista sekunderna säga en sak om myndigheter, som Tobias Krantz intresserar sig väldigt mycket för. Det gäller särskilt antalet och inte så mycket vad de gör. Antalet är viktigt.

I förra veckan röstade väl Tobias Krantz här i kammaren för en ny myndighet och tillfogade regeringen, som inte ville ha myndigheten, en förlust. Det var Miljökontrollberedningen, eller vad det nu hette.

Såvitt jag förstår blir det en ny myndighet. Tobias Krantz kan pricka av ytterligare en ny myndighet som Tobias Krantz har medverkat till. Jag har i och för sig ingen invändning. Men det mekaniska räknandet av myndigheter är egentligen ganska ofruktbart.

Anf. 36 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag har lite synpunkter på sättet att uttrycka sig här. Jag är före detta lärare. Även i politiken har jag lärt mig att jag måste vara

envis. När Göran Magnusson säger ”Moderaterna och kd”, som han gjorde tidigare, reagerar jag.

Jag tycker att man ska vara konsekvent. Antingen ska man säga m och kd, eller också ska man säga Moderaterna och Kristdemokraterna. Det har jag tjtat om länge. Göran Magnusson borde snart ha lärt sig att man ska vara konsekvent.

En gång i tiden lyssnade jag på Olof Palme. Han sade: Var försiktig med orden. Alla politiker vet att orden gärna vilseleder. Det utnyttjar Göran Magnusson när han talar om den moderatledda allianspolitiken.

Det är helt klart ett medvetet val. Han vill måla ut något slags höger-spöke här. Om jag säger att vi har en kommunistledd säkerhetspolitik skulle säkert Göran Magnusson reagera på det.

Jag tycker att man ska vara lite försiktig med ordvalen. En kedja är så stark som dess svagaste länk. Det borde han veta. Om fyra partier väljer att samarbeta betyder det inte att ett enda parti kan ta ledningen över de fyra partierna. Det borde han inse.

Sedan raljerar Göran Magnusson lite över särskilda yttranden. Jag hoppas verkligen av flera skäl att det blir ett regimskifte nästa höst. Det ska bli intressant att se om detta raljerande över särskilda yttranden i budgetprocessens andra steg kvarstår då eller hur Socialdemokraterna kommer att hantera det när deras ramar har fallit i riksdagsbeslut och man ska hantera processen inom olika utgiftsområden.

Anf. 37 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Fru talman! Man ska vara försiktig med orden. Jag har verkligen inte försökt göra någon gradering mellan Moderaterna och Kristdemokraterna. Jag kan lika gärna säga m och Kristdemokraterna. Jag är inte riktigt med på vad det ligger för stort värde i det. Men är det så att kd vill heta Kristdemokraterna ska jag försöka lära mig att säga det också.

Jag talade om en moderatledd allians. Ingvar Svensson jämför det med att vi skulle ha en kommunistledd säkerhetspolis, tror jag att det var.

(INGVAR SVENSSON (kd): Säkerhetspolitik.)

Skillnaden är väl att det Ingvar Svensson påstår är fel och det jag påstår är snarare sant. Det är väl så att Moderaterna leder denna allians. Det gäller att rätta in sig i ledet för att få vara med.

När det sedan gäller ramarna och hur det skulle kunna fungera efter ett eventuellt regimskifte betraktar jag det tills vidare som en rent teoretisk och hypotetisk fråga och kommer inte närmare att kommentera den saken.

Anf. 38 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Herr talman! Det var intressant det som sades om att rätta in sig i ledet. Hur var det nu med asylpolitiken och Miljöpartiet? Var det en socialdemokratiskt ledd allianspolitik i det sammanhanget, eller hur var det?

Inser inte Göran Magnusson den mycket enkla sanningen att om två, tre eller fyra partier ska samverka så är det den minsta gemensamma nämnaren som gäller. Det är bara myter som Göran Magnusson försöker sprida.

Låt oss återvända till anslagssparandet och volymen för Regeringskansliet. Om Göran Magnusson har 1 kr den 31 december i år och jag säger att den vill jag ha eller jag säger att den 1 januari får Göran Magnusson 1 kr mindre av mig än han borde ha, vad är det för skillnad rent sakligt, pengamässigt i det resonemanget?

Anf. 39 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Herr talman! Får jag först säga om ramarna igen att jag tycker att vi med det upplägg som har varit har fått en lite för stereotyp budgetbehandling när vi talar om de olika utgiftsområdena. Man kunde ju tänka sig att det kunde föras ett något mer spännande resonemang. Det har Ingvar och jag diskuterat tidigare också.

När det sedan gäller flera partier som samverkar finns det ju en uppgörelse om vad vi samverkar om. Vi har aldrig gett intryck av att det skulle finnas en total enighet på vår front. Jag har ändå uppfattat åtskilliga signaler från alliansen – jag ska avstå från att säga vem som är starkast i alliansen – om att det råder en förkrossande enighet om den politik som ska föras. Det är väl det som möjligen har förlött mig att tro att alliansen är enigare än vad den är.

Det finns ju ett socialdemokratiskt problem. Vi kan glädjas åt splittring, eller också kan vi vara förfärade över att dessa fyra splittrade partier faktiskt samlas omkring någon politik. Det som är mest spännande är att någon gång få reda på vilken politik man faktiskt samlas omkring.

Sedan kan jag konstatera att när det gäller Regeringskansliet har även Ingvar Svensson accepterat den nivå som är avsedd för 2006. Om resonemanget om kronan kan jag säga att om jag har fått 1 kr av någon och inte har använt den kan jag naturligtvis lämna tillbaka den utan att det påverkar min tillvaro över huvud taget. Det är det som är effekten för regeringen om man skulle fullfölja hemställan från riksdagen om att be riksdagen dra in anslagssparandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

11 § Ändringar i koncessionsavgiftslagen

Föredrogs

konstitutionsutskottets betänkande 2005/06:KU11

Ändringar i koncessionsavgiftslagen (prop. 2005/06:1 delvis).

Anf. 40 HENRIK S JÄRREL (m):

Herr talman! Kammaren ska alltså nu behandla regeringens förslag om ändringar i koncessionsavgiftslagen som utskottet tar upp i sitt betänkande KU11.

När regeringen i våras lade fram sitt förslag om en reduktion av TV 4:s avgift för ensamrätten att få sända reklam i det analoga marknätet tog förslaget bara sikte på ordningen och takten i nedsläckningen av det analoga sändarnätet till förmån för en övergång till digitala sändningar utan att närmare precisera hur avgiften skulle reduceras i relation till den

*Ändringar i
koncessions-
avgiftslagen*

geografiska räckvidden för olika nedsläckta sändare. Regeringen sade sig skola återkomma med besked i frågan tidigast i samband med höstens budgetförslag.

Vi moderater yrkade avslag på regeringens förslag i våras på grund av att vi menar att det var en ofullständig tågordning. Dessutom menade vi att det snarare var konsumenternas önskan att få övergå till och skaffa sig en digital mottagarutrustning som i högre grad skulle få styra när man skulle släcka ned det analoga marknätet och att man inte skulle tvinga fram en ordning som då och nu är förhärskande.

Nu återkommer alltså regeringen med ett förslag som rimligen borde ha kunnat levereras redan för ett halvår sedan. Vi noterar till exempel, i likhet med Kristdemokraterna, att avgiftsreduktionen alltså rimligen borde kunna kopplas tydligare till den successivt ökade täckningsgraden av digitalsändringarna för olika kanaler.

Men än viktigare, herr talman, synes oss moderater vara att olika alternativa sändningstekniker och enskilda aktörers etableringsfrihet i ökad grad möjliggör för andra reklamfinansierade sändande företag att konkurrera med TV 4 i sådan utsträckning att värdet av TV 4:s ensamrätt att sända reklam i det krympande analoga marknätet snabbt urholkas. Som exempel må jag här nämna att både TV 3 och TV M avvecklar sina program från länder med en frihetligare syn på regler för reklam i och kring tv-program.

I takt med att hushållen i ökad grad får möjlighet att ta emot program sända via kabel och satellit konkurreras ut TV 4 i sådan grad att det framstår som alltmer oskäligt att ta ut en koncessionsavgift för ett privilegium som devalveras fortare än vad lagstiftarna i den snabba teknikutvecklingens tidevarv möjligen tänkt sig. Avgiften borde därför hellre avvecklas med det snaraste.

Avslutningsvis ber jag därför, herr talman, att få yrka bifall till reservation nr 2.

Anf. 41 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr talman! Den här frågan har ju varit inne i en mycket långvarig process. Egentligen borde regeringen redan hösten 2000 ha upptäckt att man var ute på farlig mark i det här området. Men man har inte brytt sig om att hantera det. Det har varit en oerhörd tröghet i Regeringskansliet när det gäller den principiella synen på TV 4:s monopol på att sända reklam i det analoga nätet och innebörden av att man nu har fått ett digitalt nät där konkurrenssituationen är helt annorlunda.

Vi har gång på gång under ett antal år påpekat att det här måste åtgärdas. Jag kan ha förståelse för men tycker inte att det är rimligt att regeringen har gjort som den har gjort, nämligen av budgetmässiga intäkts-skäl helt enkelt förhalat den här frågan gång på gång. Tidigare satt jag med i den så kallade fempartigruppen som just behandlade frågeställningarna när det gällde digitaliseringen av tv-nätet. Det var bara att konstatera att Finansens behov av pengar stod i strid med principerna i den här frågeställningen.

Vi tycker också att det är en felaktig lösning som regeringen har valt, och vår reservation kan ses som ett principiellt inlägg i den debatten. Men nu får vi vara så pass pragmatiska och inse att skulle vår reservation vinna kammarens gillande, vilket jag inte tror blir fallet, skulle den här

processen försenas ytterligare. Därför är vi så pragmatiska. Vi tycker att kopplingen till nedsläckningen av det analoga nätet är helt felaktig. Den borde egentligen ha baserats på genomslagskraften hos det digitala nätet. Men jag avstår, herr talman, från att lägga något yrkande om bifall till reservationen.

Får jag också notera att jag tycker att det är en något märklig reservation från Moderaternas sida, därför att de vill ha en avveckling av koncessionsavgiften, vilket också regeringen föreslår, även om vi som sagt var har synpunkter på metodiken.

Anf. 42 GÖRAN MAGNUSSON (s):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslagen i betänkandet och avslag på den reservation som det yrkades bifall till.

Man kan väl säga, herr talman, att dramatiken i fråga om digitaliseringen av marknätet för tv-sändningar inte finns kvar längre. Jag kan hålla med om att det har varit en hel del turer fram och tillbaka, men vi har faktiskt lyckats lotsa frågan fram till ett beslut. Jag talar då om digitaliseringen i sig. Den har påbörjats. Det fanns de som kanske trodde att det skulle bli en väldig dramatik i övergången till digital tv, men sedan det har släckts ned – som det uttrycks – på Gotland, i Gävleområdet och i Motalaområdet har det fungerat väl. Det är klart att det har funnits en del tekniska bekymmer, men jag tror att man så här långt kan summera det så att övergången till digital-tv-sändningar har fungerat alldeles utomordentligt.

Inom parentes kan jag väl få säga att just den omständigheten att SVT 24 kan sända direkt från bland annat kammardebatter är en effekt av övergången till digital tv.

Sedan har vi själva sakfrågan i dag, nämligen ändringar i koncessionsavgiftslagen, som innebär att det av många hett åtrådda avskaffandet av koncessionsavgiften kommer att genomföras. Vi har lite olika uppfattningar om hur det borde genomföras. I varje fall kommer slutresultatet att bli att det inte längre finns någon koncessionsavgift för TV 4 eller för det bolag som har ensamrätt att sända reklamfinansierad tv i det analoga nätet – som det egentligen ska uttryckas. Det råkar just nu vara TV 4 och har hela tiden varit TV 4.

Ett skäl till att det kan finnas olika meningar om takten och hur det här ska ha inletts kan sägas vara att några andra tv-bolag har ansett att koncessionsavgiften inte har varit för hög. Den har snarare varit för låg. Man har varit beredd att – påstår man – gå in och ta över det hela. I varje fall är det bra att vi nu kan konstatera att digitaliseringen av marknätet fungerar. Därmed upphör den ensamrätt för reklam-tv som TV 4 har haft. Då kan man avveckla detta.

Jag hoppas att talmannen tillåter mig att peka på en positiv effekt av digitaliseringen. Bland annat synskadade har uppmärksammat detta. Det finns nu tekniska möjligheter att "översätta" textremsor som uppstår när någon intervjuas på ett utrikiskt språk till ett syntetiskt tal. Om rätt utrustning finns kan den som är synskadad, i stället för att inte göra det som inte går, att läsa, höra vad som sägs. Det är en teknisk landvinning som har nåtts tack vare digitaliseringen av tv-sändningarna och marknätet. Det är positivt att konstatera i sammanhanget.

Anf. 43 TOBIAS KRANTZ (fp):

Herr talman! Koncessionsavgiften, som vi nu har att behandla i riksdagens kammare, var en uppfinning som kom till under den borgerliga regeringsperioden 1991–1994. Den tillkom för att ett bolag fick chansen att med reklam sända tv. Det ansågs vara en stor konkurrensfördel. Det var riktigt att införa koncessionsavgiften, men efter det har tv-landskapet successivt förändrats. Vi från Folkpartiets sida har under flera år krävt att koncessionsavgiften för det som i praktiken är TV 4 kraftigt ska reduceras. Regeringen har efter många påstötningar och krav lagt fram förslag i den riktningen. Det förslaget har vi inga svårigheter att biträda.

Göran Magnusson passade under sitt anförande på att allmänt tala väl om den digitalisering som har ägt rum och allmänt om regeringens förträffliga radio- och tv-politik. Jag ska passa på att säga något kort om det också.

Jag tror att det är få personer som har upplevt den digitalisering som har ägt rum som till fullo kan instämma i det som Göran Magnusson precis har sagt från talarstolen. Jag tycker att en helt felaktig politik har drivits. Det har varit ett påtvingat teknikskifte. Det är bra med ny och fräsch teknik, men det sätt som det här har genomdrivits på har inte varit så lyckosamt, vare sig för konsumenter eller för skattebetalarna. Miljardbelopp har under åren plöjts ned i det socialdemokratiska påtvingade teknikskiftet. Det har inte varit lyckosamt för skattebetalarna. Det har också lett till ökat krångel för de konsumenter som har att ta del av tv-utbudet. Den digitalisering som har ägt rum har inte varit lyckosam från Socialdemokraternas sida.

I själva verket skulle vi behöva en ny radio- och tv-politik för det här landet som i större utsträckning tar hänsyn till konsumenternas önskemål, vad som är bäst ur skattebetalarnas synpunkt och som skapar större frihet och möjligheter för dem som tittar på tv eller som lyssnar på radio.

Folkpartiet har under ett antal år lagt fram förslag om att exempelvis införa *public service*-fonder. Det innebär att ett antal olika fonder kan fördela pengar till olika program i både radio och tv. Det ska vara *public service*-program, program som står för hög kvalitet, nyheter, sändningar på minoritetsspråk och så vidare. Sveriges Television, Sveriges Radio eller Utbildningsradion ska på intet sätt ha monopol på dessa frågor. De här kvalitetsprogrammen ska också kunna sändas i andra kanaler.

Det handlar om att skapa ökad frihet och mångfald när det gäller *public service* inom radio och tv. Den utvecklingen vill vi gärna se och bejaka. Tyvärr är motståndet mot denna ökade frihet på området alltför stort i kammaren. Vi lovar att återkomma i denna fråga. Det här är något som tillhör framtiden med tanke på det nya medielandskap som i dag växer fram.

Herr talman! Det är ingen särmening i denna fråga vid det här tillfället. Vi har tidigare krävt en reduktion av koncessionsavgiften. Det kommer nu att genomföras. Det är bra. Det borde ha skett tidigare. Vi kritiserade den redan i våras. Nu har regeringen äntligen lagt fram ett förslag om detta som går i rätt riktning. Det förslaget kan vi ställa oss bakom.

Anf. 44 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Herr talman! När Tobias Krantz talar ges intrycket att allt gott som har inträffat med digital tv och annat är tack vare Folkpartiet. Nu är verkligheten sådan att det är trots Folkpartiets insatser. Visserligen var de med på vagnen i början, men sedan ansåg Folkpartiet att de inte skulle vara med. Det är inte Folkpartiets krav på att koncessionsavgiften ska avskaffas som har lett fram till att den nu avskaffas. Det är fråga om lagstiftning som infördes och där det inte längre finns grund för att ta ut denna koncessionsavgift. Det må vara Tobias Krantz obetaget om han vill säga att han var med – det var han inte – och stiftade den lag som nu leder till att koncessionsavgiften inte längre ska tas ut. Det kanske går hem på några möten. Det är inte så att Folkpartiet har gjort några insatser som har lett den här frågan framåt.

Tobias Krantz anser att digitaliseringen är påtvingad av riksdagen – ja, egentligen av Socialdemokraterna. Det är länge sedan vi hade en majoritet så att vi själva kunde bestämma, men vi är beredda att ta ansvar för digitaliseringen. Tobias Krantz ogillar den typen av demokratiska beslut och tycker att det i stället ska vara marknaden som tvingar fram förändringarna. Visserligen säger man då att medborgarna står upp som en man och kräver ny teknik. Men så går det i praktiken aldrig till. Plötsligen finns ny teknik som tvingar människor att skaffa nya apparater och annat. Det kan vi ha lite olika meningar om, men en reflexion kan det ändå vara värt.

Tobias Krantz säger också att det behövs en ny mediepolitik. Public service-beredningen lämnade sitt förslag under en bred uppslutning. Tobias Krantz parti deltog inte i den breda uppslutningen. Här kommer ett förslag från regeringen, och då får vi diskutera vilken mediepolitik som ska föras.

Anf. 45 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Herr talman! Jag har inte sagt att jag var med och fattade beslutet 1992 under den borgerliga regeringsperioden. Jag konstaterade att det var en borgerlig regering som införde den lagstiftning som vi diskuterar här i dag, det vill säga koncessionsavgiftslagstiftningen.

Det fanns skäl att ha en koncessionsavgift när den infördes, just därför att det gavs ensamrätt att sända med reklam och man hade ett stort genomslag för detta i de tv-sändningar som fördes ut till folket. Men successivt har de här förutsättningarna ryckts undan under de senaste åren, och det har under lång tid funnits skäl att kraftigt reducera koncessionsavgiften.

Jag är glad att Socialdemokraterna nu har insett det och lagt förslag om det. På den punkten behöver vi inte vara oense.

När det handlar om digitalisering välkomnar vi ny teknik. Vi anser oss vara ett rätt framstegsvänligt och teknikvänligt parti. Vi ser det som mycket positivt att tv och småningom kanske också radio utvecklas genom att anta digital teknik. Frågan är på vilket sätt det ska gå till. Det är där vi har haft olika uppfattningar.

Socialdemokraterna har bestämt sig för att det är exempelvis bara marksänd digital teknik som ska accepteras, trots att vi vet att digital teknik kan vidarebefordras på andra sätt än via marksändningar, trots att vi vet att en marksänd digital teknik på många håll kostar mer än det

smakar därför att man kan sända mycket billigare och effektivare via exempelvis satellit. Trots det har Socialdemokraterna drivit igenom att alla sändningar ska ske via marksänd digital teknik.

Det är ett exempel på hur man använder skattebetalarnas pengar på ett vårdslöst sätt. Jag tycker att det är oacceptabelt. Jag tycker att man borde ha låtit de här lösningarna värka fram och låta konsumenternas efterfrågan styra mer hur digitaliseringen ska gå till. Det har man gjort på många andra områden under de senaste 10, 20, 30, 40 årens tekniska utveckling, med cd-skivor och allting. Där sade inte riksdagen att alla nu måste använda cd-skivor – det kom fram ändå, därför att konsumenterna efterfrågade det.

Anf. 46 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Herr talman! Genom de beslut som majoriteten har fattat i riksdagen har vi klarat av en marksänd digitalisering. Sedan kan Tobias Krantz tycka att det var fel, men det finns ett klart majoritetsbeslut i riksdagen kring de här frågorna. Därför blir det lite grann att gråta över spilld mjölk eller tala om det som har varit. Det går inte att göra o gjort.

Det här är en lyckosam digitalisering. Det ständigt upprepade resonemanget om att det är skattebetalarnas pengar som det har vårdslösetsats med är inte korrekt. Det här kommer att i slutändan vara en väl fungerande ekonomisk affär. Det vet Tobias Krantz, men det passar inte syftena nu att ha en mer nyanserad syn på de här frågorna.

Teracom har haft ekonomiska svårigheter, som riksdagen genom låneförbindelser och annat har hjälpt dem över. Men att utfärda en låneförbindelse är inte detsamma som att vårdslösa med skattebetalarnas pengar. Detta har ju sedan kommit att fungera.

Jag konstaterar också att vad än Tobias Krantz nu säger avskaffas koncessionsavgiften, oberoende av Folkpartiets insatser. Det var egentligen det som var huvudpunkten i det jag försökte säga i mitt tidigare inlägg. Det är inte så att Folkpartiet är pådrivande i mediefrågor över huvud taget. Genom den strikta blockpolitiken och alliansen med Moderaterna ställer man sig utanför möjligheten att påverka mediepolitiken. Det är ett val som man kan göra.

Man står också utanför uppgörelsen i Public service-beredningen om framtida *public service*. Det är också ett val som man har gjort. Och har man rätt ska man hålla på den ståndpunkten även om man blir ganska få om den. Det kan vi respektera. Men man påverkar inte den politiska utvecklingen särskilt mycket genom att agera på det sättet.

Anf. 47 TOBIAS KRANTZ (fp) replik:

Herr talman! Nej, det är riktigt att vi inte är pådrivande för den nuvarande socialdemokratiska mediepolitiken. Det har jag inte heller gjort anspråk på att vara. Vi är väldigt starkt kritiska till den mediepolitik som Socialdemokraterna driver i stort. Det hymlar vi inte med. En stor del av den repliktid som jag och Göran Magnusson har haft här är väl ett exempel på att det finns rätt stora skillnader mellan oss när det gäller synen på mediepolitiken.

När det gäller skattebetalarnas pengar och den digitalisering som har ägt rum var Göran Magnusson själv inne på att Teracom har brottats med stora ekonomiska bekymmer under de senaste åren, och skattebetalarna

har fått gå in med rätt betydande summor för att räta upp situationen. Det kan vi inte komma ifrån. Jag menar då att de pengarna hade kunnat användas på ett mycket mer effektivt och bättre sätt.

När vi ser hur tekniken nu sprids hade det varit mer effektivt att använda exempelvis satellitsändningar i vissa delar av landet där det är väldigt dyrt att använda marksändningar. Det hade varit mer effektivt att använda en annan teknik. Men där har Socialdemokraterna bestämt sig för att vi ska använda en viss teknisk lösning. Jag tycker att politiker ska ställa upp ramar och villkor för hur saker och ting ska gå till, men inte tala om exakt hur de tekniska lösningarna ska se ut. Där finns det möjligen en skiljelinje mellan mig och Göran Magnusson.

Avslutningsvis vill jag säga att det här ibland framställs som en diskussion om digitaliseringen ska äga rum över huvud taget. Så är det inte. Jag tror att det finns en väldigt bred samstämmighet om att digitalisering är bra, att digital teknik är bra. Men återigen har det skett rätt stora tekniskiften genom mänsklighetens historia utan att politiker har bestämt att dessa tekniskiften ska äga rum. Oftast har det gått mycket bättre när människor själva har fått bestämma vilken teknik som ska användas än att politiker har gjort det.

Anf. 48 KERSTIN LUNDGREN (c):

Herr talman! Det här är ett betänkande från konstitutionsutskottet om ändringar i koncessionsavgiftslagen som har en bred majoritet. Från vår sida var vi kritiska när regeringen i maj lade fram ett förslag till riksdagen på övertid, kan man säga. Efter att den stipulerade tiden för behandling under vårriksdagen hade gått ut lade regeringen fram ett förslag som innebär en förlängning av koncessionsavgiftslagen, utan att precisera innehållet: Hur skulle det se ut? Hur skulle avgiftssystemet haka i?

Vi tyckte att det var svagt, speciellt eftersom vi hade en klar bild av att regeringen under lång tid hade arbetat med de här frågorna. Mot den bakgrunden yrkade vi då avslag och röstade mot förslaget.

När man ser det förslag som nu behandlas, herr talman, kan man konstatera att regeringen nog hade mäktat med om man hade ansträngt sig lite grann – med tanke på tidigare debatt – att presentera detta förslag till nedsläckningsmodell som nu ligger på kammarens bord i samband med propositionen i våras.

Men nu är vi här, och vi har ett förslag som berör andra halvåret 2005 och som innebär att koncessionsavgiften reduceras successivt för att vara avvecklad senast i februari 2008, när det analoga nätet ska vara nedsläckt.

Mot den bakgrunden finner vi inte nu skäl att yrka på ett annat tekniskt system, eftersom det knappast verkar framkomligt och ytterligare skulle fördröja och försena en utveckling som vi vill se, nämligen en reduktion av avgiften. Det är också en kort tidsperiod som vi har framför oss. Vi tycker i det läget att det är acceptabelt, även om vi kan känna sympati för Kristdemokraternas resonemang i reservationen.

Det finns inte heller skäl att gå snabbare fram, som Moderaterna föreslår. Det innebär att man uppenbarligen vill ha en snabbare avveckling, som inte är avhängig av det analoga nätet. Vi tycker inte att det är rimligt att man mer skyndsamt än det analoga nätets nedsläckning avvecklar avgiften. Det handlar ju, som sagt var, om konkurrensen på marknaden.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 49 MATS EINARSSON (v):

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna.

Det här är ett ärende som är både lätt och svårt. Lätt är tanken bakom. Ett företag, TV 4, fick monopol på reklamfinansierad tv i det marksända nätet. Som vederlag för de ökade intäkter som man får genom monopolställningen betalar företaget en koncessionsavgift. När denna särställning successivt reduceras genom den tekniska utvecklingen reduceras värdet av att ha koncessionen, och rimligen bör avgiften minskas i motsvarande grad. Så långt är logiken ganska enkel att greppa.

När det sedan kommer till att faktiskt översätta detta i kronor och ören blir det mer komplicerat. Redan vid det första beslutet kring hur stor koncessionsavgiften skulle vara – det var före min tid – misstänker jag att det inte var helt enkelt att på någon vetenskaplig grund bestämma storleken. Avgiften fick inte bli så hög att verksamheten omöjliggjordes för företaget i fråga men heller inte så låg att man tog ut oskäligen intäkter från reklamsäljningen. Nu blev väl den avgift som fastställdes inte helt orimlig. Den har i alla fall fungerat under den här tiden.

Nu ska vi minska avgiften i förhållande till att särställningen förändras för det här företaget. Hur översätter man detta? Det är om möjligt ännu mer komplicerat. Det är väl i alla fall en av orsakerna till att det här ärendet har tagit en viss tid. Jag har följt det tillsammans med några andra partier och har sett de tekniska juridiska svårigheter som har varit förknippade med detta. Jag har trots allt en viss förståelse för att det inte har gått så snabbt som man kanske hade önskat.

Det förslag som nu läggs fram är naturligtvis en av flera möjliga modeller. Det går inte att säga att just den här modellen, som regeringen nu föreslår i den här lagen, är den absolut bästa, den optimala eller den som allra närmast ansluter sig till den faktiska förändringen av särställningen för TV 4, för detta går icke att veta med någon vetenskaplig noggrannhet. Vi kan ändå konstatera att företaget i fråga, som får sin avgift minskad, såvitt jag begriper anser att denna minskning går på tok för sakta medan företagets konkurrenter, som gärna skulle vilja ha den här koncessionen, tvärtom anser att avvecklingen av avgiften går alldeles för snabbt. Möjligen kan man utifrån detta dra slutsatsen att den nivå som vi nu hamnar på inte är alldeles galen.

Jag tänkte inte säga så mycket mer om detta. Det finns mycket att säga om digitaliseringen som sådan. Det är en viktig debatt som vi har fört tidigare. Jag vill bara till protokollet notera att jag tror att den här typen av tekniskifte som är förknippad med stora infrastrukturella system där det finns ett offentligt ansvar – vilket ju är fallet i det här fallet – måste ske i demokratiska former med demokratiska beslut i planerade former. Det är precis det som vi nu genomför. Allt tyder på att det kommer att fungera bra. Det har fungerat bra hittills. Det kommer såvitt vi kan bedöma att fungera i fortsättningen också. Vad vi kan säga är att det inte hade fungerat att lägga detta i marknadens händer.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 15 §.)

Föredrogs

konstitutionsutskottets betänkande 2005/06:KU12
Förändrad länsindelning m.m. (prop. 2005/06:24).

*Förändrad
länsindelning m.m.*

Anf. 50 GÖRAN MAGNUSSON (s):

Herr talman! Man kan lugnt säga att den fråga som riksdagen nu ska debattera och ta ställning till, nämligen Heby kommuns länsstillhörighet, har ägnats stor uppmärksamhet under ganska lång tid i konstitutionsutskottet, även i medierna och i andra utskott. Vi har haft flera diskussioner också här i kammaren om saken. Det förutsätts att det är ett enigt förslag som vi nu har, och jag yrkar bifall till det.

Det innebär att riksdagen för sin del beslutar att Heby kommun ska tillhöra Uppsala län i stället för Västmanlands län. För att det här ska kunna fullföljas på ett helt korrekt sätt fordras det sedan att regeringen, enligt förvaltningslagen och den lag som finns om indelningsfrågor, fattar beslut som innebär att Heby kommun också flyttas från landstinget i Västmanland till Uppsala läns landsting.

Bakom det här ligger en under lång tid pågående diskussion i Heby kommun. Jag skulle känna större tillfredsställelse med det här beslutet om riksdagen genom beslutet faktiskt löste ett problem. Det riksdagen och regeringen åstadkommer är att man tillgodoser en del av Heby kommuns invånare, de som ligger närmast Uppsala, deras önskemål sedan minst 30 år att få tillhöra Uppsala, medan man går emot den del av västra Heby kommun som har ett stort önskemål att få vara kvar i Västmanlands län. De som var missnöjda tidigare kan väl kanske sägas bli nöjda nu, och de som var nöjda tidigare blir i stället missnöjda. Det tycker jag är själva svårigheten med det här beslutet.

Här i riksdagen har argumenten inte riktigt legat på den grunden. Där har folkomröstningsresultatet använts som motiv för att genomföra detta. En majoritet i folkomröstningen uttalade sig för att Heby skulle byta län och landsting, medan en kraftig minoritet motsatte sig detta. Det är väl där som själva diskussionspunkten kan ligga. När det finns en kraftig minoritet kan man fråga sig om man mekaniskt ska genomföra resultatet i en folkomröstning, vars förutsättningar och annat också kraftigt kan ifrågasättas – jag ska inte göra det här – och om den då ska komma att gälla. Det har ibland sagts att det är en fråga om demokrati. Javisst, det är det. Men frågan är: demokrati för vem?

Det finns anledning att göra den här markeringen, inte för att jag vill markera mitt missnöje med utgången av frågan. Det tycker jag att man får acceptera, det som är möjligt och förutsättningarna. Snarare handlar det om att peka på hur komplicerade indelningsärenden faktiskt ofta är. Det är inte så enkelt att det bara finns ett beslut.

Jag blev uppringd i går av Upsala Nya Tidning som ville ha en kommentar kring det här. Jag tyckte att det var angeläget ur min synpunkt och ur socialdemokratisk synpunkt att säga att jag har uppfattningen att staten, och med nuvarande ordning regeringen, har det avgörande inflytandet över hur landet är indelat i kommuner och landsting. Det kan inte vara så att en del av en kommun – jag talar inte om Heby nu, utan det är ett mer teoretiskt resonemang – kräver att den ska få bli egen kommun

eller möjligen tillhöra en annan kommun, genomför en folkomröstning och säger att detta folkomröstningsresultat måste regering och riksdag genomföra. Som jag ser det – och det kanske inte är någon som ifrågasätter det – är det staten som ska vara den som har det avgörande inflytandet över indelningen i både län, landsting och kommuner.

Ansvarskommitténs arbete kan så småningom leda fram till att den här frågan är överspelad. Man har väl ställt frågan ibland i Västmanland och i Uppsala om det är någon mening att göra det här om vi möjligen får en helt annan regionindelning och frågan är överspelad.

Man kan naturligtvis också säga att medborgarna, om man ser det generellt, för länge sedan har avskaffat framför allt länsgränserna men kanske också landstingsgränser och lever på ett helt annat sätt över de här gränserna. Det som ibland är ett problem är att kollektivtrafiken då inte har anpassat sig till resmönstret utan har biljettsystem som inte stämmer överens med att man åker över en länsgräns. Det kan ju vara anledning att också uppmärksamma sådana frågor.

Herr talman! Jag vill till sist säga någonting om själva vikten av att man faktiskt har en indelningslag och att det är regeringen som fattar beslut i de här indelningsfrågorna utifrån den utgångspunkten att medborgare och kommunfolk, alltså demokratiskt valda personer i kommunerna, ska kunna ha förutsägbarhet, veta vilka regler som gäller för indelningsfrågor och kunna göra framställningar till regeringen.

Det förslag som har diskuterats, att riksdagen skulle vara den som fattar besluten, betyder att ingen egentligen vet på vilka grunder ett beslut kommer att fattas. Poängen med att riksdagen fattar besluten är ju att man inte är bunden av någon lagstiftning. Man kan hela tiden ändra lagstiftningen så att det passar in på just den ståndpunkt man för närvarande har. Det är ju riksdagen själv som stiftar lagarna.

Om regeringen har uppdraget att fatta beslut enligt den lagstiftning som riksdagen har fastställt finns det en förutsägbarhet och en demokratisk möjlighet för både medborgare, kommuner och institutioner att göra framställningar till regeringen om förändringar i indelningen. Framställningar till riksdagen kan inte göras av vare sig kommuner eller enskilda individer. I det läget blir man beroende av att det motioneras eller att regeringen lägger fram förslag. Det är en försvagning på den punkten.

Herr talman! Det var inte meningen att argumentera kraftfullt mot detta, men jag vill peka på vad som har legat under frågorna i de diskussioner som har varit.

Nu kommer det, såvitt jag kan bedöma, att bli klart att Heby byter läns- och landstingstillhörighet. Jag har ingen anledning att säga annat än att jag hoppas att det blir en lyckosam framtid för Heby. Jag skulle kunna säga ännu lyckosammare. Heby är ingen trängd kommun i Västmanland. Det går bra för den kommunen, och det kommer att gå bra för den oberoende av om den tillhör Västmanland eller Uppsala.

Anf. 51 CARL-ERIK SKÅRMAN (m):

Herr talman! Jag vill uppehålla mig kring två aspekter på detta ärende, nämligen Heby och den allmänna indelningsbakgrunden.

Jag vill först säga att jag tycker att det är mycket glädjande att Heby nu får sina önskemål om att få skifta län tillgodosedda. Det har varit en lång kamp för att detta underifråninitiativ skulle nå ända fram. Flera

utredningar och många debatter i kammaren och andra ansträngningar ligger bakom. Inte desto mindre är det glädjande att regering och riksdag kan enas om den här lösningen som ska ge Heby möjlighet att byta län. De tio årens kämpande har alltså inte varit förgäves.

Många har försökt bistå Heby under resans gång. Själv har jag erfarenhet från bostadsutskottet, som under den förra mandatperioden gjorde storstilade ansträngningar att med hjälp av ett utskottsinitiativ tillgodose Hebys önskemål genom en lagändring. Tiden blev för knapp och processen blev för komplicerad för att det skulle vara möjligt att nå fram på den vägen under mandatperioden. Viljan saknades dock inte.

Den andra aspekten på det här ärendet gäller rådande länsindelning.

Att 1634 års regeringsform, eller 1634 års förvaltningsstadga som var det ursprungliga namnet, i god mening är en lysande byråkratisk produkt kan ingen tvivla på, särskilt när man kommer i kontakt med länsindelningen. I snart 400 år har den bestått trots revolutioner, nya författningar och klåfingriga ämbetsmän.

Där har Ansvarskommittén en utmaning att möta. Jag tror inte att deras förslag kommer att gälla i 400 år framöver. Spåren av regionindelningen i Göteborgsområdet eller Västra Götaland förskräcker.

Det var ett snilledrag att redan 1634 ta så mycket hänsyn till ekonomisk, kulturell och näringsmässig geografi att man kunde åstadkomma den länsindelning som har rått. Å andra sidan var underifrånperspektivet inte så dominerande på 1600-talets mitt. Kungen, regeringen, var alltid den givne initiativtagaren.

Herr talman! Det tycks mig som om en del av det här fortfarande spökar i vår lagstiftning när det gäller indelningsfrågorna. Man förbehåller regeringen en alldeles särskild roll när det gäller indelningen av Sverige i län, landsting och kommuner.

Trots att regeringen har kunnat ta till sig önskemål om förändrad indelning i de här avseendena, exempelvis som när Habo och Mullsjö flyttades till Jönköpings län och Tived fördes till Örebro län, har mycket kraftiga önskemål kommit fram om att sådana förändringar även borde kunna initieras av riksdagen.

Det kan te sig som logiskt och motiverat. Riksdagen tar ju avsevärt mindre lokaliseringsbeslut än så, till exempel när man flyttar på regementen runt om i landet.

Organisatorisk tillhörighet och namn är viktiga för den lokala identifikationen och för medborgarnas känsla av att kunna påverka överhetens beslut.

Frågan om hur medborgarinflytandet och riksdagens roll ska kunna utformas i fråga om landets indelning i län, kommuner och landsting är dock inte löst genom detta ärende. Den frågan får anstå till ett senare tillfälle, vilket också framgår av ett särskilt uttalande i ärendet.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 52 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Herr talman! Enigheten är ju total. Det som gav mig anledning att begära ordet var tanken på att det här skulle vara en fråga underifrån. Det är det väl sett ur riksdagens perspektiv, men hur det ser ut i Heby kommun kan väl kraftigt ifrågasättas. Det tänker jag inte gå in på närmare, men man ska nog vara lite försiktig när man talar om hur frågan har hanterats

under årens lopp. Det är inte tio års diskussion, Carl-Erik Skårman, utan 30, 40 års diskussion kring detta.

Det som också gav mig anledning att begära ordet var Habos överflyttning från Skaraborgs län till Jönköpings län när Västra Götaland bildades. Där löste man ju ett problem. Det var den naturliga utvecklingen, och man var tämligen överens om att det skulle vara på det sättet.

Skillnaden mellan Habo och Heby är att man i Heby inte löser ett problem. Det är bara en del av invånarna som tycker att det här är bra. En stor del tycker inte att det är bra. Det tycker jag är en väsentlig skillnad.

Jag vill också säga något om indelningslagen. Det finns säkert anledning att se över den, och man kan diskutera vilka faktorer som ska vägas in och på vilket sätt folkviljan och annat ska komma till uttryck i de sammanhangen. Det är jag alldeles övertygad om. Men om riksdagen ska fatta det avgörande beslutet i indelningsfrågor kan man fråga sig hur riksdagen egentligen skulle ha hanterat motioner om att skilja Torslanda kommun från Göteborgs kommun. Göteborgs kommun sade ifrån, att man inte ville vara med om detta, men Torslanda hade en mycket kraftig indikation på att man inte längre ville vara med i Göteborg.

Det är klart; ska riksdagen fatta de här besluten kommer man också att ha den typen av frågor på bordet. Sedan får man väl se hur detta kan komma till stånd. Jag ville bara peka på de problem som kan ligga i denna typ av konflikter inom en kommun och hur man ska lösa dem.

Anf. 53 CARL-ERIK SKÅRMAN (m) replik:

Herr talman! Vad gäller Mullsjö och Habo och Jönköpings län och jämförelsen med Heby kom det önskemål från dessa kommuner om att man inte ville vara med i Västra Götaland, om jag förstått saken rätt. I Heby däremot var det i varje fall ett önskemål från nära nog 60 % av medborgarna om att få byta län. Jag vet inte hur man skulle kunna utläsa ett kommunönskemål på annat sätt än att se till hur många det är som söker. Man får avgöra tvister med demokratiska metoder. Jag tycker att det är mycket glädjande att detta nu har kunnat tillgodoses.

Sedan kan jag hålla med om att det inte är alldeles lätt att klara ut hur man skulle lösa Torslandas frågor i Göteborgsområdet. Det är just därför man inte heller redan nu bara kan säga: Enligt den här modellen bör det vara. Detta måste förberedas vidare – hur indelningslagen egentligen ska utformas, vilka roller som ska ges åt medborgarna och riksdagen så att det kan bli ett tillfredsställande system och inte enligt 1634 års modell.

Anf. 54 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Herr talman! Vi kanske är ganska överens om att man får vara försiktig och verkligen tänka igenom hur detta egentligen ska läggas upp. Mycket av intresset för att flytta frågorna om indelning till riksdagen har ju inte handlat om principfrågan utan om möjligheten att flytta Hebys läns- och landstingstillhörighet.

Carl-Erik Skårman pratar om folkvilja. Det kanske är att hålla på med detaljer, men jag läste i tidningen att vårdcentralchefen i Heby hade skrivit ett brev till sjukvårdsminister Ylva Johansson och önskat hennes hjälp med att vid övergången från Västmanlands landsting till Uppsala landsting få behålla den modell och den arbetsmetodik som hon hade på vård-

centralen i Heby. Hon tyckte nämligen inte att man har ett bra upplägg i Uppsala.

Jag säger inte detta för att det ska vara vare sig hit eller dit, men man kan konstatera att folkviljan har sina olika uttryck borta i Heby i den här frågan fortfarande. Det tycker jag är ett väsentligt observandum för dem som nu tror att detta är en klang- och jubelföreställning.

Anf. 55 CARL-ERIK SKÅRMAN (m) replik:

Herr talman! Tidigare har ju huvudargumentet varit inte så mycket de olika uppfattningarna i olika delar av kommunen utan mera att Sala sjukhus skulle tappa patientunderlag, vilket kanske inte är det mest väsentliga i den här frågan – särskilt inte numera eftersom Sala sjukhus inte alls har samma funktion.

Sedan har uppfattningen framförts att om regeringen beslutar om sådana här saker blir det mycket mer förutsägbart vad som ska hända med kommunindelning och länsindelning. Men tittar man på beslut i landet kan man väl knappast säga att regeringen skulle vara mer förutsägbar än vad riksdagen är. Jag tror att det är en överskattning av konsekvens och klokskap hos regeringen.

Anf. 56 LISELOTT HAGBERG (fp):

Herr talman! Äntligen, skulle jag vilja säga, får Heby byta län från Västmanlands län till Uppsala län. Då handlar det förstås inte om att det är något fel på Västmanlands län, tvärtom. Nej, vad det handlar om är att regeringen äntligen har tagit en majoritet av invånarna i Heby kommun och riksdagens ledamöter på allvar. Efter vissa påtryckningar, förstås, från en majoritet här i riksdagen av folkpartister, moderater, centerpartister, kristdemokrater och miljöpartister har regeringen äntligen lyssnat.

Det riktigt förlösande i ärlighetens namn – det vet vi alla – var det tillkännagivande som riksdagen ställde sig bakom för två år sedan i den här salen. Men det har tagit tid.

Hela den process som jag tänker prata om startade för 13 år sedan i Heby med en motion i Heby kommunfullmäktige som handlade om att Heby hade en naturligare koppling till Uppsala län än till Västmanlands. År 1998 genomfördes en folkomröstning i samband med de allmänna valen. Det visade sig då, som sagts här tidigare, att en majoritet visade sitt stöd för ett byte av läns- och landstingstillhörighet. Efter utfallet i denna folkomröstning beslutade kommunfullmäktige i Heby att göra en framställan till regeringen om att Heby snarast skulle få överföras till Uppsala län.

Det här har säkert dragits många gånger här, men jag drar det igen.

Frågan behandlades av Kammarkollegiet, som hämtade in yttranden från berörda landsting och länsstyrelser. Därefter tillsattes en utredning, som föreslog en förändrad länsindelning från den 1 januari 2003. Men när så frågan hamnade på regeringens bord avslög regeringen kommunens ansökan om att få byta län.

Herr talman! Vi är många här som är bekymrade över att alltför få människor engagerar sig i samhällsfrågor. Alla politiska partier som är företrädare i den här riksdagen har någon gång från denna talarstol talat om värdet och vikten av väl fungerande demokrati och av engagerade medborgare. Den liberala demokratin sätter enskilda människor i cent-

rum, och inom ramen för det gemensamma beslutsfattandet ska människor ha så stora möjligheter att påverka som möjligt. Ytterst bygger ju människors vilja och lust att engagera sig på att de upplever att de har just möjlighet att påverka.

När det gäller Hebyfrågan har det tidigare funnits en ovilja att lyssna på människorna i en av vårt avlånga lands kommuner. Om frågan hade hanterats på ett annat sätt hade hebyborna fått bekräftelse på att det är värt att engagera sig redan för tre år sedan, men som jag sade inledningsvis, herr talman, har detta dragit ut onödigt långt på tiden. Dock har nu äntligen till sist idogt arbete visat sig löna sig. Regeringen har kommit till sans, och i dag kan vi alla glädjas åt att ett enigt utskott tillstyrker Heby kommuns önskan om att få byta län och landsting. Vägen har varit lång, men den har varit mödan värd.

Jag vill med detta yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 57 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Herr talman! Jag tillhör också dem som tycker att det är bra att folk engagerar sig. Hela systemet bygger ju faktiskt på att folk engagerar sig i olika frågor.

Nu säger Liselott Hagberg att hebyborna, alla tillsammans, ser att det lönar sig att engagera sig. Ja, 60 % ser att det lönar sig att engagera sig; de andra 40 procenten ser att det inte lönar sig. Det är ju hela dilemmat i den här frågan, såsom jag försökt säga. Likväl håller man fast vid att när 60 % får som de vill har hebyborna fått som de vill. Så är det ju inte!

Jag tycker att det finns anledning att säga detta återigen i den här typen av frågor, där motsättningar finns och har funnits under lång tid. Det hjälper inte att beskriva detta som någonting som pågått under 11 år, 14 år eller vad nu Liselott Hagberg tog till. Det är ju 30, 40 eller 50 år av tvister som ligger bakom den här frågan. Jag tycker att flera av riksdagens partier brister i respekt för det problemet.

Anf. 58 LISELOTT HAGBERG (fp) replik:

Herr talman! Nu tror jag att Göran Magnusson lyssnade med ett halvt öra på mitt anförande. Jag talade om en majoritet i Heby. Enligt min uppfattning är det så ett demokratiskt system fungerar: Alla och envar kan inte få sin vilja igenom, utan demokratin bygger på vad majoriteten kommer fram till för beslut. Jag nämnde också det i mitt anförande. Det fanns med där; det kan Göran Magnusson se i morgondagens protokoll.

Anf. 59 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Herr talman! Jag läser med tillförsikt dagens protokoll i morgon kring den här frågan. Vi behöver inte tvista om det.

Det är alldeles riktigt att det är majoriteten som bestämmer i en demokrati. Men det är också demokrati att visa stor respekt för minoriteten i allt beslutsfattande. Det är det som jag tycker brister ibland i just den här frågan.

Anf. 60 LISELOTT HAGBERG (fp) replik:

Herr talman! Jag förutsätter att Göran Magnusson, liksom jag, känner att det här är en glädjens dag, för nu har majoriteten i Heby kommun fått

sin vilja tillgodosedd. Det skulle vara positivt att höra Göran Magnusson uttrycka sin glädje över det, över att det har varit värt att engagera sig och över att hårt arbete och folkomröstningsresultat har betydelse.

Prot. 2005/06:41
30 november

*Förändrad
länsindelning m.m.*

Anf. 61 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr talman! Jag vill börja med att gratulera Heby kommun och Heby kommuns majoritet till det beslut som vi kommer att fatta i dag. Det har varit lång dags färd på väg mot en positiv lösning. Det är det flera som har omvittnat här under den tidigare debatten.

När regeringen sade nej engagerade den här frågan bostadsutskottet, eftersom länsindelningsfrågor ligger på bostadsutskottet. Men så småningom upptäckte vi att det också hade implikationer på indelningslagen och landstingsindelningen.

Man skulle kunna uttrycka sig så här om denna fråga: Regeringen har sträckt vapen, och som generösa segrare avstår vi i kammarmajoriteten från att nu föreslå förändringar i indelningslagens regler. Men det är kanske inte en riktig historieskrivning, utan det är väl närmast så att i den här kompromissen låg att man inte skulle införa några sådana förändringar. Det ligger väl närmare sanningen.

Bostadsutskottet hanterade frågan först. Jag tog så småningom ett initiativ i konstitutionsutskottet under hösten 2001 om att indelningslagen skulle ändras genom ett utskottsinitiativ. Sedan skulle man kunna fatta de beslut som var nödvändiga för Heby. Men redan då var tidsmarginalerna snäva. Den interna utredning som vi gjorde i KU krävde också remissyttrande. Tiden gick, och det var bara att finna sig i att det inte gick att genomföra detta under våren 2002.

De här frågeställningarna är väldigt principiellt intressanta. De handlar om riksdagens inflytande och möjlighet att lägga sig i förvaltningsbeslut, men en sådan möjlighet har inte riksdagen. Beslut enligt indelningslagen ligger ju på regeringen. Riksdagen kan inte överpröva detta.

Vi har nu enats om en lösning för Heby, och sedan får vi fortsätta att diskutera hur man ska hitta en lösning på riksdagens inflytande i dessa frågor.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 62 KERSTIN LUNDGREN (c):

Herr talman! Vi från Centerpartiet har synen att Sverige byggs underifrån av människor som sluter sig samman för att lösa gemensamma uppgifter, för att säkra utveckling och en bättre framtid och för att förverkliga sina drömmar. Så har ju våra kommuner, de lokala gemenskaperna och i någon mån också en och annan region växt fram. Det är den aktivitet och närhet som finns i den lokala gemenskapen som bär upp vårt demokratiska system och som i dag kallas för kommuner.

Kommunindelningen har justerats från ovan. Regionindelningen var det Oxenstierna som låg bakom, som Carl-Erik Skårman tidigare var inne på. Som framgått tidigare har det också 30–40 år tillbaka i tiden, som Göran Magnusson var inne på, gjorts statliga ingrepp där man har ritat om kartorna.

Det visade sig då att människor inte var nöjda. Det hände saker vid den tiden som man från ovan inte kunde hantera. Det framfördes krav på kommundelningar. Med Karl Boo och en borgerlig regering fick vi också

möjligheter att genomföra kommunindelningar och förändringar av den från ovan skapade indelningen, en justering av de lokala gemenskaperna som inte passade människorna. Det blev även möjligt att föra över kommuner till en ny region och till ett nytt landsting.

En grund var då att människor skulle få säga sin mening genom folkomröstningar. Fullmäktige skulle också få säga sin mening. Man skulle alltså göra såsom man i Heby har gjort. Människorna i Heby har tyckt till. De har sagt vad de önskar. En majoritet, som vi ju normalt sett alltid anser ska vara giltigt för beslut, sade att man ville flytta. Fullmäktige sade också sitt. Man önskade byta län och landsting. Kammarkollegiet som också ska säga sin mening var med – som Liselott tidigare berörde – och uttryckte sin åsikt. Man kom fram till att det var helt okej.

Sedan kom då den som enligt dagens ordning ska säga det avgörande ordet, ja eller nej, det vill säga regeringen. Och regeringen – som Göran Magnusson säger är så förutsägbar i sitt beslutsfattande, till skillnad från oss här i riksdagen – sade mycket riktigt nej. Det var måhända förutsägbart, för regeringen, som har haft socialdemokratiskt styre, har nästan alltid sagt nej när det har kommit krav på en förändrad indelning.

Men vi från vår sida och från riksdagen har lyssnat på de lokala beslutsfattarna, på medborgarna, och vi från riksdagen har agerat. Vi har också så sent som under innevarande år kunnat se att ett nytt fullmäktigebeslut har fattats i Heby kommun om att man vill byta län.

Därför är det bra att vi nu är framme vid den tidpunkt när riksdagen kan säga ja till att Heby får byta län och landsting, inte tack vare regeringen utan trots regeringens önskemål. Och det är bara att gratulera till den förändringen.

Herr talman! Det här ärendet handlar också om andra frågor, om hur vi fattar beslut om indelning av kommuner, landsting och regioner i vårt land. Carl-Erik Skårman frammanade en tydlig bild av Axel Oxenstierna och hans göranden och låtanden. Att det inte var fråga om underifrånperspektiv är väl alldeles uppenbart. Då sade man: Undersåtar, rätta er! I dag har vi en annan syn på det här. Det är regeringsmakten som fattar beslut. I och med det ärende som ligger på riksdagens bord i dag görs ingen förändring.

Herr talman! Måhända handlar det om att det underlag som togs fram var av den karaktären att det inte var möjligt att fatta beslut. Men i morgon är det möjligt, och med en ny regering är det möjligt att åstadkomma en förändring, ett bättre underlag för ett riksdagsbeslut om en ändrad beslutsprocess för indelningsändringar. Det hoppas jag också att vi ska få uppleva så att vi får en ordning på det här området som syftar till att stärka medborgarnas makt och den kommunala demokratin också när det gäller indelningsärenden.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 63 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Herr talman! Möjligen hade jag trott att vi skulle kunna expediera det här ärendet lite snabbare, men när Kerstin Lundgren raljerar över mitt resonemang om förutsägbarheten – Carl-Erik Skårman var inne på samma resonemang – tvingas jag faktiskt begära replik. Det här är ju en allvarlig fråga.

Det står i regeringsformen att riket styrs under lagarna. Det är precis det jag talar om. Man kan inte larva sig och säga att regeringen inte är förutsägbar. Vad det handlar om är att riksdagen stiftar en lag som regeringen ska följa och som medborgarna kan känna till, och de ska veta på vilka förutsättningar som det fattats beslut. Det är ju grundläggande för hela vårt system. Här får man höra ledamöter i konstitutionsutskottet raljera över detta. Förlåt om jag blir upprörd.

När det sedan gäller folkomröstningen i Heby visar minsta lilla studie av den frågan att partierna bestämde sig för att ha en folkomröstning. Fullmäktige genom partierna bestämde sig för att om det blev ett resultat av innebörden att Heby skulle byta länsstillhörighet, skulle fullmäktige expediera beslutet. Det var fullmäktiges befattning med detta.

De som deltog i kampanjen tyckte att det var en orättvis fördelning av pengar, därför att det fanns inget anslag som man kunde använda, utan det var beroende av frivilliga bidrag. Jag ska inte närmare gå in på detta, men det fanns i varje fall på den ena sidan en person som hade rätt goda möjligheter att lämna frivilliga bidrag. Därför ska man inte ta i för mycket när man talar om detta.

Jag vill sedan säga när det gäller Axel Oxenstierna att det som utmärkte honom var väl att han var den som först stod för ett allmänintresse, ett riksintresse. Länsindelningen handlade ju om att ordna försvaret i landet, och det var Axel Oxenstierna som stod för detta samlade riksintresse. Det är möjligt att det kommer att finnas ett riksintresse i kommunindelningsfrågor och i länsindelningsfrågor även i framtiden, även om det då inte i första hand kommer att handla om att ordna landets försvar utan snarare om att ordna genomförandet av välfärdspolitiken.

Anf. 64 KERSTIN LUNGGREN (c) replik:

Herr talman! När det gäller förutsägbarhet handlar det inte om att stå här i talarstolen och larva sig, som Göran Magnusson uttrycker det. Det handlar helt enkelt om konstaterandet att regeringen säger nej varje gång ett ärende kommer upp, även om det finns ett tydligt utslag i en folkomröstning och till och med i en fullmäktigeomröstning, om Kammarkollegiet säger ja – alltså om allt underlag säger ja.

Då kan man fundera över vad det är för förutsägbarhet vi har där. Då kanske Göran Magnusson säger att lagstiftningen har gett utrymme att göra en självständig bedömning. Javisst, men då säger vi: Om det är den här typen av osäkerhet, låt oss då säkerställa att beslutet fattas av riksdagen, som ju är det direkt valda organet, som har fått mandatet direkt av folket att sköta de här frågorna. Det är därför som vi tycker att indelningsärendena ska hamna här och inte hos regeringen. På det sättet får man möjlighet att göra avvägningen.

Det handlar väl inte om mindre riksintresse, herr talman, om riksdagen fattar ett beslut än om regeringen fattar ett beslut. Ska jag tolka Göran Magnusson på det sättet?

Sedan har jag bara en kommentar till frågan om folkomröstning. Jag vet ju att Socialdemokraterna och Göran Magnusson är väldigt negativt inställda till folkomröstningar. Men jag tycker att det är lite grann ett lågvattenmärke i diskussionen när man nu börjar ifrågasätta grunderna för folkomröstningen i Heby, som så tydligt manifesterade ett önskemål om byte av länsstillhörighet som också de övriga partierna så sent som i år

har bekräftat. Även Göran Magnussons eget parti, Socialdemokraterna, har ju ställt sig bakom detta. Inte kan det väl vara någon enskild person som har fått även Socialdemokraterna att hålla sig till linjen att man ska få byta, eller är det så?

Anf. 65 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik:

Herr talman! Jag vet inte vad Kerstin Lundgren har för underlag för påståendet att regeringen alltid har handlat fel i förhållande till lagstiftningen. KU har granskat en del indelningsärenden och inte funnit någon anledning att kritisera regeringen för handläggningen av indelningsärendena, så möjligen ska man vara lite försiktigare när det gäller att påstå att det hela skulle vara oförutsägbart och annat.

Jag kan gärna stryka ordet ”larva”. Det kanske var ett överord. Men ”raljera” står jag kvar vid. Kerstin Lundgren fortsätter ju att påstå att det bara är regeringen som kan hävda ett riksintresse, inte riksdagen. Riksdagsbesluten, alltså de direkta besluten i de här frågorna, blir ju inte förutsägbara i den meningen att ingen vet vilken lag som gäller när riksdagen ska fatta sitt beslut, därför att riksdagen kan hela tiden ändra i lagar. Det här har ju Lagrådet och några andra lagkloka utrett. Kerstin Lundgren kunde väl ha läst det i stället för att jag ska behöva stå och tala om det här i kammaren igen.

När jag talar om folkomröstningen beskriver jag de faktiska omständigheter som var. Socialdemokraterna var med i fullmäktige och sade att man skulle låta folkomröstningen bestämma. Jag har inte tagit något som helst avstånd från detta. Socialdemokraterna var med i fullmäktige också i det senare beslutet. Men med Kerstin Lundgrens folkomröstningsfundamentalism fanns det väl inget utrymme för fullmäktige i Heby att fatta något annat beslut än det som folkomröstningen resulterade i sex sju år tillbaka i tiden, så hela det resonemanget är väl tämligen poänglöst.

Anf. 66 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Herr talman! Det finns inget underlag för att regeringen har handlat fel, säger Göran Magnusson. Jag diskuterade inte den konstitutionella grunden, som KU granskar, för regeringens beslutsfattande, utan jag diskuterade frågan om förutsägbarhet eller inte. Göran Magnusson anser att det är förutsägbart när regeringen fattar beslut. Men det finns ju ett tydligt utrymme för regeringen att göra en egen bedömning, eftersom regeringen, oaktat att alla underlag säger ja, kan landa på slutsatsen nej. Det har man gjort inte en utan flera gånger, inte lagstridigt. Det har jag aldrig påstått. Det finns ingen grund för KU-prickning eller diskussion i den delen. Däremot är det förutsägbart att regeringen inte gillar kommunindelning och inte ens lyssnar om fullmäktige och Kammarkollegiet säger ja.

Det är ju Göran Magnusson som säger att regeringen och inte riksdagen kan hävda ett riksintresse. Jag menar att det är riksdagen som har det högsta riksintresset, eftersom det är riksdagen som får folkets mandat och är folkets ombud. Då måste det vara rimligt att riksdagen också kan fatta beslut om indelningsärenden, och det gör vi ju, och fatta beslut när det gäller länsindelning. Vi skulle naturligtvis också kunnat fatta beslut i frågor om kommuner och landsting om bara viljan fanns. Är det problem med laggrunden, som Göran Magnusson ser det, låt oss då ta en diskuss-

ion i debatten om en kommande grundlag. I så fall må vi måhända hitta en grund för detta beslutsfattande i grundlag.

Det som är intressant, som sagt var, är att i dag kommer vi inte att kunna göra någon sådan här förändring, därför att det finns inget underlag från regeringen framme. Men i morgon kommer det att vara möjligt, och jag är övertygad om att då har vi också rätat ut de frågetecken som nu finns till följd av ett bristfälligt underlag i utredningen.

Anf. 67 GUSTAV FRIDOLIN (mp):

Herr talman! Salen är fylld till bristningsgränsen – ja, inte den här salen men salen i en liten kärnort i en liten kommun med knappt 14 000 invånare i gränslandet mellan Västmanlands och Uppsala län. Jag frågar en av arrangörerna om det är kvällens föredragshållare, det vill säga jag själv, som ska ta åt sig äran. Hon skrattar, och jag skrattar med henne. Hon har flera gånger berättat för mig att mötena som föreningen ordnar i den lilla kommunen ofta är så här välbesökta. Jag tänker på idrottsföreningar och fritidsgårdssammanslutningar som jag varit med i och finner mig själv stå och vara ganska avundsjuk på att inte samma engagemang gått att uppbåda i Vittsjö eller Sågen.

Temat för mitt föredrag är i det här fallet Deltagande, demokrati och lokal förankring. Jag ska tala om det effektiva och demokratiska i att låta medborgare som berörs vara med och fatta beslut genom lokala folkomröstningar och medborgarinitiativ. Här i Heby vet man ju om någonstans hur demokratin i landet fungerar, säger jag. De församlade skrattar.

Så påbörjas ett samtal om det som ligger medlemmarna i Föreningen för länsbyte nära. Striden om vilket län Heby kommun ska tillhöra, Västmanland, som det varit, eller Uppsala, som flertalet verkar vilja, är gammal. Den har sin bakgrund i kommunsammanslagningen där en del placerades in i Heby och inte i Uppsala kommun. Sedan dess har namnsamlingar gjorts, möten hållits och diskussioner följt varandra. Det är inte fel att säga att frågan om länstillhörighet har splittrat kommunen.

Herr talman! Vilket län en kommun ska tillhöra är vad som i politiken, tyvärr inte sällan nedlåtande, brukar kallas för en ”cykelställsfråga”. Precis som en frågeställning om var ett cykelställ ska placeras innehåller länstillhörighetsdiskussionen i sig inga ideologiska abrovinker utan enbart praktiska ställningstaganden. Alltså har alla i den lilla kommunen haft en åsikt. De som har bott nära det övriga Västmanland, pendlat till Västerås eller legat på Sala sjukhus har föredragit att fortsätta tillhöra Västmanland. De, något fler till antalet, som på grund av sin egen bosättning är av åsikten att hela kommunen vetter mot Uppland och vill kunna få gagn av pendlarkortet på Upplands lokaltrafik hela vägen hem till Heby har velat byta län.

Decennier är lång tid, särskilt för en cykelställsfråga. 1998 lyckades länsbytesförespråkarna få till stånd en folkomröstning. Det verkar inte helt orimligt att en fråga som i huvudsak handlar om olika människors olika praktiska belägenhet och som dryftats så länge faktiskt avgörs genom att hela befolkningen tillfrågas. Folkomröstningen gav ett ganska klart utfall. 58 % röstade för ett länsbyte, 40 % röstade mot.

År 1998 tillhörde ändå Heby Västmanlands län. Likadant var det 2002. Det var inte så att de som hade förlorat folkomröstningen i Heby ansåg slaget förlorat. Partierna i fullmäktige hade lovat att respektera

folkomröstningsresultatet. Det var från högre ort länsbytet stoppades. Ansökningarna till regeringen om att få byta län avslogs utan några längre motiveringar. I Heby började snacket gå om att det handlade om att det föredragande statsrådet var från Västmanland. Struntprat, förstås, men när man inte blir sedd växer gärna konspirationerna och motsättningarna upp som svampar ur jorden. 1998 fick cykelställsfrågan om vilket län kommunen Heby skulle tillhöra ideologiska förtecken. Nu kom det nämligen att handla om huruvida man ska respektera folkomröstningar eller om statsmakten tror att man vet bättre och har rätt att köra över dessa.

Efter omröstningen har frågan om länsstillhörighet i princip helt överskuggat alla andra frågor i Heby kommun. Det är till möten om länsbyte medborgarna sluter upp. Det är om länsbyte det diskuteras när kyrkkaffet dricks i Huddunge församlingshem. Det har till och med startats ett lokalt enfrågeparti, Länsbytpartiet, som vänt majoriteterna över ända och är näst störst i fullmäktige.

Det låter för många av oss andra lite som ett skämt, men när man står där och diskuterar demokrati med Hebys engagerade medborgare förstår man att för dem är det givetvis inte det. Det är en högst allvarlig fråga om heder och kränkningar, om att vägra bli överkörd och om att det man säger faktiskt ska tas på allvar. Annars är det liksom ingen mening att säga något, som en av de yngre på mötet uttrycker det.

Herr talman! Det finns bara två stadier av delaktighet. Antingen upplever man att man är med eller så är man ställd utanför. I Heby ställdes medborgarna, många av dem, utanför beslutet om vad som skulle hända med den lilla kommunens länsstillhörighet.

Många ungdomar känner i dag att de inte har möjlighet att påverka, att demokratin är för långt borta, att man inte har någonting att säga till om. I takt med nedskärningar och utanförskap har också det politiska självförtroendet försämrats. I skolklass efter skolklass som jag besökt, där jag ställt frågan om vad eleverna skulle vilja förändra om de fick chansen, har jag mötts av en närmast total oförståelse. Man förstår inte att man själv kan påverka. Man ser inte att man är en politisk aktör. Man upplever inte världen som något som går att förändra. Berlinmurar kan falla, kartor ritas om och nya lagar presenteras men hur som helst är man själv utanför. Känner man sig maktlös inför de små frågorna, att man inte får bestämma vilket smör det ska vara i skolbespisningen, vilket upplägg undervisningen ska ha eller vilket län kommunen ska tillhöra, går det inte att kräva förståelse för att sådant som världsfattigdom, murar och miljöhot också kan påverkas genom gemensamma ansträngningar.

Maktlöshetssjukan infekterar den rika världens invånare, och ingen tror sig egentligen kunna förändra någonting. Folkvälde kräver engagemang – fåtalsvälde kräver passivitet, heter det. Det är en sanning i båda led. Ska folket styra kräver det engagemang. Men ska makten bara ligga hos ett fåtal krävs det att människor inte engagerar sig, inte ser sig som demokratiska subjekt och tror sig om att inget kunna göra.

En äldre man kommer fram till mig under fikapausen i Heby innan tåget tillbaka till huvudstaden går. Han sträcker fram sin färade hand. Vi hälsar, och han säger att han har en fråga: "Varför tror du att vi är så många på våra föreningsmöten?" Jag tvekar, säker på att mannen snart kommer med facit. "Kanske för att frågan är så viktig för er", säger jag.

Pyttisan”, säger mannen. ”Det förstår du med. Det är bekvämt om vi tillhör samma län som vi pendlar till, gör våra ärenden i och faktiskt lever i. Förstås. Men frågan om länsbyte är ju lika gammal som Heby storkommun. Varför tror du folk först på senare tid har börjar sluta upp på mötena?”

Jag tror mig veta vart mannen vill att samtalet ska leda. Jag tar en tugga av bullen och försöker igen: ”För att ni känner sådan vanmakt inför centralapparaten”. ”Rätt och alldeles fel”, säger han, ”för att mötena här, träffarna med dig och andra, får vanmakten att omvandlas i delaktighet. Vi har anledning att känna att vi är en del av beslutsfattandet här i rikring. Vi får vara med. Och det är en oslagbar känsla.”

Herr talman! Med denna historia vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och markera det särskilda yttrande som finns med.

Anf. 68 PER BILL (m):

Herr talman! Det här är en glädjens dag. Det är en glädjens dag för Hebyborna, men det är faktiskt också en glädjens dag för oss här i riksdagen. Äntligen lyssnar regeringen på vad vi i riksdagen redan bestämde år 2001. En majoritet av de borgerliga partierna och Miljöpartiet sade då att Heby skulle få byta län. Men det skulle ta många år från 2001 innan vi äntligen nådde dit vi är i dag och gör det som borde ha gjorts för minst fyra år sedan. 57,7 % sade ja till länsbyte, 39,9 % sade nej. Ändå skulle det ta så här lång tid.

Jag ska inte bli långrandig i min historieskrivning. Liselott Hagberg från Folkpartiet har på ett utmärkt sett redogjort för denna. Men kanske får jag ändå säga att min första kontakt med det här ärendet var 1995 eller 1996. 1997, den 5 oktober, skrev jag en motion om att man skulle låta resultatet av folkomröstningen i Heby tillmätas stor, avgörande betydelse för länstillhörigheten för Heby. Innan själva folkomröstningen motionerade jag alltså om att man skulle följa folkomröstningsresultatet.

Det är därför väldigt roligt att sedan kunna bläddra sig fram år från år. 1998, den 28 oktober, har vi sagt att man skyndsamt ska bifalla Heby kommuns framställan om att få tillhöra Uppsala län. Ja, ”skyndsamt” – från 1998 till i dag är väl allt annat än skyndsamt. Jag tror, som många av er i talarstolen i dag, på den borgerliga sidan och Miljöpartiet, att det här är en seger för den lokala demokratin. Det är en seger för att människor på lokal nivå går tillbaka till det som egentligen är en kommun, nämligen en gemenskap där man fattar beslut tillsammans. Det känns väldigt roligt, även om jag inte vågar ta ut segern förrän detta eniga betänkande har klubbats, att oddsen ser väldigt bra ut för att vi vid fyratiden i dag kommer att få klubbslaget som innebär att Heby faktiskt får byta län.

Det är inte någon ”cykelställsfråga”. Det är en lokaldemokratifråga. Jag tror att det visar att det finns en borgerlig allians men också att det finns ett miljöparti som är väldigt tydligt i att man ser stora fördelar med att människor tidigt kommer in i ärenden och att man på lokal, demokratisk väg fattar beslut ända upp, att man får det här nedifrån-och-upp-perspektivet. Och så har vi Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, som är fast i centralplaneringsmaskinen, den röda centralplaneringsmaskinen. Där är folkomröstningar ett otyg i allmänhet och framför allt ifall de inte kommer fram till exakt det som Socialdemokraterna vill.

Anf. 69 RIGMOR STENMARK (c):

Herr talman! Välkomna alla medborgare i Heby kommun till Uppsala län! Jag kan inte låta bli att i mitt korta anförande börja med det allra viktigaste.

Jag vill också gratulera konstitutionsutskottets ledamöter som nu rör detta ärende i land. Med en viss ödmjukhet säger jag att ledamöterna i detta utskott äntligen har förstått att man aldrig kan nonchalera demokratin. Den segrar till slut. Den är stark.

Demokrati handlar ju om människors lika värde och rättigheter. Och i en demokrati får alla vara med och bestämma. Men demokrati är också svårt. Det handlar även om att några får lov att släppa ifrån sig makten medan andra tar den. Några får ge sig.

Vi är inte alltid helt överens om sakfrågorna. Och det har verkligen visat sig i den här frågan om Heby kommuns vilja att byta län. Man måste visa respekt för det. Alla kommunmedborgare i Heby ropar inte hurra i dag. Det finns en vända hos flera att byta län. Att byta det invanda är inte helt lätt. Det kan till och med vara smärtsamt, och det kan till och med ta tid att läka sårerna efter den stundom hårda debatt som varit i denna fråga. Demokrati kräver lyhördhet och respekt för varandras åsikter.

Under de år som gått då jag har varit med och skrivit motioner i det här ärendet har jag haft många samtal med både länsbor från Uppsala och kommunmedborgare från Heby – från båda lägren. Jag tror att den här frågan verkligen har värkt fram till det beslut som ska fattas i riksdagen i dag. Och nu är vi i mål, och jag kan inte låta bli att säga att det känns fantastiskt roligt, även om det har varit en smärtsam process.

Jag tänker inte i detalj berätta om alla turer. Jag har tampats med ledamöter. Och det har varit från nästan samtliga partier. Jag har haft mycket svårt att förstå den nästintill omöjliga attityd och den nästintill omöjliga byråkrati som man har försökt måla upp för mig och som alltid har satt käppar i hjulet. Jag har fortfarande svårt att förstå varför det skulle ta så många år.

För mig som centerpartist har det hela tiden varit självklart att man ska lyssna till majoriteten i Heby kommun som har velat byta län. Riksdagens uppgift måste ändå vara att hjälpa till att lösa frågorna. Och det hade inte behövt ta denna långa tid. Men jag ska inte gråta över spilld mjölk utan bara vara glad över framtidens möjligheter. Jag hoppas att detta nu blir riktigt bra.

Jag har respekt inte minst för Göran Magnusson efter de debatter som vi har haft. Nu går man ändå till riksdagen i sann demokratisk anda och ställer upp som en kvinna och en man i ett gemensamt beslut om att Heby kommun får byta län den 1 januari 2007.

Jag vill använda mina sista sekunder för att även framföra en liten varning. I Heby kommun bildades det nämligen ett länsbytarparti. Det tycker jag är en bakläxa till samtliga etablerade politiska partier. Om vi inte ser upp när det gäller demokratifrågorna och vågar vara tydliga, vågar släppa fram medborgarnas krav, lyssnar och använder oss av det förtroende som vi har fått, då kommer vi att få se det ena enfrågepartiet efter det andra. Och de dyker upp, som ni ser, redan nu.

Vi måste våga vara tydliga och lyssna till medborgarna. Det är deras förtroende vi har när vi står här i dag. Ingen av oss kan yvas.

Men jag vill hälsa till Rörkalle i Östervåla, som jag tror att han lite skämtsamt kallas. Han lyfte fram den här frågan första gången 1970.

Jag gratulerar och välkomnar hebyborna till Uppsala län!

Anf. 70 MATS EINARSSON (v):

Herr talman! Jag ska gärna gratulera medborgarna i Heby, eller åtminstone majoriteten av dem. Men har jag också skäl att gratulera majoriteten av medborgarna i Uppsala län? Och bör jag gratulera en majoritet i Västmanlands län för att man slipper Heby? Därom vet vi väldigt lite eller ingenting. Det illustrerar problematiken med folkomröstningar. Jag återkommer till det.

Det är en enskild sakfråga – en cykelställsfråga har den kallats – som i den här kammaren tidigare har uppträtt i förklädnad, dels i förklädnad av en lagteknisk fråga om hur besluten om indelningsärenden bör fattas, dels i förklädnad av ett värtaligt försvar för lokal demokrati i allmänhet och folkomröstningar i synnerhet, vilket vi har sett i debatten här också. Men detta är fortfarande en enskild sakfråga som vi har att ta ställning till och som regeringen har att ta ställning till.

Vänsterpartiet har inte haft någon partiuppfattning i själva sakfrågan, alltså om vilket län som Heby bör tillhöra. Vår partiförening i Heby företrädde linjen att man skulle stanna i Västmanlands län. Å andra sidan finns det ett folkomröstningsresultat i Heby som måhända inte är överväldigande, men det är tydligt.

Dessutom är det regeringen som beslutar på grundval av kriterier som finns angivna i lag stiftad av den här riksdagen. Och det är där som det slutliga beslutet ska fattas.

Mot den bakgrunden har vi inte funnit anledning att som parti ta ställning i själva sakfrågan. Vi har dessutom tyckt att den gällande ordningen som kommer att fortsätta att gälla har varit förnuftig. Varför?

Jag ska ta upp det som jag antydde om folkomröstningar. Är det majoriteten i den berörda kommunen som ska bestämma detta, eller kan man kräva att även majoriteten i det län som får lämna ifrån sig en kommun ska ha något att säga? Och hur är det med det län som ska ta emot en kommun? Låt oss säga att det hade funnits en folkmajoritet i Uppsala län som var emot länsbytet. Vilken majoritet är det då som man ska ta hänsyn till?

Det sätt som man har för att lösa den typen av konflikter är att lyfta upp beslutet till en högre nivå. Sedan får man där väga samman olika faktorer och ta ansvar för det inför väljarna.

På den centrala nivån finns det, som har påpekats, två instanser – både riksdag och regering – som skulle kunna fatta detta beslut. Men då har vi den andra aspekten som jag inte tycker har berörts så noggrant i den här debatten, nämligen skillnaden mellan å ena sidan normgivningsbeslut och generellt verkande regler, vilket är det som vi framför allt sysslar med här i riksdagen, och å andra sidan förvaltningsbeslut, nämligen beslut i enskildheter som regeringen fattar.

Här har en åsikt i en enskild fråga, ett förvaltningsbeslut i den här kammaren, tagit sig uttryck i att man försöker ändra på lagstiftningen för att kunna fatta ett sådant enskilt beslut. Det har jag och Vänsterpartiet vänt oss emot.

Prot. 2005/06:41
30 november

*Förändrad
länsindelning m.m.*

Problemet är inte särskilt komplicerat, och nu har dessa utredningar, som inte är av låg kvalitet, klart visat att den lagstiftningsmodell som man försökte använda inte är lämplig. Det är ett ganska entydigt resultat av remissbehandling och annat. I den meningen är frågan om hur vi ska göra i den här typen av ärenden löst. Det finns inte några stora oklarheter kvar. Möjligtvis finns det olika uppfattningar om vilken teknik som man ska använda. Men det är alltså inte någon brist i själva beredningen som har lett till att man ännu inte har kunnat gå över till en annan beslutsmodell.

Mot den bakgrunden yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 71 GÖRAN MAGNUSSON (s):

Herr talman! Jag vill göra två reflexioner. Den ena gäller folkomröstningsresonemangen. Som uttryckts här är det folkomröstningsresultatet som ska gälla och som ska genomföras. Då måste man fråga sig: Vad ska regering och riksdag med de här frågorna över huvud taget? Då kan det väl ordnas i mer administrativ mening, om det är folkomröstningsresultatet som ska genomföras. Det är ju så flera här har argumenterat.

Den andra aspekten och det som egentligen fick mig att återigen begära ordet för anförande gäller det som Kerstin Lundgren sade: Det här – riksdagsbeslutet och annat – kommer vi att lösa senare. Det kunde inte göras nu därför att det var en bristfällig utredning. Sture Johansson, som varit utredare i frågan, förtjänar ett bättre omdöme från denna riksdag, i varje fall från Kerstin Lundgren och oss andra, än det att han gjort en bristfällig utredning.

Jag har hört resonemanget tidigare. Viktigt i sammanhanget är att säga att Sture Johansson har gjort den utredning som en mycket knapp men dock majoritet i denna kammare beställt. Man talade ju om vad som skulle utredas för att man skulle vara säker på att det skulle bli som man tänkt sig. Sture Johansson har utrett, och det har redovisats för regeringen. Man ska inte säga, inte slänga ur sig, att det är en bristfällig utredning. Det handlar inte om det, utan det handlar om att det är svåra problem som har utretts. Det som var möjligt att lägga fram utifrån gjord beställning ledde inte till någon uppslutning från remissinstanserna utan pekade bara på svårigheterna.

Anf. 72 KERSTIN LUNDGREN (c) replik:

Herr talman! Folkomröstningsresultat är naturligtvis viktigt. Men lagstiftningen har i dag också andra inslag, nämligen fullmäktigebeslut och Kammarkollegiets och så småningom regeringens ställningstagande, såsom vi har sagt. Det är klart att det måste väga tungt vad folket i det berörda området tycker eftersom det är den lokala gemenskapen som formas. Å andra sidan har vi kunnat se hur beslut kunnat fattas om sammanläggning av kommuner utan att man över huvud taget bekymrat sig om vad folk tyckt eller utan att man ens brytt sig om att fråga.

Sedan vill jag helt kort beröra utredningen. Ja, med utgångspunkt i ett lagförslag som utskottet remitterat till Lagrådet och i Lagrådets yttrande skulle regeringen bereda frågan om beslutsformer och förfarande vid ändringar i Sveriges indelning i län och landsting samt överlämna erforderliga lagförslag till riksdagen. Det finns inte – det tror jag att Göran

Magnusson och jag kan vara överens om – bara *ett* sätt att lösa en sådan uppgift. Och det finns inte bara *ett* svar på en fråga, utan man kan hitta flera svar på samma fråga.

I det här fallet kan vi konstatera, vilket vi också gjorde, att kritiken mot utredningens svar på frågan var mycket tydlig. Men också Sveriges Kommuner och Landsting gav, herr talman, i sitt yttrande en tydlig signal om att här fanns det andra möjligheter, andra vägar att gå.

Vi tror att det finns sådana andra vägar, men då måste man naturligtvis våga söka dem. Det är vår förhoppning, och det är vår ambition att göra det om möjlighet gives, herr talman.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

13 § Invandrare och flyktingar

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2005/06:SfU2
Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar (prop. 2005/06:1 delvis och framst. 2004/05:RRS15).

Anf. 73 TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! När riksdagen i dag ska debattera integrations- och migrationspolitiken vill jag inleda med några betraktelser.

Jag hade tänkt hälsa statsrådet Barbro Holmberg välkommen hit, men hon har ännu inte intagit sin plats. Vi får hoppas att hon kommer. Hon var i varje fall anmäld till debatten här i dag.

Oavsett vem som kommer att närvara från regeringen kommer det att bli en märklig debatt eftersom halva betänkandet upptas av frågor kring integration, som ju är ett område som statsrådet inte har ansvar för utan som hanteras av integrationsministern. Han står i varje fall inte på någon lista över närvarande här i dag. Därmed menar vi att det finns en risk att diskussionen blir något rumphuggen.

Herr talman! Detta i sig är ett tecken på den problematik som ligger i hela den politik som förs på detta område av regeringen och stödpartierna. Det är för många olika myndigheter och för många olika viljor som strider om inflytandet. Slutsatsen bör bli att det nog finns få politiska områden i Sverige som är i ett så desperat behov av en tydlig reformagenda som just integrationspolitiken. Men med nuvarande politiska majoritet vid spakarna lär detta inte inträffa.

I dag meddelade regeringen att man via Myndigheten för skolutveckling ska fördela 225 miljoner kronor till landets kommuner – ca ½ miljon kronor per skola det första året och sedan en uppföljning med 1 ½ miljon kronor. Detta är en tillfällig satsning präglad av kortsiktighet och tillkommen för att ge ett intryck av handlingskraft. När satsningen är slut är naturligtvis också regeringens idéer slut. Eleverna lämnas kvar med samma bekymmer och samma nedåtgående trender i kunskapsnivåerna som tidigare.

För framtidstro behövs det hopp och möjligheter, och för att skapa dessa räcker det inte med bara modersmålsundervisning. Invandrarkillar-

Prot. 2005/06:41
30 november

*Förändrad
länsindelning m.m.*

*Invandrare
och flyktingar*

na behöver faktiskt se att det lönar sig att plugga och att det finns kvalificerat arbete för dem i Sverige även om de heter Ali eller Mustafa. Statens ansvar tar inte slut vid ett positivt beslut om uppehållstillstånd.

För många som i dag växer upp i utsatta områden saknas det hoppin-givande förebilder i vuxengenerationen. Den socialdemokratiska bidrags-linjen har gjort att invandrargrupperna är hårt knutna till bidragsberoendet. Det är många som i dag växer upp med arbetslöshet och bidrag som normalitet. Redan detta med att ha ett jobb är i vissa fall direkt avvika-nde. Många växer i dag upp utan att ens ha en enda person i sin närhet som lever på en normal lön.

Förslaget från Myndigheten för skolutveckling blir tyvärr bara en droppe i havet. Trots generaldirektörens vackra ord om långsiktiga förut-sättningar handlar det ju bara om en tvåårig satsning, om något som sedan försvinner. Generaldirektör Pia Enochsson har rätt i att detta viktiga arbete inte kan eller får bedrivas på kortsiktig bas och att det handlar om mer än bara skolfrågor för att lösa problemen.

Därför verkar Moderaterna för en långsiktigt hållbar skolpolitik där vi förstärker resurserna till lärarfortbildning, och då inte ett år i taget utan långsiktigt. Med en miljard extra varje år som vi skjuter till finns det goda förutsättningar att öka kompetensen och behålla denna på en högre nivå.

Herr talman! Min hemstad och min valkrets Malmö är ett av de mest tydliga exemplen på det misslyckande som regeringens integrationspoli-tik utgör. Med en förvärvsfrekvens på 63 % hotas hela fundamentet för välfärden. Att öka antalet som arbetar i stället för att leva på bidrag är därför den prioriterade frågan för oss i alliansen.

Ett problem med introduktionen på arbetsmarknaden är att det tar tid att skaffa sig de kunskaper som krävs för att fungera väl på en ny ar-betsmarknad. Det kan också vara mer komplicerat för arbetsgivare att bedöma produktiviteten hos en nyanländ invandrare. Båda dessa faktorer gör naturligtvis att det kan vara svårt att finna ett arbete. Detta betyder inte att diskriminering inte förekommer, men det är inte grundorsaken till utanförskapet.

Vad debatten i stället borde handla om är att minska trösklar på ar-betsmarknaden. Det är olyckligt att den svenska välfärdsmodellen bidrar till extra höga marginaleffekter för just de grupper som har en svag för-ankring på arbetsmarknaden, exempelvis invandrare. Dessa grupper får i dag i större utsträckning inkomststöd via socialbidrag som trappas av krona för krona vid stigande inkomster och som därför gett hundrapro-centiga marginaleffekter. Det lönar sig helt enkelt inte att arbeta jämfört att leva på bidrag. Detta måste få ett slut. Det kan bara ske genom att angripa grunden för den hittills förda, felaktiga politiken. Därför föreslår vi moderater att arbetsgivare som anställer en nyanländ flykting eller anhöriginvandrare som deltar i undervisning i svenska för invandrare på minst halvfart under arbetstid får en lönesubvention om 75 % av lönen så länge undervisningen pågår, dock högst i tre år.

Lönesubventionen trappar vi sedan ned till 25 % om deltagandet i sfi-undervisningen avslutas innan treårsperiodens slut. Då kan personen alltså gå upp på heltid, vilket är en morot för arbetsgivaren för att stödja personen i ansträngningarna att behärska svenskan, den svenska som är förutsättningen för att kunna bli integrerad i det svenska samhället och på

den svenska arbetsmarknaden. Lönen bör utgå i enlighet med gällande kollektivavtal.

Lärlingsintroduktion innebär att infasningen på arbetsmarknaden inleds omgående genom att träningen i svenska kombineras med något slags förvärvsarbete redan under första vistelseåret i Sverige. Eftersom introduktionen bygger på att arbete och studier blandas och att studierna ska ske integrerat på arbetsplatsen påminner introduktionen om ett lärlingssystem. Vi anser att detta bör ske under tillräckligt lång tid så att invandraren vid avslutningen har förvärvat vad man kan kalla för företagspecifik kompetens.

Allianspartierna har också i sina respektive budgetar lagt fram förslag om att arbetsgivaravgiften ska slopas för privata arbetsgivare som anställer personer som har befunnit sig långt ifrån arbetsmarknaden under en längre tid. Denna föreslagna rättighet, som vi kallar för nystartsjobb, har omfattat långtidsarbetslösa, långtidssjukskrivna, förtidspensionerade och långvarigt socialbidragsberoende utan arbete. I en debattartikel i DN Debatt i våras från den 11 maj föreslog de borgerliga partiledarna att nystartsjobben även ska omfatta nyanlända flyktingar och anhöriginvandrare under de tre första åren efter det att man har beviljats uppehållstillstånd. Vi moderater föreslår nu i vår budget för 2006 att nystartsjobben även ska omfatta nyanlända flyktingar som lyckas få ett arbete under asylprocessen och innan uppehållstillstånd har beviljats.

Med lärlingsintroduktion och nystartsjobb får vi en introduktionsperiod på tre år, vilket också är under den period då förvärvsfrekvensen bland nyanlända stiger snabbast. Både nystartsjobben och lärlingsintroduktionen innebär att kommunernas kostnader för introduktionen av invandrare minskar dramatiskt.

Herr talman! Riksdagen kan inte lagstifta bort människors fördomar. Men vi utesluter trots detta inte att det behövs en viss skärpning i delar av diskrimineringslagstiftningen och insatserna för att bekämpa diskriminering. Därför vill vi att skadeståndsbeloppen vid arbetsmarknadsrelaterad och annan diskriminering i offentliga eller privata verksamheter såsom restaurangnäringen och bostadsföretagen ska skärpas. Vi vill också göra förändringar så att det blir lättare för enskilda att driva diskrimineringsfall i domstol.

Däremot är det inte rimligt att blanda ihop myndighetsutövning, opinionsbildning och ideell verksamhet till en gröt där det är svårt att se vad som är vad. Ett sorgligt exempel på detta är organisationen Centrum mot rasism som under denna mandatperiod har beviljats åtskilliga miljoner, närmare bestämt 16,5 miljoner av statliga skattemedel, för att bedriva verksamhet mot främlingsfientlighet. Denna organisation har ju främst gjort sig känd för att angripa glassbolagets produkter och för att få sin bokföring ifrågasatt. Den har en revisor som tillhör den lilla men illa beryktade skara socialdemokrater som har blivit dömda för valfusk. Organisationen har också fått anklagelser om sextrakasserier i sin styrelse riktade mot sig. Denna digra meritlista kommenteras över huvud taget inte av utskottet i betänkandet, utan i stället fortsätter man att genom dagens beslut bevilja medel till Centrum mot rasism.

Från moderat sida gör vi tvärtom. Vi ger inte pengar till organisationer som agerar kontraproduktivt mot det uppdrag som de har fått sig förelagt.

Prot. 2005/06:41
30 november

*Invandrare
och flyktingar*

Avslutningsvis ska jag säga några ord om arbetskraftsinvandring. Det är helt uppenbart att grundproblematiken med integrations- och migrationspolitiken i Sverige handlar om att vi behöver en annan ordning för att öppna alternativa vägar för att komma till Sverige för dem som vill arbeta och göra rätt för sig.

Moderaternas hållning är att de människor som söker skydd ska få lov att stanna. De som har sökt sig till Sverige av andra skäl än skyddsbehov ska beredas möjlighet att få komma hit genom ökad arbetskraftsinvandring. Principerna för detta åvilar det givetvis regeringen – den nuvarande eller den kommande efter nästa val – att ta fram. Det finns nu en kommitté tillsatt för detta ändamål, men dess slutbetänkande kommer naturligtvis att bli föremål för mycket intensiva diskussioner. Det ser vi moderater fram emot. Vi ser fram emot en kommande debatt i dessa frågor.

Anf. 74 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp):

Herr talman! Integrationspolitik och asylpolitik hänger ihop. Båda behandlas i det betänkande som vi diskuterar i dag. Jag återkommer till integrationen, och börjar med asylpolitiken.

Herr talman! Denna debatt är den tredje på kort tid som handlar om asylpolitiken. Efter den här debatten kommer ytterligare en i dag. Jag tror inte att det finns något område som debatteras så flitigt i riksdagen. Det kanske beror på att det handlar så direkt om mänskligt liv och mänskligt lidande. Asyl- och flyktingpolitiken har uppfattats av många som inhuman och rättsosäker. Det har framför allt påskuppropet med över 150 000 namnunderskrifter och manifestationer över hela landet visat. Jag och Folkpartiet håller med om att asylpolitiken har varit inhuman och rättsosäker.

Herr talman! Vi har tidigare i höst fattat beslut om nedläggning av Utlänningsnämnden. För knappt en månad sedan fattade riksdagen beslut om att vissa grupper av asylsökande ska få en ny prövning. Även om Folkpartiet i vissa delar har haft synpunkter på besluten är de ändå ett steg i rätt riktning. Tyvärr finns det mycket kvar att åtgärda innan vi helt och hållet har en asyl- och flyktingpolitik som kan kallas för human och rättssäker.

Man brukar säga att ingen kedja är starkare än dess svagaste länk. I propositionen om den nya instansordningen står det att tyngdpunkten av prövningen av utlänningsärenden ligger i första instans, det vill säga Migrationsverket.

Herr talman! Detta förpliktigar. I dag debatterar vi också Riksrevisionsens rapport om Migrationsverket som finns med i betänkandet. Dess kritik var svidande. En del av det som kritiken gällde har åtgärdats, och självfallet förstår jag att det måste vara svårt för en myndighet att planera verksamhet med så osäkra förutsättningar som det är i asylpolitiken.

Men, herr talman, det är oerhört viktigt att vi får rättssäkerhet och kvalitet i hela asylprocessen. Alla de opinionsyttringar som har visat sig det senaste året hänger ihop med att varken asylsökande eller andra människor som är engagerade i flyktingpolitiken har upplevt att alla har fått sin sak prövad på ett rättssäkert sätt.

I debatten har det pratats väldigt lite om alla misstag som har begåtts i asylprocessen. Det har gjorts att människor som är rädda för att återvända

till sina hemländer har gömt sig och stannat i Sverige. Om inte något görs för att stärka rättssäkerheten och kvaliteten så kommer vi om några år att ha ett antal gömda flyktingar igen.

Visst är det så att inte alla som kommer hit har asylskäl. Men trots det ska deras skäl utredas på ett rättssäkert sätt. Jag tror att väl motiverade beslut där det framgår att hänsyn har tagits till alla relevanta fakta bidrar till att både asylsökande och människor runtomkring dem ändå inser att de måste återvända hem.

Jag kan instämma i det som Tobias Billström sade förut om att det är viktigt att också se på andra vägar att komma in i Sverige, som genom arbetskraftsinvandring.

Herr talman! Jag vill ta upp några punkter där jag och Folkpartiet upplever att det finns brister hos Migrationsverket som måste åtgärdas. Det finns punkter i Riksrevisionens rapport som inte ens har påtalats i betänkandet. Detta gäller kopplingen mellan personalsvängningar och kompetens. Inte heller kan jag återfinna något om uppföljning av avvisade i utskottsmajoritetens text. Riksrevisionen har ju framfört att det är viktigt att man följer upp dem som återvänder. Särskilt i ärenden som är tveksamma kan man tycka att Migrationsverket borde följa upp vad som händer.

I dag dumpas människor på olika flygplatser i sina respektive hemländer utan att ha någonstans att ta vägen. Vi har via tv sett fall där människor får sova i parker och under bilar. Migrationsministern har själv uppmanat pojken i en familj från Makedonien att kontakta Migrationsverket. Det är på sin plats att migrationsministern förklarar varför hon ställde sin fråga. Hon borde veta att det inte har någon betydelse; Migrationsverket har i dag ingen möjlighet att följa upp vad som händer asylsökande som har avvisats.

Vid andra tillfällen har migrationsministern i debatter och frågesvar sagt att de svårt sjuka barnen ska följas upp. Kan jag få ett riktigt svar här i dag från ministern på hur hon ser på detta med uppföljning?

Herr talman! Det pratas om kontakter med frivilligorganisationer och andra i hemländerna. Men sanningen är en annan. Jag har själv varit i Bosnien och där bland andra träffat både Röda Korset och UNHCR. Röda Korset har inga resurser att ta emot och hjälpa fler. Inom UNHCR var man förargad över att man inte fick någon information om när personer återvänder.

Herr talman! Det är också viktigt att poängtera att uppföljning är värdefull för att inhämta kunskap om ett visst land eller en del av ett land.

Herr talman! Det finns andra tvivelaktigheter i samband med asylutredningar. En sådan är de åldersbedömningar som görs av ensamkommande barn som söker asyl.

Där följs inte Socialstyrelsens rekommendationer. Den viktigaste delen för att utreda barnens ålder genomförs inte, det vill säga en undersökning av en barnläkare. Ett märkligt fall är där en flicka bedöms ha en ålder över 18 år efter bara en tandröntgen, som ju ska vara ett komplement till en läkarundersökning, trots att hon själv har angivit att hon är 16 år. Däremot accepterar Migrationsverket en utresehandling som flickan fått från sitt konsulat och där det är den ålder som hon själv har angett. Jag får det inte att gå ihop. I det ena fallet accepterar man inte åldern men i det andra accepterar man åldern.

Herr talman! Ibland används också språkanalyser som många gånger har utdömts av experter. Ett beslut får inte fattas enbart på grundval av en språkanalys. Det har migrationsministern själv sagt, men det görs. Vad tänker ministern göra åt det?

Herr talman! Det är många som säger: Om alla hade riktiga ID-handlingar skulle detta inte behövas. Ja visst, det vore det allra bästa, men av olika skäl har inte alla det. Men de ska ändå få en möjlighet till en riktig prövning och utredning som ska göras vetenskapligt. Resultaten ska vara ordentligt motiverade och dokumenterade. Det är människors liv det handlar om.

Herr talman! Som jag påpekade i början av mitt anförande rymmer det här betänkandet också integrationspolitiken, eller jag kanske hellre ska säga, delar av den. Integration är så mycket mer än anslag till Integrationsverket och storstadssatsningar. Folkpartiet har i sina motioner föreslagit en rad åtgärder för att de människor vi tar emot i landet också ska få ett värdigt liv i delaktighet i det svenska samhället.

I dag lever många utlandsfödda i utanförskap i en förort till storstäder, och många barn känner ingen som har ett riktigt arbete. Det allra viktigaste är att ha ett arbete att gå till så att man kan försörja sig själv och sin familj. En bra företagspolitik som stimulerar företag att växa och att entreprenörer vågar starta nya företag är en förutsättning för att fler ska kunna få ett riktigt arbete.

Herr talman! När nu så inte är fallet behövs andra åtgärder. Den som har varit arbetslös en lång tid har ofta svårare att komma in på arbetsmarknaden. Därför har Folkpartiet föreslagit en jobb- och utvecklingsgaranti som innebär att den som får socialbidrag och som är arbetsför ska utföra samhällsnyttigt arbete kombinerat med utvecklande aktiviteter. Målet med utvecklingsinsatserna ska självklart vara ett riktigt arbete.

Människor måste också kunna känna sig trygga där de bor. Därför vill Folkpartiet ha fler närpolis i utsatta områden. Det måste vara bättre att förebygga våld och kriminalitet än att behöva göra insatser med kravallpolis. Jag tror att en närvarande polis som känner människorna som bor i området är mycket bättre än tio piketpolis som kommer vid enstaka tillfällen.

Herr talman! Folkpartiet är positivt till mångfald. Inom en inte alltför avlägsen framtid kommer vi att ha behov av arbetskraft från andra länder. Människor som söker skydd från förföljelse ska få sin sak prövad i en rättssäker och human asylprocess. Men det är viktigt att de människor som söker sig till vårt land ska kunna leva ett bra och värdigt liv där det ska vara möjligt att försörja sig själv och sin familj och där delaktighet ska vara det som gäller, inte utanförskap.

Herr talman! Till sist yrkar jag bifall till reservation 5 men står givetvis bakom alla Folkpartiets reservationer.

Anf. 75 SVEN BRUS (kd):

Herr talman! Det betänkande som vi i dag debatterar handlar alltså om utgiftsområde 8. Det är totalt ca 7 miljarder kronor. Det är utskottets absolut minsta utgiftsområde och knappast 1 % av statsbudgetens utgifter.

Den stora debatten står inte om pengarna utan om politikens innehåll. Det är få politikområden som är så känsloladdade som just det här. Vi

som med jämna mellanrum deltar i de här debatterna är vana vid skiftande reaktioner från både lyssnare och tittare. Det är bra att det finns ett engagemang kring asylpolitiken. Vi har sett det manifesteras på olika sätt, till exempel i form av påskuppropet, en historisk uppslutning från många människor.

Det finns oroande tecken och ett och annat uttryck för främlingsfientlighet även i det svenska trygga folkhemmet. Men i grunden, herr talman, finns det ett brett stöd för en human och generös asylpolitik, och den folkliga kritiken riktar sig oftast emot politikens brister. Den socialdemokratiska regeringens stora misslyckande gäller integrationen av nya svenskar i samhällslivet, i arbetslivet och i vardagslivet.

Vi kristdemokrater vill bygga ett samhälle där alla behövs. Alltför många har i dag resignerat till ett slags tillstånd av utanförskap. Jag minns en bosnisk vän hemma i Norrköping som på knagglig svenska sade till mig ungefär så här för några år sedan: Sven, varför ska jag lära mig svenska? Jag har inga svenska vänner. Jag kommer aldrig att få något jobb i Sverige. Varför ska jag lära mig svenska?

Uppgivet, kan man tycka, men det fanns en grund för hans känsla efter ett antal år i det nya hemlandet. Han sade till mig: Jag har aldrig varit innanför dörren till ett svenskt hem, jag har inga svenska vänner, inga relationer alls, jag befinner mig utanför.

Han befann sig utanför både samhällslivet och arbetslivet och faktiskt också vardagslivet. För att jag ska känna mig delaktig krävs det att jag har makt över min vardag och att jag har möjlighet att påverka, inte bara mitt eget liv utan också samhället omkring mig. Utanförskap och fattigdom skapas när människors initiativ bromsas. Viljan och förmågan till egen försörjning finns faktiskt hos alla, eller i varje fall hos de allra flesta. Därför krävs en politik som främjar goda förutsättningar för arbete och företagande.

Integrationspolitiken är ett stort misslyckande. Alltför många befinner sig i samma slags utanförskap som min bosniska vän i Norrköping. Det integrationsverk som har tillskapats bemannas alldeles säkert av hängivna och kunniga personer – ingen skugga över dessa. Men uppdraget måste utgå från en annan politik för att man ska lyckas. Vi kristdemokrater föreslår att Integrationsverket läggs ned. Vi tycker att jämställdhet är viktigt, men det krävs inget jämställdhetsverk för det. Vi tycker att tillgänglighet är viktigt, men det krävs inget tillgänglighetsverk för det. Integration är viktigt, men det krävs inget integrationsverk, utan de här frågorna ska genomsyra all politik på alla politikområden.

Herr talman! Vi kristdemokrater har i en reservation uppmärksammat det så kallade hedersrelaterade våldet. Den senaste tiden har vi sett ännu ett tragiskt exempel på hur en ung människa mördats och andras liv slagits i spillror. Allt sådant som händer är naturligtvis oacceptabelt utifrån uppfattningen om ett okränkbart människovärde. Det behövs resurser för skyddat boende och ett annat tänkande kring den så kallade hederskulturen. Men också här måste en misslyckad integrationspolitik ställas till ansvar och pekas ut som en bakgrund till att sådant här händer. Om man bereds plats i arbetslivet och i samhällslivet innebär det att man finns i ett sammanhang där man tar till sig normer och värderingar, sådana normer och värderingar som utesluter våld och övergrepp.

Herr talman! Det finns knappast något som upprör oss så starkt som när barn får illa i vårt samhälle. Dessvärre är det ofta en följd av vuxnas beteende och på grund av samhällets beslut eller i vissa fall brist på beslut. Vi ser tragiska exempel på hur barn drabbas i asylprocessen. Vi har nyligen fått ett förslag från regeringen om hur ansvarsfrågan när det gäller ensamkommande barn ska lösas. Det är ett välkommet förslag efter en orimligt lång väntan, och vi får anledning att återkomma till detaljerna i en senare debatt.

Vi kristdemokrater har i dagens betänkande återigen pekat på handläggningstiderna för de här barnens ärenden. Det kommer ungefär 500 ensamma barn till Sverige varje år. De barnen befinner sig i en minst sagt utsatt situation. Vi har fått en skrämmande inblick i den förfärliga handel med barn som förekommer i vår värld. Självklart måste vi i Sverige göra allt vi kan för att skydda dessa barn. En åtgärd är naturligtvis att försäkra barnen en rättssäker och snabb asylprövning. I Migrationsverkets regleringsbrev sägs det att de här barnen ska garanteras tre månaders handläggningstid. Det är viktigt att det här inte bara blir ett mål på papperet utan att verket också får resurser att leva upp till det målet.

Herr talman! Det finns i det trygga välfärdslandet Sverige i dag omkring 200 barn som svävar i uppenbar livsfara. Regeringens okänslighet och oförmåga att hantera den här situationen skrämmer oss. Det figurerar flera bilder och påståenden kring de här barnen. Det som nu har hänt är att Migrationsverket vill ha prövat ett antal ärenden där man kan misstänka att föräldrar eller andra tvingat, drogat eller manipulerat barnen till apati.

Enligt uppgifter i medierna lär det också förekomma en kommersiell verksamhet där det säljs resor till Sverige inklusive droger till barnen och något slags försäkran om att det här ska leda fram till ett uppehållstillstånd i Sverige. Det är en alldeles förfärlig verksamhet om det verkligen är så att den förekommer. Det kan man tycka på mycket goda grunder. Sedan kan man naturligtvis undra om de som eventuellt nappar på de här erbjudandena gör det av ondska eller av desperation.

Regeringen ser uppenbarligen de här anmälningarna som en bekräftelse på de teser man har kring de apatiska barnen. Statsrådet Morgan Johanssons uttalande häromdagen tyder på det. Man har redan från början önskat måla upp bilden av manipulation. Den särskilda samordnaren var ju alldeles i början av sitt uppdrag, innan hon knappt hade börjat, färdig med sina slutsatser att det här var ett fenomen som bara förekommer i Sverige och så vidare. De bilder hon målade upp då, och som regeringen vill förstärka, har ifrågasatts av olika experter både inom och utom landet.

Herr talman! Det finns i och för sig inga skäl att motsätta sig en undersökning av de aktuella fallen. Man kan aldrig någonsin i något fall utesluta att föräldrar kan tänkas utnyttja sina barn. Det förekommer till och med att föräldrar skadar sina barn. I den bästa av världar förekommer ondskan som en företeelse. Men om det nu skulle vara så att någon enda förälder förgriper sig på sitt barn undrar jag vilken slutsats det leder till. Det drabbade barnet kan ju inte ses som mindre skyddsvärt i det läget, snarare som mer skyddsvärt.

Vi vet inte vad som framkommer efter anmälningarna. Varje ärende ska naturligtvis prövas individuellt. I yttersta fall kan det ju leda till att

barnet självt har skyddsskäl och på grund av det som hänt i närtid kanske skulle må bäst av att skiljas från sina föräldrar. Jag tror att vi ska vara försiktiga med att dra förhastade slutsatser, som regeringen har valt att göra.

Herr talman! Den stora katastrofen är inte om något barn eller någon familj för mycket skulle få stanna i Sverige. Det allvarliga är om vi i Sverige, tvärtemot barnkonventionen och den människosyn som vi bekänner oss till, medverkar till att kasta ut svårt sjuka barn och desperata föräldrar ur vårt land.

Herr talman! Avslutningsvis yrkar jag bifall till reservation 1 i betänkandet.

Anf. 76 KALLE LARSSON (v):

Herr talman! Ibland är de politiska motsättningarna knivskarpa. I synen på integration, kampen mot etnisk diskriminering och utanförskap är det så. Här står en höger som i stora stycken gör de människor som är ställda utanför till bärare av skulden. I sina grövsta uttryck brukar det talas om att man måste ställa krav på dessa människor för att de ska vilja integrera sig i det fina svenska Sverige som vi lever i. Det kan handla om språktest som krav för medborgarskap. Det kan handla om att man måste ha löner som understiger kollektivavtalsnivåer men ligger strax över socialbidragsnormen för att man ska förmå människor att vilja ta sig ur sin marginalisering. Men från vår utgångspunkt är det strukturer av diskriminering och strukturell rasism som måste bekämpas.

Man kan tro att vi i dag diskuterar både migrations- och integrationspolitik. I en mening är det riktigt. Det är det utgiftsområdet i statsbudgeten som vi diskuterar. Men insatserna för att människor ska vara välkomna, få en mänsklig värdighet och chansen att tillhöra detta land utövas förstås inom en mängd andra politiska områden. Det handlar om rätten till arbete, rätten till utbildning, rätten till en bostad som man har råd att betala, rätten till ett eget kulturliv och en fritidssysselsättning. Detta är grundläggande faktorer för alla människor, invandrade eller infödda.

Från den utgångspunkten, att generella insatser kombinerat med kamp mot etnisk diskriminering måste vara vägen framåt för att skapa integration, vill Vänsterpartiet verka. Vi förfaller inte till någon skönmålning. Vi påstår inte att allting är ganska bra. Vi är ju som bekant inte socialdemokrater. Vi kommer aldrig att acceptera en världsbild där den som är ställd utanför själv bär skulden till detta när det egentligen är strukturer som bygger upp utanförskapet.

I ett annat avseende när det gäller den svenska flyktingpolitiken är visserligen motsättningarna emellanåt knivskarpa men helt andra. Här har under lång tid i denna kammare formats majoriteter, av moderater och socialdemokrater märkligt nog, för att upprätthålla en mycket restriktiv och inhuman flyktingpolitik. Det handlar om att bidra till att bygga murarna runt "Fästning Europa" högre. Det handlar om att misstro människor när de kommer med sina berättelser om förföljelse och tortyr.

Den här alliansen har i stora stycken bestått länge, och består i många avseenden fortfarande. Fortfarande avvisar man det självklara kravet på en flyktingamnesti, att i efterhand rätta till de fel som den gamla ordningen åstadkom när det gällde att misstro människor. Vi lägger ju ned

Utlänningsnämnden. Socialdemokraterna, och även Moderaterna, anslöt sig till slut till den uppfattningen och vi skapade en majoritet. Men det gör vi därför att den inte har fungerat rättssäkert. Därför borde amnesti vara en självklarhet, vilket vi nämner tillsammans med några borgerliga partier och Miljöpartiet i dag.

Men man ska också se de framsteg som görs. Man måste se att en framgång är möjlig och att det går att förändra. Det gör det om man är många som sluter sig samman. Den nedläggning av Utlänningsnämnden jag nyss nämnde är ett sådant exempel. Den nya lag som i det här budgetbetänkandet nu ges ekonomiska resurser för att kunna genomföras och skapa ett värdigt mottagande av de människor som får chansen att stanna är ett annat sådant exempel.

Vi ser också hur sjukvården och psykiatrin får ökade resurser. Vi ser hur ensamkommande barns och gömda barns skolgång nu får tilldelning av ekonomiska resurser för att göra verkligheten lite mindre inhuman för dessa. Vi ser hur man satsar ytterligare ett år på skyddat boende för dem som riskerar så kallat hedersrelaterat våld. Det här är framsteg. Det är viktiga saker. Det visar också att när folklig mobilisering äger rum är förändring också möjlig. Det är nödvändigt att fortsätta att driva på för förändring.

Det visar inte minst den rapport som heter *Gömda i Sverige – Utestängda från hälso- och sjukvård* som är resultatet av en studie som Läkare Utan Gränser i dag har presenterat. Den här studien visar att fyra av fem som lever gömda i dag har varit hindrade att få den vård de borde ha rätt till. Då är läget anmärkningsvärt.

Vi är inte framme. Vi har mycket kvar att åstadkomma. Jag ser också några oroväckande tendenser. Sven Brus från Kristdemokraterna nämnde alldeles nyss de uttalanden från socialministern som handlade om hur man misstänkliggör föräldrar till de apatiska flyktningbarnen. Det är oroväckande att en minister i förväg kan tycka sig ha åsikter om vad som är anmälningar för medveten vanvård. Det är klart att vi hoppas på en ursäkt från statsrådet Holmberg i dag för de uttalanden som regeringsföreträdare har gjort i det avseendet.

Men det finns också en annan oroväckande utveckling som vi uppenbarligen är ensamma i utskottet om att uppmärksamma. Det handlar om att man just nu bygger murar runt "Fästning Europa". Så långt följer många med. Men man har också för avsikt att i framtiden etablera läger för flyktingar utanför EU:s yttre gräns och bland dessa handplocka de personer som förväntas ha rätten att få stanna i Sverige. Det är en utveckling där man förvägrar människor rätten att komma till Sverige och söka asyl, i alla fall i praktiken, och i stället genom kvotflyktingssystemet ska plocka ut dem som kan betraktas som riktiga flyktingar. Vi motsätter oss detta. Vi säger att den utvecklingen riskerar att kortsluta Genèvekonventionen.

Av den anledningen reserverar vi oss i dag mot att man utökar flyktingkvoten inom ramen för de medel som är avsatta för migrationspolitiken. Vi är inte mot att man utökar flyktingkvoten i sig. Men vad är det man säger, när man samtidigt säger att man ska ta dessa pengar från flyktingmottagandet, från de människor som söker sig till vårt land för att få asyl? Det är det som tillkännagivandet faktiskt handlar om. Jo, då

säger man att vi ska göra en förändring. Färre av dem som kommer hit ska få stanna. Fler av dem vi handplockar ska få stanna i stället.

Jag yrkar därför bifall till reservation 10 under punkt 11.

Herr talman! Såväl när det gäller människor som är här som människor som av olika anledningar behöver komma hit, så är det en dragkamp, en dragkamp som ytterst handlar om människovärde, om att betrakta människor som människor – inte som problem som själva måste se till att ställas krav på för att de ska kunna få vara med i samhället, och inte som migrationspolitiska problem som vi helst skulle vilja stoppa vid gränsen och inte se komma hit alls – och som resurser, som möjligheter, som en utmaning för vårt land att ta hand om och se till att skapa ett värdigt förhållande för. Ska det bli möjligt är det helt klart att det krävs en förändrad flyktingpolitik. Då krävs det en annan integrationspolitik än den vi har sett, en kamp för generell välfärd och rättigheter åt alla.

Anf. 77 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! Folkpartiet har aldrig sagt att den som står utanför är den som bär skulden. Men det är väl så att Vänsterpartiet gärna vill lägga in den tolkningen i att vi vågar lyfta fram att det finns ett problem. Problemet är inte de människor som har kommit hit, utan problemet är det som Kalle Larsson talar om när det gäller strukturer men också det att många tvingas leva i utanförskap på grund av att man inte kan få ett riktigt jobb.

Jag kan inte se varför det skulle vara fel att ha någon form av det vi kallar för jobb- och utvecklingsgaranti, där vi kan låta de människor som har som alternativ att vara hemma och inte göra någonting få en möjlighet att komma ut och träffa andra människor och få en möjlighet att utvecklas. Det heter ju faktiskt utvecklingsgaranti. I det sammanhanget bör man också få något mer än ett bidrag för att man ska komma ut. Man ska känna att man gör någonting.

Jag skulle vilja veta av Kalle Larsson varför man väljer att tolka det vi går ut och säger så att vi skulle skylla på de människor som står utanför. Det är inte människorna som är problemet.

Folkpartiet värnar om att människor som kommer hit och söker skydd ska få komma hit, att man ska få komma hit och arbeta och att mångfald är värdefullt för landet. Vi ser alltså inte människorna som problem. Men varför säger Kalle Larsson att vi gör det? Han måste ha misstolkat vårt förslag rejält.

Anf. 78 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Jag läste en insändare för några veckor sedan. Den handlade om att Lars Ohly hade slutat kalla sig kommunist. I insändaren stod det: Lars Ohly har slutat kalla sig kommunist men står för samma ideal.

Men Lars Leijonborg kallar sig fortfarande liberal men har glömt bort vad det betyder. Tyvärr är det lite för kännetecknande för Folkpartiets politik i dag. Jag ska förklara vad jag menar.

När man säger att det borde införas språktest som krav för medborgarskap, vilket var huvudnumret för Folkpartiet – det kan ingen förneka – i förra valrörelsen, säger man då att det är den enskildes fel att man inte vill lära sig svenska? Ja, vad säger man annars? Vad är det annars för

signal man vill sända med ett sådant krav? Hade det varit svenskundervisningen som var för dålig hade man ju kunnat ställa krav på att sfi-undervisningen skulle förbättras, som Vänsterpartiet gjorde.

Nu säger man att det är fler poliser som är lösningen, kanske inte piketpoliser – där var Anne-Marie Ekström väldigt noga – utan det ska vara närpolis i stället. Det är det som är lösningen. Det är så det faktiskt har formulerats. Det är det enda nya krav som Folkpartiet har kommit med på senare tid i det här avseendet. Det är lösningen på integrationsproblematiken och på att det inte ska bli en fransk situation i Sverige, som man har talat i varnande ordalag om. Är det inte så att man skapar en bild av att det just är människorna i förortsområdena, de med invandrarbakgrund, som utgör problemen, som samhället måste skydda sig ifrån?

Anne-Marie Ekström säger att Folkpartiet aldrig har sagt det här. Ja, men då har du chansen nu! Ta avstånd från kraven om språktest! Berätta för mig att ni inte anser att det är poliser som löser problemen i förorterna! Och, om du vill vara riktigt socialliberalt radikal, säg att också offentliga anställningar skulle kunna vara en väg framåt! Varför inte satsa på riktiga jobb i offentlig sektor i stället för jobb- och utvecklingsgaranti med löner under kollektivavtalsnivå? Ställ dig i bräschen för det Folkpartiet skulle kunna vara: ett parti som trots allt står upp för att den offentliga sektorn är viktig och att man kan anställa människor där för att ge människor chansen att få tillträde till arbetslivet.

Anf. 79 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! I vissa frågor brukar Kalle Larsson och jag kunna vara överens när det gäller asylpolitiken, men i det här fallet måste jag tyvärr göra Kalle Larsson ledsen och säga att jag inte håller med.

Jag håller med om att det är bra med språktest för att bli svensk medborgare. Vi har aldrig gått ut och sagt att man måste ha språkkunskaper för att kunna ta ett jobb och så vidare, men för att bli svensk medborgare har vi sagt att det är viktigt att man ska kunna svenska språket.

Jag har två skäl som jag kan nämna. Bland annat tror jag att det lättare kan sätta press på män som inte vill låta sina kvinnor få studera. Det är ett skäl. Ett annat skäl är faktiskt att den som är svensk medborgare får välja personer till den här kammaren, och jag tycker att det är viktigt att de som väljer personer till den här kammaren vet vad de personerna står för. Kan man inte svenska ordentligt kanske man heller inte förstår vad budskapet är. Det tycker jag är ett skäl.

När det gäller närpolis kan jag säga att jag själv bor i utkanten av ett utsatt område. Där fanns det till för några år sedan en närpolis som kände alla som bodde i området och kunde stävja alla små bus från ungar och alla situationer då det riskerade att bli bråk eller någon var på väg att råka illa ut i samhället. Nu finns det ingen närpolis, och då riskerar man att det blir mycket våldsammare och mycket besvärligare av det skälet.

Anf. 80 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet motsätter sig inte närpolis. Vi har varit med om att utöka polisutbildningen så att fler poliser utbildas i dag än tidigare. Det är ingen vänsterpolitik att det ska finnas så få poliser som möjligt – det har det aldrig varit.

Men jag ställde ju frågan mycket mera exakt än så. Jag gav Anne-Marie Ekström en chans att säga att poliser inte är lösningen på integrationsproblematiken. Anne-Marie Ekström väljer att fortsätta försvara poliser och säger inte alls att det finns andra lösningar. Det kan vara en lapsus i replikskiftet. Låt oss hoppas på det.

Sedan avslöjar trots allt Anne-Marie Ekström sin människouppfattning lite grann när hon talar om språktest som en förutsättning för att man ska lära sig svenska. Jag hade ju kunnat säga att språkkunskaper är viktiga. Där skulle vi kunna vara helt överens. Språkkunskaper får man genom att man tar den vilja människor har att lära sig, uppmuntrar den pedagogiskt med god kvalitet i sfi-undervisningen och svenska 2-undervisningen – utbildningen över huvud taget. Då tar man vara på den gnista som människor har att vilja lära sig och att vilja tillhöra.

Språktest som krav för medborgarskap är något helt annat. Det är ju att säga: För att du ska vilja lära dig svenska så måste jag kräva det av dig – inte uppmuntra och inte välkomna. Det är ett krav. Språktestet är ett krav för medborgarskap.

Jag vet inte hur långt vi ska leda det resonemang som vi just fick höra om att det är bra om människor som röstar och kan väljas in i riksdagen kan svenska. Är det någon som ifrågasatt det? Den kritik som ni fått utstå, med all rätt förstår jag nu, gäller att ni i stället gör människor skyldiga till deras eget utanförskap, till deras egen marginalisering – och de är inte beredda att komma in i värmen hos oss fina svenskar om vi inte ställer krav på dem.

Det är bara att konstatera: Det folkparti som egentligen behövs i svensk debatt och politik finns inte för tillfället.

Anf. 81 BIRGITTA CARLSSON (c):

Herr talman! Centerpartiets vision inom utgiftsområde 8, Invandrare och flyktingar, som vi nu debatterar, är att vi ska ha en ökad öppenhet för att människor i större utsträckning ska kunna flytta över olika länders gränser. Det ska finnas en större möjlighet för fler personer att kunna välja att bosätta sig i vilket land de själva vill.

Centerpartiet vill ha en öppen, generös och human flyktingpolitik. Personer som flyr på grund av förföljelse, eller av andra skäl som gör att de inte kan leva kvar i sitt hemland och söker sig hit, ska kunna erbjudas skydd i vårt land. Många av de personer som klarar av att ta sig till vårt land är starka personer som på olika sätt skulle kunna bidra i vårt samhälle om de fick chansen.

Många som flyr från sitt hemland och kommer hit har tidigare varit företagare, arbetat med olika hantverk eller har en gedigen utbildning som de inte får chansen att använda sig av här. Dessa personer, både de som varit företagare och de som arbetat som anställda, skulle kunna vara en resurs i vårt samhälle. Men här är det få som får visa vad de går för och vad de kan.

När de kommer hit och lämnar in sin asylansökan hänvisas de ofta till boende i någon av Migrationsverkets förläggningar. Sedan börjar för de flesta en lång och oftast passiv väntan. Här börjar den nedbrytningsprocess som det sedan är mycket svårt att ta sig ur. De asylsökande lämnas mer eller mindre åt sitt öde. De får i stor utsträckning klara sig själva och har få kontakter utanför Migrationsverket. Det de skulle behöva är kon-

takt med svenskar för att få en chans att lära känna och inlemmas i vårt samhälle. Att bygga upp ett system med fadderfamiljer eller värdfamiljer skulle kunna vara ett bra sätt att ge dessa personer en bättre start i vårt land och en grogrund för en fungerande integration.

Redan i dag tar frivilligorganisationer som Röda Korset, Amnesty International, olika kyrkor och andra organisationer ett stort ansvar genom att ge stöd åt asylsökande på många platser i vårt land, men här finns mycket mer att göra.

Herr talman! Vår förhoppning i Centerpartiet är att vår vision inom detta politikområde ska få genomslag i den svenska migrationspolitiken. Vi vill att de som av olika anledningar flytt till Sverige ska få en hälsoundersökning för att kontrollera om de är i behov av hjälp av något slag – detta för att ge möjlighet för de människor som kommer hit i dålig kondition att få hjälp redan från början. I samband med att de sedan får samhällsinformation och börjar lära sig svenska språket ska de också få möjlighet att praktisera på en arbetsplats. De flesta personer som kommer hit har ju kommit för att de vill starta ett nytt liv i vårt land, eftersom de tror att det är ett bra land att leva i. De allra flestas ambition är att skaffa sig ett arbete för att bli självförsörjande och klara sig själva.

Herr talman! Vi i Centerpartiet anser att flyktingmottagandet ska spridas över hela landet. Det skulle minska köerna och de långa väntetiderna. Samtidigt skulle möjligheterna öka för de asylsökande att få en drägligare och meningsfullare väntetid under asylprocessen. Flyktingmottagandet sker i dagsläget endast på ett fåtal av Migrationsverkets enheter. De ligger dessutom i närheten av storstäderna i södra Sverige, vilket gör att belastningen i dessa kommuner är väldigt hög.

Med ett decentraliserat flyktingmottagande skulle alla kommuner som kan erbjuda god kvalitet på mottagandet också ges möjlighet att göra detta. Med ett mottagande jämnt fördelat över Sverige kan dessutom fördomarna och segregationen minska. Det kan även leda till att asylsökande väljer att bosätta sig permanent på mindre orter ute i landet.

I dag finns det stora brister i informationen till asylsökande om var det finns bostäder och arbete, samtidigt som många asylsökande slussas in i ett passivt bidragsberoende och arbetslöshet. Det är viktigt att underlätta för asylsökande att arbeta, och de som fått ett arbete ska även efter ett avslag på asylansökan få fortsätta att arbeta fram tills utvisning sker. Att få jobba under tiden man väntar på besked om uppehållstillstånd är oerhört viktigt för oss i Centerpartiet.

Kommuner som har lediga arbeten och bostäder måste bli bättre på att göra reklam för sin kommun så att människor väljer att flytta dit. Ett bra exempel på detta är Ragunda kommun i Jämtland som i några av Göteborgs förorter informerat om de möjligheter som finns i Ragunda kommun. Det har gjort att några människor valt att bosätta sig i Ragunda där det finns lediga jobb, bostäder och erbjudanden om olika utbildningar. Ragundas modell har spridit sig till flera andra kommuner. Det är positivt, inte minst ur ett integrationsperspektiv.

Kommuner, företag och organisationer måste tillåtas att ta ett större ansvar för att få fram arbete och praktikplatser till asylsökande. Som en del i flyktingmottagandet bör regelbundna träffar ordnas där det lokala näringslivet, organisationer och offentliga arbetsgivare informerar de asylsökande om möjligheter till arbete och praktikplatser. Det är viktigt

att asylsökande får en meningsfull tid under den period de väntar på besked om uppehållstillstånd, och där skulle ökade möjligheter till arbete, språkskola och praktik, i kombination med värdfamiljer eller värdpersoner, spela en stor roll.

Herr talman! Personer som söker asyl ska inte behöva vänta på uppehållstillstånd i flera år. Handläggningstiderna är i dag orimligt långa. Asylsökande som får vänta mer än tolv månader ska därför garanteras uppehållstillstånd. När det gäller barnfamiljer vill vi i Centerpartiet att uppehållstillstånd garanteras efter sex månaders handläggningstid.

En sådan ordning ställer höga krav på asylutredningen. Det krävs välutbildad personal på Migrationsverket, kvalificerade och auktoriserade tolkar, god psykologisk expertis och duktiga offentliga biträden samt att det ställs höga krav på länderkunskap hos alla instanser i processen. Det är viktigt med en rättssäker asylutredning som bland annat bygger på en gedigen landinformation där alla fakta kommer fram och där den asylsökande i ett tidigt skede lägger fram alla sina grunder för asylansökan för Migrationsverket.

För att uppfylla kraven på en snabbare och mer effektiv handläggning av asylärenden, som riksdagen beslutat om gällande den nya instans- och processordningen, är det mycket viktigt att den asylsökande lägger fram sina grunder för asylansökan för Migrationsverket. Men vi måste vara medvetna om att det i vissa fall rör sig om svårt traumatiserade människor som av olika anledningar inte är kapabla att tala om de övergrepp som de utsatts för. Samtidigt är det inte önskvärt med ett system där man kan överklaga ett beslut hur många gånger som helst. Det är därför viktigt att asylprocessen anpassas efter den asylsökandes behov så att en grundläggande utredning i första instans alltid säkerställs. Det ställer höga krav på både utredare och beslutsfattare.

Till sist, herr talman, vill jag yrka bifall till reservation nr 8.

Anf. 82 MONA JÖNSSON (mp):

Herr talman! Flyktingfartyg sjönk utanför Kanarieöarna. Det tropiska ovädret Delta krävde på måndagen minst sex dödsoffer utanför Kanarieöarna enligt den spanska nyhetsbyrån EFE. Ett fartyg med 50 flyktingar från Afrika sjönk omkring 40 mil söder om Gran Canaria. Så såg ett TT-meddelande ut i veckan.

Vi får rapporter om människor som försöker ta sig till Europa med hjälp av människosmugglare, och de kommer ofta i båtar som inte är sjösäkra. Miljöpartiet anser att om gränserna vore öppnare och det fanns sätt att lagligt komma till Europa skulle människor slippa riskera sina liv. Det kan också handla om bättre villkor för dem som söker asyl och är gifta med svenskar.

Vi anser också att Migrationsverkets arbete måste vara så rättssäkert och humant som möjligt. I dag kan människor få vänta i flera år på besked om uppehållstillstånd. Miljöpartiet anser inte att det är rimligt och vill i samband med införandet av den nya instans- och processordningen införa en borte tidsgräns för handläggningen i asylärenden. Vi anser att en asylsökande ska få besked från första instans inom sex månader, och efter väntan i tolv månader ska man automatiskt få uppehållstillstånd. Viktigt är också att barn som kommer ensamma till Sverige får sina be-

sked så snabbt som möjligt. Migrationsverkets mål är tre månader, men det har man ännu inte klarat fullt ut.

När Utlänningsnämnden läggs ned den 1 april nästa år och den nya organisationen med migrationsdomstolar börjar gälla är det viktigt att informationen om de olika länderna, den som Migrationsverket använder sig av vid bedömningen av asyl, blir tillgänglig så att de som söker asyl, de som ska döma och allmänheten vet vad man grundar beslutet på. Vi välkomnar att den så kallade landinformationen kommer att vara tillgänglig på Migrationsverkets hemsida på Internet. Vi välkomnar också att det blir ytterligare 10 miljoner till anslaget för offentligt biträde. Det möjliggör en mer rättssäker asylprocess.

Den nya tillfälliga lagen från den 15 november om en generösare bedömning för bland annat barnfamiljer som varit här under lång tid och inte kunnat återvända till hemlandet gör att det behövs mera pengar till de kommuner som tar emot de personer som har fått positiva besked. Vi har i betänkandet gett en ökning av medel med 1 miljard till Integrationsverket. Dessa pengar ska användas dels till kommunersättningar, dels till de frivilligorganisationer som jobbar med asylsökande och hjälper till i kommunmottagandet.

Det är också viktigt med tillgången och kvaliteten på tolktjänster – det gäller både språktolkar och teckentolkar. Det är viktigt för att garantera rättssäkerheten och för att främja integrationen. Kvaliteten på tolktjänsterna åsidosätts ibland till förmån för lägsta pris vid upphandling. Det finns också brist på kvalificerade tolkar, men vi hoppas att fler nu ska kunna genomgå en utbildning. Vi anser också att tillsynen av tolkförmedlingarna behöver förstärkas

Herr talman! Diskriminering, och då speciellt strukturell diskriminering, är ett stort problem i Sverige. Vi vill gärna slå oss för bröstet och tro att vi är väldigt toleranta, men flera rapporter har pekat i annan riktning. Det är fortfarande väldigt svårt för personer med utländska namn att få ett arbete. Det spelar ingen roll om man talar flytande svenska, är född i Sverige eller har hög utbildning. Är du dessutom kvinna, homosexuell eller funktionshindrad och har ett utländskt klingande namn blir du dubbelstraffad. Vi menar att arbetslivet måste spegla befolkningens sammansättning, och människor från alla världens hörn behövs för bra kommunikation, kontakter och erfarenheter exempelvis inom vård och handel. Diskrimineringen i samhället kostar många miljoner varje år förutom det slöseri det är att inte använda den kompetens vi sammanlagt har här i Sverige.

Ny lagstiftning och ökad kännedom om att diskrimineringen är så utbredd har visat på ökade krav på Diskrimineringsombudsmannen. Man behöver därför få bättre möjligheter att snabbt utreda anmälningar och driva mål i domstolar. Därför har vi i samarbetspartierna tillfört Diskrimineringsombudsmannen 3,5 miljoner per år och ytterligare 3 miljoner för 2006.

Häromdagen kunde vi läsa om ett mord på en 20-årig man i södra Sverige. Man misstänker att det kan röra sig om ett så kallat hedersrelaterat våld. De flesta utsatta är flickor, och de behöver skyddas. I betänkandet finns avsatt ytterligare pengar under 2006 till skyddat boende, jourverksamhet och förebyggande arbete. Det är länsstyrelserna som ansvarar för de projektpengar som finns att söka för det förebyggande arbetet, och

det är främst just det förebyggande arbetet som kommande pengar ska gå till. Jag hade tillfälle att få träffa några representanter från olika länsstyrelser häromdagen och fick ta del av många intressanta projekt som pågår i landet.

I morse kunde vi på P1-morgon höra om hur gömda flyktingar riskerar att inte söka akut sjukvård på grund av risken att bli anmälda. Sverige är ett av de mer restriktiva länderna inom EU när det gäller tillgången till sjukvård för gömda flyktingar, enligt Läkare Utan Gränser. I länder som Spanien, Frankrike och Italien får den här gruppen akut sjukvård gratis. Jag måste säga att jag beundrar alla de sjukvårdskunniga som arbetar och ställer upp frivilligt och mänskligt för utsatta människor, exempelvis Rosengrenska stiftelsen, Läkare Utan Gränser och Ersta Sjukhus. Samtidigt skäms jag över hur Sverige behandlar de här utsatta människorna.

Till sist, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 9 under punkt 10 och reservation 4 under punkt 7. Och jag vill påpeka att vi har ett särskilt yttrande om vår inställning till det så kallade nollställningsbeslutet, som vi anser ska stå kvar.

Anf. 83 YILMAZ KERIMO (s):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer. När det är gjort vill jag göra en allmän betraktelse av politiken. Sedan jag började engagera mig politiskt för ca 20 år sedan har jag nämligen reviderat några av de föreställningar jag hade tidigare om politiskt beslutsfattande. Jag har lärt mig att acceptera att politik måste få ta tid samtidigt som jag har blivit glatt överraskad de gånger när processen fram till beslut har varit mindre långdragen än vad man hade kunnat vänta sig.

Det senare präglar min känsla när jag står här i dag. Sedan förra året när kammaren debatterade dessa frågor har det hunnit hända väldigt mycket på migrationsområdet. Hit hör att vi den 14 september beslutade att Utlänningsnämnden ska läggas ned och ersättas av migrationsdomstolar den 31 mars nästa år. Vi får också en utlänningslag där gränserna mellan de olika grunderna för uppehållstillstånd blir tydligare och skyddsgrunderna får en starkare roll. Barns egna asylskäl ska utredas och bedömas individuellt. Även för barn är det skyddsbehovet som är i fokus. Vi har stärkt skyddet för ensamkommande barn. Den 1 juli 2005 utvidgades den gode mannens möjlighet att ta till vara ensamkommande barns intressen, inte bara för det materiella utan också i förhållande till myndigheterna.

Dessa med flera förändringar utgör sammantaget en viktig milstolpe i svensk flyktingpolitikens historia. Vi får en öppnare asylprocess som kommer att leda till att tilltron till de beslut som fattas ökar. Flyktingpolitiken blir tydligare. För mig som socialdemokrat känns det därför bra att kunna säga att vi fortsätter att följa vår övertygelse om rättssäkerhet, humanitet och respekt för individens rättigheter i flyktingpolitiken.

Herr talman! Turerna har varit många och debatten livaktig, men nu är dessa beslut fattade. Det var ett enigt socialförsäkringsutskott som godkände regeringens förslag till ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden. Men eniga var vi inte i alla avseenden. En utskottsmajoritet sade nej till den fempartimotion där man yrkade på att en allmän amnesti skulle utfärdas. Vår utgångspunkt är och

har hela tiden varit att den individuella prövningen måste vara grunden i vår flyktingpolitik. Därför sade också vi socialdemokrater nej till kravet på en allmän amnesti. Helt grundläggande för en rättssäker prövning är nämligen att lika fall ska behandlas lika. I stället har vi tillsammans med Vänstern och Miljöpartiet beslutat om en tillfällig lag som ska gälla fram till den 31 mars nästa år.

Den nya lagen innebär att människor som varit kvar länge i Sverige efter ett avvisningsbeslut får rätt till en ny prövning. Varje ärende prövas utifrån sina speciella omständigheter. Vi har sagt att särskild hänsyn ska tas till barn och barnfamiljer som varit länge i Sverige. Även människor som av andra skäl inte kunnat återvända kommer att få en ny prövning. Innehållet i beslutet har även fått bred acceptans hos riksdagens andra partier. Nu gäller det att ta gemensamt ansvar för de beslut som fattas. Det är ett ansvar som sträcker sig utanför Riksdagshusets byggnad. Det är ett ansvar som också måste bäras av kommunerna, inte bara vissa kommuner utan alla.

Utskottet konstaterar också att den tillfälliga ordningen med vidgade möjligheter att bevilja uppehållstillstånd ställer ökade krav på Integrationsverket att träffa avtal med kommuner om mottagande av flyktingar.

Man brukar ibland säga att man ska börja gräva där man står. Det handlar det här om. Om vi vill, vilket vi gör, att andra länder ska vara solidariska och ta sitt ansvar för flyktingpolitiken måste vi också inom Sverige tillsammans bära upp de beslut som fattas av Sveriges riksdag.

Jag vill därför även rikta en uppmaning till dem som stod bakom påskuppropet och kravet på en allmän amnesti att nu vara med i det fortsatta arbetet. Vi har erfarenhet av frivilligorganisationer gör en betydande insats i mottagandeprocessen.

Herr talman! De borgerliga reservationerna tar upp handläggningstiderna. Vi vet alla att det under en längre tid varit svårigheter att fastställa asylsökandes identitet. En positiv utveckling är att handläggningstiderna redan har minskat.

Fortfarande är det svårt att verkställa beslut om avvisning och utvisning. Därför är det viktigt att utveckla samarbetet mellan Migrationsverket och polisen. Migrationsverket har också fått ökade resurser för att minska handläggningstiderna. Därutöver har asylprocessen förändrats genom att ge juridiskt ombud förutsättningar för tidigt inträde i handläggningen. Alla dessa åtgärder bidrar till ökad rättssäkerhet i asylprocessen.

Herr talman! Jag är glad att det var en bred uppslutning i utskottet bakom beslutet att öka flyktingkvoten. En viktig del av migrationspolitiken är att vi har en god beredskap att ta emot flyktingar för vidare bosättning i vårt land.

Att vi i Sverige är beredda att ta emot människor som UNHCR pekar ut som flyktinggrupper i behov av skydd är också en signal vi skickar till andra länder i Europa. Vi tar vårt ansvar. Låt oss också göra det tillsammans. Det handlar om att kunna hjälpa extremt utsatta människor och att lösa situationen för flyktingar som exempelvis befunnit sig i läger i fattiga länder i årtal.

Med den ökade flyktingkvoten ger vi regeringen möjlighet att genom ett särskilt beslut använda de ekonomiska ramar man har på ett flexibla sätt. Sammanfattningsvis handlar det totala anslaget för hela utgiftsområ-

det om drygt 8 miljarder kronor. Det innebär också ett ansvarstagande. Sverige tar ett stort ansvar i flyktingpolitiken. För att klara det måste alla aktörer ta sitt ansvar.

Herr talman! Det är viktigt att kalla saker och ting vid deras rätta namn. Det gäller naturligtvis alla områden. Men i det här fallet tänker jag på när kravallerna i Paris jämfördes med händelserna i Ronna i min hemkommun. Bilden som målats upp i medierna är långt ifrån den vardag som den stora merparten av Södertäljeborna lever i.

I Ronna handlar det om att några kriminella bär ansvar för händelserna. Brott ska inte accepteras, och förstås inte heller i det här fallet. Men att anklaga en hel grupp av människor leder inte bara tankarna fel. Det leder också medierna och politiken i fel riktning.

Att göra som Folkpartiet gjorde i och med sitt populistiska utspel är att verkligen förenkla och börja i fel ände. Att tro att fler poliser skulle lösa alla problem leder bara till att öka spänningarna i samhället. Det spår på föraktet och riskerar att spela de främlingsfientliga krafterna rakt i händerna. Ingen tjänar på det. Poliser kommer alltid att behövas i alla samhällen. Men vi måste också arbeta med orsakerna till brotten och angripa dessa orsaker.

Herr talman! Vi måste också se mångfalden som den tillgång den är. Låt oss vända på fokus och i stället börja reflektera över de goda exemplen. I mitt Södertälje ser jag en mångfald som berikar och tillför något. Assyriska är inte längre ett invandrarlag som bara en viss grupp identifierar sig med. Assyriska har blivit ett fotbollslag som många fler i Södertälje vill heja på och känner samhörighet med.

På samma sätt är Fredrik Ljungberg, Henke Larsson och Zlatan Ibrahimovic fotbollshjältar och ambassadörer för Sverige alldeles oavsett deras härkomst eller stavning på efternamnet.

Tänk om det hade varit så enkelt att det räckte med mångfald i fotbollen för att klara integrationen. Det gör det inte. En meningsfull fritid och goda förebilder är absolut inte att underskatta. Tvärtom är det en viktig del för att känna gemenskap och samhörighet i det land man bor i. Men det är inte allt.

En lyckad integrationspolitik måste börja och sluta med jobben. Det handlar om att ge alla rätten till arbete. Så länge det finns arbetslöshet finns det också utanförskap, segregation och ohälsa. Så länge människor diskrimineras kan vi inte vara nöjda. Kampen mot diskriminering går därför vidare. Regeringen vill förstärka arbetet med lokal verksamhet med 3 miljoner kronor per år. Det betyder att Integrationsverket kan fördela totalt 14 miljoner kronor till lokal verksamhet mot diskriminering. Det är välkomna pengar.

Herr talman! De borgerliga partierna anser att Integrationsverket bör avvecklas. Jag ställer gärna upp på att föra en diskussion om våra verk och myndigheters existensberättigande. Men låt oss i så fall vara konstruktiva. Vad vill ni ersätta det med? Vem tar över ansvaret för att samla in kunskap och driva opinion på det många gånger framgångsrika sätt som verket har kunnat göra? Vem ska förhandla med kommunerna om flyktingmottagandet?

Jag vill också påminna om att en parlamentarisk kommitté tillsattes den 1 september 2005 just för att se över hur genomförandet av integrat-

ionspolitiken kan bli tydligare på både nationell och regional nivå och även för att analysera verkets roll och uppgift.

Bland andra reservationer återfinns att Moderaterna kraftigt vill minska på anslaget till integrationsåtgärder. Det visar återigen vilken kortsiktig syn det största borgerliga partiet i Sverige har på politik. Förebyggande arbete ska på det här området liksom på andra politikområden inte finnas. Det är moderat politik i ett nötskal. På den punkten har de inte ändrat sig alls, alldeles oavsett hur många ansiktslyftningar en del tycker att Moderaterna genomgått de senaste två åren.

Låt var och en sköta sitt. Samhället bryr sig inom om någon råkar ut för ohälsa. Samhället ska inte bidra till att verka för integration och ökad mångfald. Det får var och en helt ta ansvar för själv. Det är vad Moderaterna säger.

Den synen på människan och politiken kan jag som socialdemokrat aldrig ställa upp på. För mig handlar politik om att verka för mer solidaritet i samhället, inte mera egoism. Trygga människor vågar. Alla människor behöver stöd någon gång i livet för att komma vidare.

Anf. 84 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Yilmaz Kerimo och jag är överens om en hel del saker. Socialdemokraterna är också numera för en ny instans- och processordning. Man välkomnar numera den nya flyktinglag vi har lyckats få fram. På många andra punkter kan vi också se en samsyn. Det är välkommet.

Jag noterade att Yilmaz Kerimo nu talade om allas rätt till arbete. Den socialdemokratiska partikongressen som ägde rum för inte så länge sedan gjorde också full sysselsättning till det övergripande målet enligt partiet för den ekonomiska politiken.

Det är en integrationsfråga av rang att människor får rätten till arbete. Är Yilmaz Kerimo beredd att resonera en del om det förslag som Vänsterpartiet har lyft fram om 200 000 jobb i offentlig sektor? Tycker Yilmaz Kerimo att det är ett bra krav?

Självfallet behövs det jobb också inom den privata sektorn. Det ska inte finnas några missförstånd där. Men kan inte det vara ett sätt att ta åtminstone något steg i riktning mot det som den socialdemokratiska partikongressen liksom Vänsterpartiet under lång tid har krävt, nämligen att full sysselsättning ska vara rådande?

Min andra fråga gäller flyktingkvoten. Vi är oroliga från Vänsterpartiets sida för att det pågår ett uppbyggande av fästningsmurar runt Europa. Det finns planer på att etablera medvetet upprättade flyktingläger utanför EU:s yttre gräns där man ska göra den första asylprövningen. Därifrån ska UNHCR och de medlemsstater som finns inom EU sedan kunna handplocka de flyktingar man tycker har de bästa skälen.

Vi är inte motståndare till att man har kvotflyktingssystem. Inte heller där har vi några motsättningar. Men finns det risker med att man gör på det sättet? Man låter fler människor tas ut på flyktingkvoten. Samtidigt begränsar man möjligheterna för den som söker sig till EU:s medlemsstater, inklusive Sverige, att kunna åtnjuta rätten till asyl.

Anf. 85 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Herr talman! Jag börjar med den sista frågan som Kalle Larsson tar upp om kvotflyktingarna. Jag blev förvånad att Vänsterpartiet är så tveksamt till att öka antalet kvotflyktingar.

Det handlar om solidaritet. Vi skickar en signal till andra länder i Europa att också ta sitt ansvar genom att öka antalet flyktingar man tar emot enligt FN:s och UNHCR:s kvot. Vi har tagit vårt ansvar genom att vara solidariska, men det finns andra länder som inte har gjort det. Med detta visar vi andra länder att de ska ta sitt ansvar genom att vara solidariska. FN och UNHCR berömmar Sverige för de insatser som vi har gjort inom detta område.

Vad gäller den andra frågan, arbete och flyktingar, säger jag som jag sade i mitt anförande, arbete är en av grundpelarna för att integrationen ska lyckas. Vi har satsat mycket och vi kommer att göra ännu mer för att alla ska ha rätt till arbete.

Anf. 86 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Jag har respekt för att man inte alltid är förberedd på de frågor som kommer. Då kan man behöva fundera lite för att veta svaret. Men nu har Yilmaz Kerimo en andra chans att säga något om det jag faktiskt frågade om, om full sysselsättning innebär att man behöver anställa människor så att de får arbete. Det kan vi säkerligen vara överens om. Är Yilmaz Kerimo positivt eller negativt inställd till de krav som Vänsterpartiet reser om 200 000 nya jobb i offentlig sektor, återigen plus de arbeten som måste skapas i den privata sektorn? Är det ett bra förslag eller är det ett dåligt förslag? Är det rätt riktning eller är det fel riktning? Här har Yilmaz Kerimo möjlighet att agera för vad den egna partikongressen har sagt, nämligen att full sysselsättning ska vara målet för den ekonomiska politiken.

Till den andra frågan. Yilmaz Kerimo är förvånad över att Vänsterpartiet inte vill utöka flyktingkvoten. Jag hade också varit förvånad om det varit på det viset. Men det är inte det Vänsterpartiet säger. Vänsterpartiet välkomnar att man avsätter medel för ett utökande av flyktingkvoten. Men det utskottet i dag föreslår att vi ska besluta är inte att man ger mer pengar för att utöka flyktingkvoten. Hade det varit det hade vi inte haft någon vänsterpartistisk reservation.

Det som står är ju att det finns skäl att öka möjligheten till "vidarebo-sättning i Sverige genom en annan fördelning av tillgängliga resurser för migrationspolitiken". Inom ramarna föreslås nu att man använder en del av de pengar som går till den vanliga asylprövningen, antar jag, för att i stället öka kvotflyktingmottagandet.

Det är klart att larmklockan går i ett läge där det föreslås att man inom ramen för det befintliga ekonomiska utrymmet ska använda pengarna annorlunda. Därför lyder min fråga till Yilmaz Kerimo förstås: Vad är det pengarna ska tas ifrån? Vem är det som inte ska få rätten till asylprövning för att kvotflyktingmottagandet ska öka? Det är där motsättningen finns. Det är där du är svaret skyldig.

Anf. 87 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Herr talman! Jag börjar med den sista frågan igen. Jag är fortfarande förvånad över Vänsterpartiets agerande vad gäller kvotflyktingarna. Det

finns många människor, svaga människor, som sitter i olika läger i de fattigaste länderna och inte har resurser att ta sig till andra länder för att fly från tortyr och allt annat elände. Det är dessa vi bör hjälpa till med. Där är flexibiliteten jätte viktig.

Vissa år kan det bli fler beroende på hur läget är i omvärlden. Vissa år kan det bli ett mycket lägre antal. Därför är det bra att vi har ett flexibelt system, att man kan öka ibland, vid behov, eller också kan det vara så att man inte behöver ta emot fler flyktingar. Då gör vi inte det. Men att fatta flexibla beslut är jätte viktigt.

När det gäller den andra frågan, om full sysselsättning, har vi sagt att vi ska ha full sysselsättning. Det är inget mer jag vill kommentera när det gäller den frågan. Vi har kämpat för full sysselsättning och det kommer vi att kämpa för igen.

Anf. 88 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Först och främst hävdar Yilmaz Kerimo att Moderaterna skulle stå för en kortsiktig politik när vi avvisar de resursfördelningsmodeller som ni framför i betänkandet.

För det första är det viktigt att slå fast att vi har en helt alternativ ekonomisk politik. Den är redovisad på s. 48 i det här betänkandet. Det går bra för Yilmaz Kerimo att sätta sig ned och läsa igenom vad vi tycker och tänker.

För det andra tycker jag att det är viktigt att de som lyssnar på debatten får klart för sig att Yilmaz Kerimo och hans parti har styrt det här landet i elva års tid. Vi tror inte, efter all den massiva kritik som har framförts mot storstadssatsningen och liknande projekt, satsningar som hela tiden har varit av kortsiktig karaktär, att det är särskilt rimligt att fortsätta på den inslagna vägen. Precis som vi har underkänt den politiken har vi också underkänt den asylpolitik som regeringen hittills har fört och naturligtvis varit aktiva i arbetet med att driva fram den nya instans- och processordning som Yilmaz Kerimo pratar om.

Men jag har också en fråga, eftersom Yilmaz Kerimo själv nämnde Ronna: Instämmer du i bedömningen som jag och Moderaterna vid upprepade tillfällen har framfört här i kammaren att det faktiskt inte är utan betydelse att människor känner igen sig i den poliskår som vi har, att det är viktigt att satsa på insatser för att öka identifikationen och legitimiteten? Om du gör det har vi ytterligare ett exempel på det som jag nämnde i mitt huvudanförande, nämligen att det finns skarpa konflikter mellan det ni säger i den här typen av betänkanden som handlar om integrationspolitik och hur ni sedan agerar i till exempel justitieutskottet eller andra utskott här i riksdagen. Det finns uppenbara svagheter i den socialdemokratiska integrationspolitiken och den största är att den inte präglas av någon helhet.

Anf. 89 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Herr talman! När jag lyssnade på Tobias Billströms anförande blev jag mycket förvånad över att han inte nämnde något om flyktingar och inte heller om integration. Han bara pratar om arbetskraftsinvandring. Man ska bara hämta dem som har möjlighet att arbeta. Men hur ska man integrera dem som söker asyl? Hur ska man hjälpa dem i vårt samhälle? Det sade han inte ett enda ord om.

Allt det ni skyller för att vara så kallade riktiga arbeten gör att jag undrar: Vad är riktiga arbeten för er, Tobias? Är det praktik, eller hur ska ni hjälpa dessa människor att komma in i samhället?

Prot. 2005/06:41
30 november

*Invandrare
och flyktingar*

Anf. 90 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Det verkar nog som om Yilmaz Kerimo ägnade sig åt någonting annat när jag var uppe i talarstolen och pratade, för jag ägnade inte mindre än 75 % noga räknat av antalet sidor i mitt manus åt att just prata om integrationspolitiken och hur man ska få in människor i samhället. Däremot ägnade jag 30 sekunder på slutet åt att prata om arbetskraftsinvandring. Det var ungefär proportionerna

Jag har fortfarande inte fått något svar, Yilmaz Kerimo. Är det inte så att underkännandet av storstadssatsningen ligger bakom den kritik som har riktats mot det här sättet att hantera integrationspolitiken, att det faktiskt är så att de kortsiktiga projektlösningarna har präglat det som ni har sysslat med i elva års tid? Är det inte så, Yilmaz Kerimo, när vi tittar ut över det här landet, att Stockholm, Göteborg och Malmö har fått betala ett mycket högt pris för era tillkortakommanden på det här området?

Slutligen fick jag inte heller något svar på frågan om poliskåren. Är det inte så att det finns en viss poäng, mildt uttryckt, med att försöka skapa en högre legitimitet för landets poliskår genom att öka bredden i rekryteringen? Det är någonting som vi har varit pådrivande för i justitiekottet?

Anf. 91 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Herr talman! Vad gäller storstadssatsningen har avsikten varit att man ska börja med olika projekt i vissa utsatta områden. Därefter ska kommunerna permanenta dessa aktiviteter i sina respektive budgetar. Så var tanken. Så har man jobbat med projekten i några år. Nu har kommunerna antingen tagit in detta som permanent aktivitet i sina budgetar eller också har de inte gjort det. Det var avsikten. De flesta har lyckats mycket väl. Genom dessa pengar har man öppnat olika dörrar.

Det ska självklart finnas poliser när det behövs. Men det viktiga är inte, som jag sade i mitt anförande, att ha en polisstat. Viktigast är att förebygga brott och bekämpa orsakerna till brott. Det ska inte bara finnas massor av poliser att skicka.

Jag var i New York för två år sedan med mitt förra utskott. New York är ungefär lika stort som Sverige befolkningsmässigt. Men antalet poliser var dubbelt så högt. Här har vi 16 000 poliser, i New York var det 35 000 poliser. Men antalet brott var ändå inte färre där. Detta visar att de förebyggande insatserna och en hel välfärdspolitik är avgörande på detta område.

Anf. 92 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! Som liberal tror jag på att människor i största möjliga mån kan klara sig själva. Men det är många som inte kan det, och de ska naturligtvis ha stöttning. Det gäller också inom integrationsområdet. Där har Folkpartiet förslag på många arenor.

Om Yilmaz Kerimo hade läst vår reservation, nr 2, skulle han ha sett att vi vill satsa på till exempel lokala föreningar. Alla våra förslag finns inte med i det här betänkandet utan de finns på många andra håll. Vi vill

bland annat satsa på skolor i utsatta områden. Som vi alla har sagt tidigare i dag är det självklart viktigt med ett arbete.

Jag kan inte se någon motsats till att människor ska känna sig trygga där de bor. Nyss sade Yilmaz Kerimo att han vill förebygga brott. Jag kan inte se någon motsättning till vårt förslag om att vi vill ha fler närpolis i utsatta områden. Finns det någon motsättning?

Anf. 93 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Herr talman! För att lyckas med integrationsarbetet måste de som söker asyl mottas på ett värdigt sätt. Alla kommuner måste ställa upp och teckna avtal med Integrationsverket för att ta emot dem och hjälpa dem att komma i gång.

Jag har ett papper i min hand från Regeringskansliet där vi kan se att de socialdemokratiskt styrda kommunerna förra året tog emot 1 154 flyktingar. De borgerligt styrda kommunerna, där även Folkpartiet ingår, tog emot 176 personer.

Hur ska vi lyckas med integrationen om kommunerna inte är med och hjälper till att göra sitt bästa så att dessa människor kommer i gång på ett bra sätt?

Poliser ska finnas när ett brott har begåtts. Men innan dess måste vi göra mycket mer för att förhindra brotten, det vill säga förebyggande insatser. Där kommer vår välfärdspolitik in, det vill säga att hjälpa människor i tidig ålder, redan i dagisåldern, så att de blir trygga och begår färre brott. De förebyggande insatserna ingår i välfärdspolitiken.

Anf. 94 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! Jag har inte direkta siffror, men jag vet att min egen hemkommun Borås tar emot många flyktingar och har gjort det i alla år. Kommunen är borgerligt styrd, och en folkpartist har hand om de frågorna. Vi gör vad vi kan.

Jag fick inte riktigt svar på om det var någon motsättning mellan närpolis och det som Yilmaz Kerimo sade förut. Jag håller med om att det är viktigt att förebygga redan från det barnen är små. Där kan jag inte säga emot. Det är kanske så att vår välfärdspolitik ser lite olika ut, men det skulle ta alldeles för lång tid att diskutera det i kammaren nu. Men det är viktigt att satsa redan från det barnen är små i skolan, när de sedan blir ungdomar på fritidsgårdar och lokalt i föreningslivet. Det håller jag med om.

Anf. 95 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Herr talman! Vi är överens om de förebyggande insatserna i en tidig ålder.

Jag kan nämna några siffror till så att det står klart för den borgerliga alliansen. Låt mig ge några exempel på hur viktig integrationen är.

En kommun som Botkyrka tog år 2004 emot 84 personer medan Danderyd tog emot 1 person. Södertälje tog emot 98 medan borgerliga Nykvarn tog emot 0. Huddinge tog emot 67 medan Vaxholm tog emot bara 1.

Detta visar solidariteten att hjälpa de människor som kommer hit. Beslut fattas i riksdagen, och våra partier i kommunerna måste göra sitt bästa att hjälpa dessa människor att integreras på ett bra sätt.

Anf. 96 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Herr talman! Yilmaz Kerimo gjorde en översikt över alla de reformer på asylpolitikens område som nyligen har genomförts eller håller på att genomföras. Det var en ganska lång lista. Det handlar om att Utlänningsnämndens arbete nu ersätts av domstolsprövning. Vi får en ny utlänningslag. Vi utvidgar flyktningbegreppet, och vi stärker skyddet för såväl barn i familj som barn som kommer ensamma till Sverige. Vi får också en tydligare asylprocess. Vi får en asylprocess som har ett slut. Möjligheten att lämna in hur många nya ansökningar som helst tas bort. Den utveckling vi har sett de senaste åren där människor har blivit kvar i Sverige under lång tid efter ett avslagsbeslut har varit väldigt destruktiv, framför allt för enskilda individer men också för samhället. Den har invaggat människor i falska förhoppningar om att de så småningom kanske får stanna. Det har lett till att många, inte minst barn, har farit illa i asylprocessen.

En konsekvens av den politiken är att vi nu har infört en tillfällig lag som trädde i kraft för ganska exakt två veckor sedan. Människor som har blivit kvar i systemet under lång tid får nu en ny prövning av om det finns hinder för att återvända. Vi vill inte ha ett samhälle där människor lever både i samhället och samtidigt utanför samhället. Vi har också sagt att vi ska ta särskild hänsyn till barn och barnfamiljer i den prövningen.

Med dagens betänkande fortsätter arbetet med att förbättra asylprocessen och asylmottagandet i Sverige. I den här budgeten finns det nu tillräckliga resurser för att den nya ordning som träder i kraft den 31 mars nu kan få en bra start. Det handlar om pengar både till den nya domstolsorganisationen men också till Migrationsverket för att förbättra utredningarna och så att Migrationsverket kan axla den nya roll man får i asylprocessen.

Utöver det har vi också avsatt resurser för att förbättra mottagandet av asylsökande i Sverige. Jag ska nämna några.

Asylsökande barn har, som alla vet, samma rätt till skolgång som barn bosatta i Sverige. Men när man får ett avslagsbeslut upphör den rättigheten som det ser ut i dag. Det ska ändras så att barn som har sökt asyl och fått avslag ska få rätt att gå kvar i skolan fram till den dag man lämnar Sverige och återvänder till sitt hemland. Vi avsätter nu 50 miljoner kronor per år för ersättning till kommunerna, som alltså ska ge en plats i skolan för de barnen. Vi tillsätter också en utredning som ska se över om lagar eller förordningar behöver förändras.

Vi ökar också stödet till kommunerna för förebyggande stödinsatser till asylsökande familjer med barn och barn som kommer ensamma till Sverige. Kommunerna kommer att ta över boendet för barn som kommer ensamma till Sverige och söker asyl. Det avsätts därför 5 miljoner kronor till kommunerna för att förbättra kvaliteten i boendet.

Vi höjer anslaget till hälso- och sjukvården med 75 miljoner kronor. För att höja kvaliteten i mottagningsverksamheten generellt höjs Migrationsverkets anslag med 43 miljoner kronor under 2006.

Herr talman! Flyktingpolitiken är ju inte en gång för alla given. Det är ett område, som Sven Brus sade, som diskuteras mycket. Det är ett område som måste diskuteras, utvecklas och ständigt förändras. Vi har genomfört stora reformer, och jag tror att vi kommer att genomföra större och mindre reformer i framtiden. Det är också viktigt att se att migrat-

ionspolitik inte bara är flyktingpolitik. Migrationspolitik handlar också om människor som vill förenas med sina nära och kära i Sverige. Det handlar om människor som vill komma hit och bilda familj. Vi måste ägna mer tid och mer kraft åt att förbättra processen också för dem.

Regeringen avser i morgon att fatta beslut om en lagrådsremiss som förenklar reglerna för familjer som vill återförenas och för dem som avser att bilda familj.

För det första vill vi ta bort seriositetsprövningen för make, maka och sambo som vill återförenas här. Är man gift så är man och är man sambo så är man, så att säga, och då bör man ha en rätt att få återförenas med sin make eller maka som bor i Sverige. Däremot ska seriositetsprövningen fortfarande behållas för dem som avser att bilda familj i Sverige.

För det andra kommer vi att förenkla handläggningen när det gäller nya förhållanden. Det är en förändring som är ganska teknisk men som kommer att få väldigt stor betydelse för väldigt många människor. I dag är det så att om en person träffar en person i ett annat land som vill flytta hit och gifta sig eller flytta ihop så bör det alltid göras muntliga utredningar, både av den person som finns i Sverige och av den person som finns i det andra landet. Detta har lett till orimligt långa handläggningstider. Det finns exempel på människor som har fått vänta i ett år, kanske till och med ett och ett halvt år, på att dessa ärenden ska avgöras.

Vad vi nu gör är att vi säger att myndigheten själv får avgöra i vilka fall man ska ha muntlig handläggning. Det betyder att väldigt många fall kommer att kunna avgöras mycket snabbare än vad som sker i dag.

En annan förändring som också kommer att föreslås handlar om att vi behöver ett bättre beslutsunderlag när någon som har fått ett uppehållstillstånd i Sverige sedan vill ta hit sin familj. Detta vill vi åstadkomma genom att Migrationsverket får en möjlighet att erbjuda DNA-test vid familjeåterförening.

I vissa länder är det väldigt svårt att fastställa släktskap. Man kan ha en dålig folkbokföring, ID-handlingarna kanske inte är tillförlitliga, det finns kanske inga födelseattester och så vidare. Då får man ett väldigt dåligt beslutsunderlag. För att inte familjeåterförening ska bli omöjlig i dessa fall har det de facto blivit så att man har sänkt beviskraven.

Det vi nu ser, som ett resultat av detta, är att det inte är helt ovanligt att barn kommer till Sverige som kanske inte är barn till dem som uppger sig vara föräldrar. Detta har naturligtvis lett till oerhörda svårigheter för dessa barn, som ibland far väldigt illa. Socialtjänsten måste omhänderta barn därför att barnen har blivit övergivna. Det har också hänt att föräldrarna, som alltså inte är barnens föräldrar, har skickat barnen tillbaka till hemlandet trots att det kanske är barn som vuxit upp här och som är svenska medborgare. Det är naturligtvis barn som också far väldigt illa.

I den här situationen finns det egentligen två vägar att gå för att förhindra att barn hamnar i de här svåra situationerna. Den ena är naturligtvis att höja beviskraven, vilket kan leda till att människor kanske inte kan återförenas. Den andra vägen är att kunna erbjuda DNA-test som gör det möjligt att visa att de barn som man uppger är ens egna barn faktiskt är det.

Självklart ska DNA-test inte användas rutinmässigt, utan i första hand är det naturligtvis all annan utredning som ska ligga till grund för besluten. Men i de fall där man inte får fram tillförlitliga handlingar, och där

man kanske står i begrepp att avslå en ansökan av det skälet, bör DNA-test på statens bekostnad kunna erbjudas.

Herr talman! Nu är min talartid nästan slut. Jag vill bara säga att jag tror att det är viktigt att fortsätta att diskutera förbättringar av flyktingpolitiken. Men jag tror också, som sagt, att vi även måste diskutera de andra typerna av processer, besök och bosättning. Jag tror också att vi måste diskutera migrationspolitiken i hela dess bredd.

Vi har i dag en situation där rörligheten i världen ökar oerhört mycket. 200 miljoner människor lever i ett annat land än där de föddes, och det är dubbelt så många som för 25 år sedan. Det handlar om människor som rör sig av olika skäl. Vi måste på ett eller annat sätt hitta flexibla system – i Sverige och i EU men också globalt – för att få migrationsordningar som fungerar bra för enskilda individer men också för samhället.

Anf. 97 BIRGITTA CARLSSON (c) replik:

Herr talman! Migrationsminister Barbro Holmberg pratade väldigt vackert om att det är fruktansvärt när barn far illa, och det kan jag verkligen hålla med om. Men det som kanske känns allra värst är att vi även i vårt land behandlar människor så att barn far illa. Då tänker jag kanske framför allt på de gömda flyktingbarnen. När nu en ny lag antogs här i riksdagen för några veckor sedan om att de skulle få en ny prövning såg de ett ljus i tunneln: Nu skulle de kanske få stanna, de som hade väntat här länge och levt gömda under lång tid.

Vad ser vi då när nu ett antal familjer har prövats? Jo, att alldeles för många av dem som var övertygade om att de skäl de angav och de vistelser de haft i vårt land skulle ge dem möjlighet att få stanna och bygga upp ett nytt liv här trots detta blir utvisade.

Då frågar jag: Finns det ingen möjlighet att ta större hänsyn till barn i den här asylprocessen i vårt land och visa att vi verkligen menar någonting när vi pratar om en generös och human flyktingpolitik? Om vi vill vara stolta över vår politik måste vi ta större hänsyn till barnen. Vad kommer migrationsministern att göra för att man ska ta större hänsyn till barns skäl i den här processen när nu den nya prövningen sker?

Anf. 98 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Herr talman! Vi har ju nu infört en lagstiftning, som trädde i kraft för två veckor sedan, som framför allt riktar sig till just barn och barnfamiljer som har varit här under väldigt lång tid och som inte kan återvända. Det vi har sagt är att man ska ta väldigt stor hänsyn till barnets situation – barnets hälsosituation, barnets sociala situation, hur länge barnet har varit här och hur barnets anknytning till Sverige ser ut. Det är så lagstiftningen ser ut.

Nu har Migrationsverket tagit ett antal vägledande beslut där man sagt att det är viktigt att de här familjerna också kan bekräfta sin identitet. Även där måste man ställa kravet på barn och barnfamiljer att de medverkar till att fastställa sin identitet. Jag tror att det är oerhört viktigt att vi ställer de kraven.

Jag skulle egentligen vilja fråga Birgitta Carlsson: Vad är det vi ska göra för att förmå människor att medverka till att fastställa sin identitet? Jag tror att det är viktigt att människor kan ställa krav på svenska myn-

digheter. Jag tror att det är oerhört viktigt att vi nu ser till att lösa dessa barns situation. Men vi måste också kunna ställa krav på människor att medverka till att fastställa sin identitet. Det tror jag är viktigt.

Migrationsverket har också i ett fall – jag har bara läst det väldigt ytligt – sagt att den här familjen får ett tillfälligt uppehållstillstånd tills man hjälper till att se till att vi får en fastställd identitet.

Anf. 99 BIRGITTA CARLSSON (c) replik:

Herr talman! Just denna möjlighet att få ett tillfälligt uppehållstillstånd om man inte kan få fram sina handlingar på en gång är bra. Vi är ju väl medvetna om att många som har flytt sina länder inte hade en chans i världen att få fram handlingar som vi godtar här i Sverige. Flera har också berättat att vi ställer mycket högre krav än andra länder på att handlingar ska ha en viss utformning för att vi ska godkänna dem.

Sedan kan jag inte låta bli att ta upp en fråga till. Förra gången Barbro Holmberg var med i en debatt här lyfte jag upp frågan, efter att ha sett ett program i tv, om hur man behandlade en familj med ett apatiskt barn som hade skickats hem härifrån och som nu alltså fanns utomlands. Då sade migrationsministern att det skulle vi inte bry oss om. Hon trodde inte på det när man visade detta.

Nu har det kommit rykten om att familjer manipulerar sina barn så att de uppträder apatiskt, att detta skulle vara en påverkan av föräldrarna. På ett sådant rykte tror migrationsministern direkt. Det är märkligt, tycker jag. Många barnläkare har ju uttalat att det inte är möjligt att frammana ett apatiskt tillstånd.

Och om det skulle vara möjligt att göra det, varför blir de då inte friska? När vi var nere på Balkan med utskottet träffade vi företrädare som kände till flera fall av familjer med apatiska barn som hade utvisats härifrån. De hade inte alls tillfrisknat när de kom dit ned. Om de hade varit manipulerade av föräldrarna, varför blir de då inte friska när de kommer tillbaka till sitt hemland?

Anf. 100 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Herr talman! Jag förstår uppriktigt sagt inte vad Birgitta Carlsson pratar om. Jag följer inte med all ryktesspridning på samma sätt som Birgitta Carlsson lär göra, men om det handlar om de anmälningar som nu har gjorts så har Migrationsverket varit oroligt för ett antal barn, för att barnen får illa. Då gör man ett antal anmälningar till socialtjänsten och till polisen. Därmed uppfyller Migrationsverket sin anmälningsplikt. Det är så i Sverige i dag att offentligt anställd personal har en skyldighet att göra en anmälan om man är orolig för att ett barn far illa. Det är oerhört viktigt att den anmälningsplikten också används. Man får inte se mellan fingrarna när barn far illa, oavsett om det är barn som har bott i Sverige i alla tider eller om det är asylsökande barn. Asylsökande barn har samma rättsskydd som alla andra barn. Det är väldigt viktigt.

Anf. 101 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Jag ska inleda med att säga att jag är lite förbryllad över statsrådets sätt att lägga fram saker och ting här i dag. Det här är ingen remissdebatt, om statsrådet trodde det, kring ett förslag från regeringen, utan det här är en debatt kring ett betänkande som socialförsäkringsut-

skottet har kring anslagen för kommande år. Kammaren har inte någon som helst möjlighet att i dag föra en seriös diskussion kring något av de förslag som statsrådet presenterade. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att statsrådet kommer hit och uppträder som om det vore en privat presskonferens. Vi har ingen möjlighet att diskutera det som har lagts fram. Och detta sker, som sagt, i en debatt som är tänkt att ägna sig åt någonting helt annat.

Jag däremot tänker ägna mig åt anslagsbetänkandet och inte ställa frågor på det andra. I anslagsbetänkandet saknas det en väldigt väsentlig punkt vilket jag är mycket förvånad över eftersom vi har haft den uppe på tapeten ett antal gånger. Det är nämligen nämndemännens roll i de kommande migrationsdomstolarna som införs från och med den 31 mars nästa år. Vi har fortfarande, trots att det har gått ett antal månader sedan NIPU:n för första gången lades på riksdagens bord, inte sett några som helst riktade förslag från regeringens sida gentemot de personer som har att tjänstgöra som nämndemän i de kommande domstolarna. Det finns ingenting sagt om arvodesregler, det finns ingenting sagt vad gäller utbildning, det finns ingenting sagt vad gäller praxis och överförande av praxis från den nuvarande ordningen till den kommande. Det tycker jag är mycket allvarligt. Eftersom det definitivt hör hemma i ett anslagsbetänkande, då detta handlar om kostnader, vill jag veta vad statsrådet och regeringen tänker göra åt nämndemännens roll i de kommande migrationsdomstolarna.

Anf. 102 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Herr talman! Det här har Tobias Billström och jag talat om tidigare. Vi har en utredning som just ser över nämndemannaorganisationen. Vi behöver bredda rekryteringen av nämndemän vad gäller ålder, etnisk bakgrund och så vidare, och det är något som man just nu håller på att se över. I den utredningen håller man också på att se över ersättningarna. Det är något som regeringen följer väldigt noga, och vi kommer att återkomma till riksdagen när vi har fått ett ordentligt förslag att diskutera. Jag kan försäkra Tobias Billström att det här är något som jag kommer att återkomma till riksdagen om så snart som det är möjligt.

Anf. 103 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Kommer detta att ske innan den 31 mars nästa år? Det är ganska så betydelsefullt eftersom det slutligen åvilar de politiska partierna, de som är representerade i den här kammaren och utanför, att se till att rekrytera till de här domstolarna. Alltså bör man få rimliga ingångsvärden. Om regeringen väntar för länge kommer det naturligtvis att få konsekvenser, så jag vill gärna veta om vi kommer att få ett besked till kammaren innan den 31 mars. Det bör helst vara i god tid, väldigt kort efter det kommande årsskiftet.

Anf. 104 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Herr talman! Det är inte så att vi inte har någon nämndemannaorganisation eller ersättning till nämndemän över huvud taget. Vi börjar inte från noll, utan vi har en nämndemannaorganisation. Det är vi, de politiska partierna, som nu måste se till att fylla den här organisationen med nämndemän. Jag utgår från att det också ska kunna fungera.

Det är helt klart att vi behöver många fler. Vi behöver ca 1 000–1 200 nya nämndemän, så det ställs ganska stora krav på oss alla för att vi ska kunna fylla detta. Vi ska se över organisationen. Vi ska också se över ersättningarna. Men det är inte så att de inte får någonting i dag. Vi startar inte från noll. Men vi kommer att återkomma så snart som det är möjligt.

Anf. 105 SVEN BRUS (kd) replik:

Herr talman! Det är mycket som är viktigt i den här debatten, både smått och stort. Jag skulle vilja uppehålla mig vid det som jag tycker är det viktigaste, nämligen barnens situation.

Jag noterar att statsrådet säger i sitt anförande att särskild hänsyn ska tas till barnen. Det är då med tanke på den tillfälliga lagstiftningen. Vi kristdemokrater välkomnar också den här tillfälliga lagen. Vi hade i och för sig velat ha en ännu bättre och radikalare lösning, men när inte den var möjlig är det här ändå ett steg i rätt riktning.

Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet. Jag förmodar att när olika statsråd gör uttalanden i frågor har de ändå på något sätt förankrat det hos varandra och hos den som är ansvarig för frågorna. Den biträdande socialministern går ut och gör ganska långtgående uttalanden kring de anmälningar som Migrationsverket nu har gjort kring en del familjer och en del företeelser. På vilket sätt är de ganska kategoriska uttalandena förenliga med det som Barbro Holmberg alldeles nyss har sagt om särskild hänsyn till barnen? Hur är de förenliga med de intentioner som finns i den tillfälliga lagstiftningen om att ta en alldeles speciell hänsyn till barnen?

Anf. 106 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Herr talman! Jag utgår från att Sven Brus lyssnade på mitt svar till Birgitta Carlsson. Det är oerhört viktigt att asylsökande barn har samma rättsskydd som alla andra barn. Det är oerhört viktigt att myndigheter fullföljer sin anmälningsplikt. Jag skulle vilja ställa en fråga till Sven Brus som också är ledamot i Migrationsverkets styrelse. Jag tror att det är oerhört viktigt för Migrationsverket att få höra det från Sven Brus. Gjorde Migrationsverkets tjänstemän rätt eller gjorde de fel när de anmälde i fall där de faktiskt befarar att barn får illa? Det är oerhört viktigt, tycker jag, att Sven Brus svarar på den frågan.

Sven Brus tar upp en annan fråga. Sven Brus har förordat en bättre och mer radikal lösning än en tillfällig lagstiftning. Sven Brus var en av dem som förordade en allmän amnesti, det vill säga att man fattar ett kollektivt beslut och låter alla människor stanna. Samtidigt befinner sig Sven Brus i en borgerlig allians. Man ser att det är en oerhört stor skillnad mellan de borgerliga kommunerna och de socialdemokratiskt styrda kommunerna när det gäller att ta emot flyktingar. Jag vill veta hur Kristdemokraterna arbetar för att få ett bättre solidariskt flyktingmottagande i borgerligt styrda kommuner.

Anf. 107 SVEN BRUS (kd) replik:

Herr talman! Jag vill påminna statsrådet om att min repliktid är två minuter. Mitt korta svar då det gäller Migrationsverket är att det naturligtvis är alldeles korrekt att göra de här anmälningarna. Jag har inga

invändningar emot det. Jag ifrågasätter inte anmälningarna, men det är oerhört viktigt att inte föregripa resultatet av dem. Det menar jag att en regeringskollega till statsrådet har gjort genom sina ganska famösa uttalanden.

Om det skulle vara så att man konstaterar att ett antal barn har manipulerats eller utsatts för åtgärder, till och med från sina föräldrar som är förgripliga, på vilket sätt är de här barnen mindre skyddsvärda? Borde det inte leda till slutsatsen att de här barnen i sin utsatta situation är mer skyddsvärda och särskilt skyddsvärda? Det borde man ta hänsyn till i den fortsatta hanteringen av de här barnärendena.

Jag ifrågasätter alltså inte anmälningarna, men jag vill inte föregripa resultatet av dem på det sätt som regeringen har gjort.

Anf. 108 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Herr talman! Jag tackar för uttalandet från Sven Brus. Jag tror att det kan vara viktigt att stödja tjänstemännen. Det här är inte särskilt lätt.

Sven Brus, jag håller helt med om att man inte ska föregripa resultaten. Men så gör Sven Brus redan det: Om det skulle vara så att ..., ställer Sven Brus frågan. Jag menar att vi inte ska föregripa resultaten.

Det pågår nu utredningar både hos socialtjänsten och hos polisen. Min, regeringens och Morgan Johanssons kommentar är att det pågår sådana utredningar. Vi avvaktar och ser vad de leder fram till.

Om de leder fram till att myndigheter har gjort fel på något sätt måste vi naturligtvis åtgärda det. Än så länge vet vi inte vad som har hänt.

Anf. 109 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Jag kan spara kammarens tid något eftersom jag instämmer i mycket av det replikskifte som Sven Brus och statsrådet just har haft. Jag vill dock fortsätta det något.

Jag uppfattar det som att statsrådet nu backar något från tidigare uttalanden, eller snarare försöker få en annan minister att backa från sina uttalanden om att inte föregripa. Socialministern har sagt att just att det skulle ha kunnat förekomma vanvård ger regeringen rätt i att det var rätt att inte ge de här barnen uppehållstillstånd i våras. Man anser att ministern har föregripit resultatet, och det är det som har väckt så starka känslor. För vår del liksom för, tror jag, samtliga som har uttalat sig i dessa frågor är det självklart att man ska anmäla om man tror att det försiggår vanvård eller något annat oegentligt. Självfallet är det så. Ingen har varit otydlig på den punkten.

Nu är det en välkommen möjlighet att klargöra en gång för alla att ministrar inte ska ägna sig åt att föregripa.

Utskottet verkar vilja bifalla en motion om att vi ska utöka kvotflyktingmottagandet på bekostnad av andra insatser inom migrationsområdet. Nu vill jag ge statsrådet chansen att svara på frågan: Om du får ett sådant tillkännagivande, vad anser du att man bör dra in på för att kunna utöka flyktingmottagandet på kvoten?

Anf. 110 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Herr talman! Jag tycker att jag har svarat på det, men jag kan svara ytterligare en gång.

Det pågår utredningar. Socialtjänsten gör sina utredningar, polisen gör sina utredningar. Vi vet ännu inte vad som har hänt. Vi kommer att avvakta de utredningarnas resultat för att se om regeringen över huvud taget behöver vidta åtgärder.

Om det visar sig att myndigheter på något sätt har gjort fel i handläggningen ska regeringen naturligtvis vidta åtgärder. Det är regeringens hållning i den här frågan.

Jag tycker att det är svårt att följa med i Kalle Larssons argumentation när det gäller kvoten. Jag tycker att det är en nationalistisk syn på flyktingpolitiken. Det är som om flyktingpolitiken bara finns här.

Situationen är ju sådan att det finns ungefär 10 miljoner flyktingar i världen. Glädjande nog har antalet flyktingar minskat de senaste åren, men det är ungefär 10 miljoner flyktingar. Majoriteten av de flyktingarna kommer ju inte hit. Majoriteten av de flyktingarna finns ute i flyktingläger. Jag har själv besökt flyktingläger. Där kan vi verkligen tala om barn som far illa. Det är barn med uppsvällda magar som inte får tillräckligt mycket mat.

Kvoten är ett instrument för att lösa upp flyktingsituationen i världen. FN:s flyktingkommissarie vill att vi ska öka kvoten. FN:s flyktingkommissarie vill att fler länder ska använda sig av kvotuttagningar.

Kalle Larsson säger att vi inte ska utöka kvoten eftersom det kan gå ut över dem som kommer hit. Jag förstår inte argumentationen.

Anf. 111 KALLE LARSSON (v) replik:

Herr talman! Migrationsministern tar nog i lite i överkant; så svårt är det inte att begripa. Om vi har en ram för vad migrationsområdet får kosta och säger att inom den ramen ska kvotmottagandet få kosta mer, är det enligt all logik så att någonting annat får kosta mindre. Vi måste vara medvetna om att intäkter och utgifter trots allt måste matcha varandra. Om ett visst antal kronor är avsatta och man säger att det får kosta mer att ta hit kvotflyktingar, måste väl någonting annat kosta mindre. Om migrationsministern inte begriper den logiken gör nog migrationsministern rätt i att tänka en gång till.

Min fråga kvarstår alltså: Vad är det som ska få kosta mindre?

Vår farhåga är ganska grundläggande. Vi har hört rykten och uppfattningar om att de som kommer till Sverige numer är en annan typ av flyktingar. Det har vi hört också från migrationsministern. Det är färre människor som har skäl att få stanna. Det har bland annat varit en förklaring i tidigare debatter till varför antalet bifall har sjunkit från nästan hälften till under 10 % på bara fyra fem år.

Det är en annan typ av flyktingar som kommer. Den logiska följden av ett sådant resonemang skulle kunna vara att man i stället måste låta människor från andra delar av världen, där man kan plocka ut flyktingarna, få komma i stället.

Vi är oroade över en sådan utveckling. Det är inte nationalistiskt. Det är ett billigt retoriskt knep att ta till ett sådant ord. Det handlar om att värna Genèvekonventionen. Det är en av de grundläggande konventioner som Sverige har skrivit under för att värna rätten till asyl.

Jag noterar avslutningsvis att migrationsministern ganska tydligt, om än inte uttalat, tar avstånd från de uttalanden som socialministern tidigare har gjort som har föregripit den prövning som nu har inletts på föranledd anledning när det gäller anmälningar från Migrationsverket.

Anf. 112 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Herr talman! Jag har inte tagit avstånd från någon ministers uttalande. Jag har redogjort för hur regeringens hållning är i den här frågan.

Du säger att det är rykten om att det skulle vara en annan typ av flyktingar. Vi ser ju ganska tydligt att vi har en situation där många av de människor som kommer till Sverige får avslag på sin asylansökan. Så är det helt klart. Det är ett faktum.

Vi vet att majoriteten av alla flyktingar finns i flyktingläger. Vi hör UNHCR:s begäran och bön om att vi ska ställa upp med utökade kvotplatser. Det finns bara tre sätt för UNHCR att stödja människor i flyktingläger. Det ena är att se till att människor integreras i det land där flyktinglägret är beläget. Det är inte alltid särskilt lätt. Det andra är att hjälpa till vid återvändande till hemlandet, vilket inte heller är särskilt lätt. Det tredje är att plocka ut människor på kvot, alltså lyfta ut människor från flyktinglägren.

Sverige är ett av sex eller sju länder i EU som över huvud taget har en kvot. Om vi skulle få en stor kvantitet skulle vi kunna göra en mycket stor insats i många av de flyktingläger där flyktingar finns.

Anf. 113 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! Som migrationsministern har sagt är en hel del bra saker på gång. Som jag sade i mitt anförande är ju ingen kedja starkare än sin svagaste länk. I den nya asylprocessen kommer Migrationsverket att ha en mycket viktig roll. Det är då viktigt att verksamheten där fungerar på alla sätt.

Jag ställde några frågor till migrationsministern i mitt anförande angående hur man jobbar med att få en riktig och säker åldersbedömning när man ibland måste ta till den, hur man använder språkanalyser och hur man använder uppföljning för att säkerställa landkunskapen. Att göra uppföljningar är ju viktigt för att man ska få veta vad som händer med asylsökande. Jag vill också ha en kommentar till migrationsministerns upplysning till den lille pojken i Makedonien att han skulle ringa till Migrationsverket.

Anf. 114 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Herr talman! Många av de frågor som Anne-Marie Ekström ställer är ju på detaljnivå, så jag tror att Anne-Marie Ekström egentligen får mycket bättre svar om hon vänder sig till Migrationsverket direkt.

När det gäller åldersbedömning arbetar Migrationsverket utifrån de riktlinjer som finns och som Socialstyrelsen har gett ut.

Språkanalyser behöver man ibland för att kunna avgöra från vilken världsdelen och från vilket land en människa kommer. Det handlar om människor där man inte kan fastställa identiteten. Språkanalyser får aldrig någonsin vara det enda redskapet, men det kan vara ett komplement till all annan utredning.

När det gäller landkunskap måste det vara så – det har jag drivit ända sedan jag blev minister – att all den landkunskap som Migrationsverket använder sig av och bygger sina beslut på är offentlig. Det är precis det vi arbetar med nu, att man ska kunna gå in i Migrationsverkets databas och se vad det är för material som används.

När det sedan gäller uppföljningar har Migrationsverket inget uppdrag att följa upp sina beslut. Vi har sett till att vi har en process som innebär att den som söker asyl får sin sak prövad i två instanser. Sedan har man en möjlighet till ny ansökan. Skulle det uppstå skäl som gör att man inte kan återvända kan man lämna in en ny ansökan. Vi har ett system som ska garantera att människor inte skickas tillbaka till ett land där de förföljdes.

Men en del skickas tillbaka till en situation som kanske inte är så som den de skulle ha haft i Sverige. Ibland uppmanar Migrationsverkets tjänstemän den enskilde att ta kontakt och hålla kontakt, och då håller man telefonkontakt och så vidare.

Anf. 115 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! Jag kan hålla med om att det är på detaljnivå, men samtidigt har migrationsministern ett ansvar för att asylprocessen fungerar i landet.

När det gäller åldersbestämning fungerar det inte så. Det finns många bevis på det. Bland annat gjorde Ekot i Sveriges Radio i somras en undersökning av ett antal fall, och det visade sig att bara i ett enda fall hade man följt Socialstyrelsens bestämmelser. Likaså finns det när det gäller språkanalyser ett exempel där man använde språkanalys i ett enda fall.

Därför skulle jag välkomna om migrationsministern kunde begära en uppföljning från Migrationsverket av hur man använder språkanalyser och hur man använder åldersbedömning.

Anf. 116 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Herr talman! Jag tror att Anne-Marie Ekström och jag är helt överens om att det är oerhört viktigt att man på Migrationsverket håller en väldigt bra kvalitet. Därför är det också viktigt att vi har en kvalitetssäkring.

Jag tror att det nya system som vi nu ska införa, med en domstolsprövning, kommer att leda till att vi får en väldigt bra kvalitetssäkring. Det kommer att innebära att Migrationsverket måste motivera sina beslut muntligt. Det kommer i sig att ställa väldigt stora krav både på beslutsunderlag och på annat. Det kommer också att ställa krav på ombuden för de asylsökande.

Jag tror att det nya systemet med domstolar och muntlig förhandling, tvåpartsförfarandet, i sig kommer att få ett genomslag i hela processen.

Anf. 117 MONA JÖNSSON (mp) replik:

Herr talman! Barbro Holmberg talar ofta om barnets bästa. Enligt barnkonventionen är man barn upp till 18 år. Migrationsverket har gruppboenden för ensamkommande barn, och till dem kommer ibland syskon. Under tiden de vistas på dessa gruppboenden fyller kanske det ena syskonet 18 år, och jag vet att det har förekommit att man då har skilt syskon åt. Jag skulle vilja höra en kommentar om det.

Anf. 118 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik:

Herr talman! Jag känner inte till det, om jag ska vara riktigt ärlig. Jag tror att Mona Jönsson kanske ska vända sig till Migrationsverket för att få bättre information om just sådana här enskilda ärenden.

När det gäller ensamkommande barn har vi nu genomfört en rad olika reformer på det området. Kommunerna kommer att ta över själva ansvaret för boendet för ensamkommande barn, vilket jag tror kommer att innebära en höjd kvalitet på boendet. Vi har också infört detta med god man för ensamkommande barn, vilket också är en av de viktigaste reformerna på det här området. Man får alltså någon som kan träda in i föräldrarnas ställe. Det här är ju barn som inte har några föräldrar som kommer till Sverige, och där tror jag att den gode mannens funktion kommer att betyda väldigt mycket.

*Invandrare
och flyktingar*

Anf. 119 MONA JÖNSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag har pratat med Migrationsverket, och de säger att man inte ska dela på syskon. Men likafullt sker det. Man delar till och med så att syskonen får bo i olika kommuner. Man placerar dem som har fyllt 18 år i enskilt boende, alltså i egna lägenheter, och de andra är kvar på förläggningen. Jag tror att man verkligen behöver titta på det.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

14 § Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning

*Förföljelse
på grund av kön
eller sexuell läggning*

Föredrogs

socialförsäkringsutskottets betänkande 2005/06:SfU4

Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning (prop. 2005/06:6).

Anf. 120 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp):

Herr talman! Äntligen, efter flera år av förhalande och utredande, kommer det nu att vara möjligt för de människor som flyr för sina liv på grund av att de råkat födas med fel kön, det vill säga som kvinna, eller att de älskar en människa som är av samma kön som de själva att få skydd som flyktingar, inte bara som skyddsbehövande i övrigt.

Folkpartiet välkomnar detta, men lagtexten borde ha varit framme för länge sedan. Men som alltid: Bättre sent än aldrig.

Herr talman! I den nya utlänningslagen kommer fokus att vara på skyddsbehövande. Särskilt framhålls att de allvarliga övergrepp som kvinnor kan utsättas för kommer att omfattas av den nya lagen. Det är också välkommet. Nu gäller det också att lagen används i verkliga livet och inte bara stannar vid vackra ord.

Redan i dag skulle många kvinnor och män som förföljs på grund av kön eller sexuell läggning ha fått uppehållstillstånd som skyddsbehövande i övrigt. Men år 2004 var det bara 18 kvinnor och 10 män som fick uppehållstillstånd på den grunden.

Herr talman! I dag är systematiska våldtäkter och förnedring av kvinnor vanligt i krigssituationer. Risk för hedersmord och könsstympning är

andra orsaker till att kvinnor flyr från sitt land. De förnedrande övergrepp som kvinnor utsatts för har i många kulturer en koppling till begrepp som heder och skuld.

Herr talman! För att underlätta för utredarna på Migrationsverket har man tagit fram riktlinjer för utredning och bedömning av kvinnors skyddsbehov. Det är positivt. Tyvärr verkar det vara så att riktlinjerna inte följs i den utsträckning som vore önskvärt.

Detta tar Folkpartiet upp i sin motion, och utskottet håller med om att om så är fallet är det oacceptabelt men att det är en fråga som i första hand måste hanteras av Migrationsverket. Jag hoppas att bara genom att det står så i utskottstexten kanske det trots allt kan kännas som en uppmaning till Migrationsverket att följa riktlinjerna. De följs inte, och det ska jag nu berätta om genom ett exempel från verkligheten.

Herr talman! Aida, som vi kan kalla henne, har utsatts för övergrepp av sin pappa. I Iran, liksom i många andra kulturer, måste flickor vara oskulder när de gifter sig. För att undvika att familjen ställs inför en stor skam letar pappan reda på en 64-årig man som han kan gifta bort den 13-åriga dottern med. Den äldre mannen bryr sig inte om så mycket om flickan är oskuld eller inte. Flickan rymmer från sin man och får hjälp av mamman att fly till Sverige. Efter många strapatser, där hon också utnyttjas, kommer hon till Sverige 14 år gammal och söker asyl.

Vad händer då när hon kommer hit?

Man ifrågasätter inte hennes ålder, vilket många ensamkommande barn råkar ut för, utan hon anses vara ett barn och får tack och lov en god man. Men sedan börjar misstagen.

I riktlinjerna påpekas vikten av att en kvinna som kan ha varit med om övergrepp, och särskilt en så ung flicka, ska ha rätt att få ett kvinnligt ombud. Om en kvinna har blivit så illa behandlad av män vågar hon säkert inte berätta om allt som hon har varit med om. Men den här flickan får ett manligt ombud.

I riktlinjerna står det också att kvinnor som har varit med om övergrepp måste ha lite tid på sig att våga berätta. Flickan berättar först en helt annan historia och ska omedelbart avvisas tillbaka till Iran.

När ärendet överklagas till Utlänningsnämnden återförvisas ärendet till Migrationsverket eftersom flickan nu vågat berätta den rätta historien. Men sedan, fru talman, i nästa avslagsbeslut kan mycket okunskap hos beslutsfattaren skönjas.

Ett fel som man gör är att inte avvakta ett läkarintyg från en gynekologundersökning innan man fattar beslut. Sedan anklagar man mamman för att hon inte tar större ansvar för flickan eftersom hon är minderårig. Men flickan har faktiskt blivit bortgift av fadern. I Iran är kvinnan underordnad mannen. Det står faktiskt i UD:s information om mänskliga rättigheter i Iran. I andra hand hänvisas till myndigheterna. Och hur ska man kunna lita på myndigheterna som fortfarande dömer till stening, även om ingen stening har ägt rum under de senaste åren, i varje fall inte såvitt man vet?

Fru talman! När jag läste flickans handlingar blev jag mycket bekymrad över att beslutsfattarna på Migrationsverket verkar tro att en flickas eller en kvinnas liv i Iran är likadant som i Sverige. Det är otroligt viktigt att de som ska fatta så viktiga beslut har rätt kunskap om den kultur som den asylsökande kommer ifrån, likaså att de har kunskap i övrigt om

landet och delar av landet. Det står också i riktlinjerna, och vi har också talat om det i den tidigare debatten.

Utlänningsmyndigheterna använder ofta inflyktalternativ som alternativ till en avvísning. Den som inte kan återvända till sin hemort kan hänvisas till någon annan plats i hemlandet under förutsättning att man kan få skydd och möjlighet att försörja sig.

Villkor för inre flykt finns faktiskt med redan i den lagstiftning som gäller i dag, men det hindrar inte utlänningsmyndigheterna från att till exempel avvisa en tjetjensk kvinna med två barn till övriga Ryssland på grundval av att den äldste pojken vid en språkanalys nämnde några ryska ord.

Fru talman! Förhoppningsvis kommer propositionens ord att man måste ta särskild hänsyn till att kvinnor är särskilt utsatta som familjeförsörjare att följas. Därför måste man vara mer försiktig med att använda inflyktalternativet när det gäller kvinnor.

Det är viktigt att den nya lagen inte blir tandlös utan att den verkligen kommer att ge förföljda kvinnor skydd liksom också dem som förföljs på grund av att de råkar älska en person av samma kön. Det får inte fortsätta att vara så att homosexuella skickas tillbaka till ett land där de riskerar förföljelse med motiveringen att det inte är någon fara bara de inte öppet visar sin sexualitet. Det är fullständigt oacceptabelt. Människor måste ha rätt att leva i enlighet med sin sexuella läggning.

Fru talman! Till sist vill jag nämna det förslag om tillkännagivande till regeringen som handlar om permanent uppehållstillstånd för *trafficking*-offer som lades till betänkanudet precis innan socialförsäkringsutskottet skulle fatta beslut.

Nästan i varje debatt om asylpolitiken har det funnits med reservationer från flera partier om permanent uppehållstillstånd för offer för människohandel, men aldrig något gemensamt förslag.

I Borås har en 17-årig flicka från Kosovo, som utsatts för människohandel, vittnat mot sina förövare. Under tiden hon vittnat har hon haft ett tillfälligt uppehållstillstånd. Hon vågar inte återvända till sitt hemland eftersom hon är hotad där. Visserligen har det sagts att det finns möjlighet att ansöka om permanent uppehållstillstånd, men det är oklart på vilka grunder.

Med detta i bakhuvudet kändes det viktigt att få ihop i första hand ett gemensamt förslag från sex partier med innebörden att de kvinnor som vittnat och därför har behov av skydd ska kunna söka permanent uppehållstillstånd på denna grund. När det lyckades med sex partier ville inte det sjunde, Socialdemokraterna, stå utanför, vilket jag är jätteglad för, för *trafficking*-offrens skull och för att man kanske kan fånga en del av förövarna. Men det jag undrar är varför Socialdemokraterna inte har kommit på idén tidigare. Men nu är det bara för regeringen att snarast återkomma med ett förslag till lagtext.

Fru talman! Till sist vill jag yrka bifall till reservation nr 1, men jag står givetvis bakom övriga folktoppreservationer.

Anf. 121 SVEN BRUS (kd):

Fru talman! Vi kristdemokrater välkomnar förslagen om ett starkare skydd för personer som riskerar förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. Vi har motionerat om detta under en följd av år, men förslagen

har dröjt ibland – alltför ofta, skulle jag vilja säga. Regeringen är anmärkningsvärt senfärdig när det gäller förslag inom det här området.

Men nu har vi äntligen ett ärende att debattera och fatta beslut om, och det välkomnar vi, som sagt. Det är bra att personer som riskerar att drabbas av en omänsklig behandling på grund av sitt kön eller sin sexuella läggning ges flyktingstatus. När man är erkänd som flykting har man i flera avseenden en mycket starkare ställning än när man beviljas skydd med stöd av andra bestämmelser i utlänningslagen.

Fru talman! Så långt är vi alltså överens med förslaget. Vi kristdemokrater menar dock att det krävs mer för att lagens krav inte ska riskera att bli verkningslösa.

För det första måste naturligtvis personens egna berättelser och upplevelser tas på största allvar när man bedömer flyktingaskälen.

För det andra måste man ha god kunskap om personens hemland, hur lagstiftningen och den allmänna situationen ser ut i landet och hur landet självt kan tillgodose skydd och trygghet för personer.

Det har av erfarenhet funnits brister och finns brister när det gäller både kompetens och bemötande av dessa utsatta människor. Det förra inlägget gav några sådana exempel. Dessutom har underlaget om situationen i olika länder inte alltid speglat den verkliga situationen.

Fru talman! Det finns en praxis som innebär att homosexuella flyktingar avvisas eller utvisas med den motiveringen att man inte riskerar förföljelse så länge som man döljer sin sexuella läggning och lever diskret. Vi menar att den praxisen är oacceptabel. Ett sådant synsätt är både humanitärt och principiellt oförsvarligt. Det erkänner inte den individuella människans rätt att kunna leva ett liv i trygghet – kom ihåg att vi talar om samhällen med en mycket stor social kontroll och en lagstiftning som gör dessa människor extra och speciellt utsatta.

För att den lagändring som vi nu ska besluta om inte ska bli verkningslös måste den tillämpas så att homosexuella inte avvisas eller utvisas med motiveringen att det finns inreflyktalternativ och att man kan leva diskret med sin läggning.

Avslagsbesluten motiveras ju ofta med att det finns ett inreflyktalternativ för asylsökande. Enligt vår uppfattning måste ett ärende som avslås på den grunden motiveras mer noggrant än vad som sker i dag, och det gäller särskilt de länder där ensamstående kvinnors försörjningsmöjligheter ofta är sådana att de till och med kan tvingas in i prostitution. På det sättet riskerar dessa kvinnor att stötas ut ur samhället.

För att få genomslag i tillämpningen av den här lagändringen krävs också en bättre bevakning av hur allvarlig kvinnors och homosexuellas utsatthet är i olika länder. I dag avgörs sådana ärenden ofta på ett för magert kunskapsunderlag. Homosexuella män från Iran avvisas till exempel med motiveringen att man kan leva i Iran om man döljer sin läggning.

Kunskapen om situationen i hemländerna måste därför förbättras, och behovet av utbildning behöver uppmärksammas, vilket vi har påpekat i en reservation. Även om utbildningsåtgärder genomförs kontinuerligt inom de beslutande myndigheterna har dessa utbildningar i en mycket begränsad utsträckning återspeglats i tillämpad praxis. Vi menar att Migrationsverket bör få ett särskilt uppdrag att öka kompetensen på dessa områden hos samtliga beslutsfattare och handläggare.

Fru talman! Jag är medveten om att vi i dag diskuterar skyddsgrunder som gäller kön och sexuell läggning. Jag vill ändå påminna kammaren om att motsvarande diskussion kan och bör föras när det gäller personer med andra skyddsgrunder. Jag tänker till exempel på konvertiter som flytt från länder med sharialagstiftning och sökt skydd i Sverige. Även här motiveras ofta avslagsbesluten med att man kan leva exempelvis i Iran som en kristen om man inte skyltar öppet med sin tro och övertygelse.

Sådana beslut vittnar om okunskap om det verkliga förhållandet i ett land som tillämpar sharialagar. Här räcker det inte med diskretion kring den egna livshållningen. Det krävs också att man aktivt deltar i utövandet av en lagligt påbjuden och den enda tillåtna religionen.

Det finns alltså, fru talman, tydliga principiella samband mellan de skyddsgrunder vi diskuterar i dag och andra, exempelvis konvertiternas situation. Jag beklagar att regeringen och det ansvariga statsrådet inte är lika tydliga på alla punkter. Jag har debatterat det här med Barbro Holmberg vid ett antal tillfällen och får anledning att återkomma till frågan, men den är relevant att lyfta in också i den här diskussionen tycker jag.

För dagen, fru talman, välkomnar jag alltså det förslag som finns här med de reservationer som vi har lagt till det. För min del yrkar jag just nu bifall till reservation nr 6.

Anf. 122 ULLA HOFFMANN (v):

Fru talman! I maj 1997 hade jag en interpellationsdebatt med dåvarande statsrådet Schori om förföljelse på grund av kön eller homosexualitet. Det var fem månader efter att den nya skyddsgrunden hade trätt i kraft. Utlänningsnämnden hade fattat ett antal avslagsbeslut där kvinnor åberopat våldtäkter som skäl för sin ansökan om uppehållstillstånd. Alla hade fått avslag. Två kvinnor hade fått stanna därför att de riskerade att utsättas för könsstympning.

Redan fem månader efter att lagen trätt i kraft kunde vi se att den inte skulle komma att tillämpas så som i varje fall jag som lagstiftare hade avsett eller hoppats. Statsrådet Schori menade att inte enbart den omständigheten att en person utsatts för våldtäkt skulle medföra att han eller hon skulle få skydd enligt skyddsbestämmelsen. Statsrådet sade: ”Vad som skiljer den här skyddsbestämmelsen från Genèvekonventionens flyktingbestämmelse är att förföljelsen inte har sin orsak i en politisk uppfattning utan just i könstillhörigheten.”

Jag avslutade den debatten med att säga: ”Den som blir förföljd på grund av ras, religion, nationalitet, viss samhällsgrupp eller politisk uppfattning och hyser välgrundad fruktan ska räknas som konventionsflykting. Sin religion kan man byta, likaså nationalitet. Många har bytt parti, men kön eller sexuell läggning är svårare.” Sedan dess har Vänsterpartiet drivit frågan om att tolkningen av Genèvekonventionen, i enlighet med UNHCR:s riktlinjer, ska vidgas till att omfatta även förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.

I dag, åtta år och sju månader senare, debatterar vi en vidgning av tolkningen av Genèvekonventionen till att omfatta förföljelse på grund av kön och sexuell läggning. Det är inte utan att det känns bra – riktigt bra, skulle jag vilja säga. Kvinnors asylskäl blir därmed erkända och för-

hoppningsvis synliga. Kvinnors och mäns sexuella läggning erkänns som asylskäl om de utsätts för förföljelse på grund av den.

Redan då, för åtta år och sju månader sedan, ville vi att kvinnor som utsatts för människohandel för sexuella ändamål skulle kunna få stanna med stöd av Genèvekonventionen, det vill säga betraktas som flyktingar. I dag kommer riksdagen att fatta beslut om att kvinnor som utsatts för människohandel för sexuella ändamål och som medverkar i rättsprocessen ska kunna få permanent uppehållstillstånd.

Fru talman! Det finns dock en stor plump i propositionen och det är hur regeringen behandlar den förföljelse, misshandel och våldtäkt som kan ske i familjens hägn, det som kallas för hedersrelaterat våld. Regeringen menar att förföljelse, misshandel och ibland våldtäkter är legitimerat om den stat som ska skydda sina medborgare är ineffektiv eller inte har resurser. Detta innebär att de kvinnor som utsätts för så kallat hedersrelaterat våld och lyckas fly till Sverige undantas från den nya lagen, för hur ska kvinnorna kunna visa på vad som ligger bakom att en stat inte förmår skydda sina kvinnliga medborgare?

I Turkiet har lagstiftningen förändrats, men den har inte genomförts i praktiken. Vi får rapporter om att situationen för kvinnor har förvärrats. En kvinna från Turkiet och hennes minderåriga dotter utsattes för våld och mordhot av mannen och flydde till Sverige. Men de fick avslag på sin ansökan med hänvisning till att det är de turkiska myndigheterna, det vill säga den turkiska staten, som ska skydda henne och att det finns skyddat boende i Turkiet. Visst, det finns 10–15 platser, och man får endast bo där en begränsad tid. Är Turkiet det land som regeringen har i tankarna när man säger att om det beror på resursbrist och ineffektivitet är det okej att förfölja kvinnor, och att i vilket fall kan de inte få något skydd här?

Eller tänker man på den kurdiska kvinna och hennes två döttrar som flydde från irakiska Kurdistan från mannen och hans familj som hotade att könsstympa en av döttrarna och mörda mamman? Även de fick avslag med motiveringen att man antagit en lagstiftning i irakiska Kurdistan som förbjuder så kallat hedersrelaterat våld och mord, vilket är rätt och ett viktigt steg som har tagits i irakiska Kurdistan. På grund av läget i Irak och på grund av resursbrist är det svårt att genomföra lagstiftningen i praktiken. Men detta tar Utlänningsnämnden inte någon hänsyn till utan hänvisar kvinnan och döttrarna till ett inre flyktingalternativ genom att framföra att de kan fly och söka skydd i något av de kvinnohus som finns i den kurdiska delen av Irak. Är det detta regeringen avser när man säger att om det beror på resursbrist och ineffektivitet är det okej att könsstympa och misshandla kvinnor inom den privata sfären, här få de ju i alla fall inte stanna?

Fru talman! Tyvärr visar förslagen i propositionen på en total okunskap, menar jag, om könsmaktsordningen. Att hotas av sin familj, av föräldrar, syskon, far- eller morföräldrar innebär att de som vill skada en, gör en illa kan finnas överallt i det land man flyr från. Att då hänvisas till ett inre flyktalternativ som ett kvinnohus i det land man flytt innebär fängelse för resten av livet. Är det detta som avses med ”effektivt skydd mot förföljelse i hemlandet”?

Regeringens förslag om att förföljelse inom den privata sfären inte är asylskäl, om statens oförmåga eller ovilja att ge skydd beror på resurs-

brist eller ineffektivitet, överensstämmer inte heller med internationell flyktingrätt. Och när regeringen gång på gång säger att man följer UNHCR:s riktlinjer, varför föreslår man då något så tokigt? Genom att regeringen inte tar avstånd från de rättsfall som refereras i utredningen som ligger till grund för propositionen innebär det en risk för att kvinnor som riskerar att utsättas för så kallat hedersrelaterat våld inte kommer att få en fristad i Sverige. De kvinnor som misshandlas av sin man och inte får skydd av samhället därför att vilja och resurser saknas hos myndigheterna kan även i fortsättningen få avslag.

När regeringen gång på gång säger att man följer UNHCR:s riktlinjer, varför föreslås då något som inte följer UNHCR:s riktlinjer? I Rodi Alvarado Penas fall avger UNHCR ett 13-sidigt principiellt yttrande. Kvinnan utsattes för brutalt våld av sin make under flera år och flydde till USA där hon sökte politisk asyl. Hon vägrades hjälp och skydd av myndigheterna i Guatemala. I USA beviljades hon asyl, bland annat med stöd av UNHCR:s yttrande. I det yttrandet talas inte om bristande effektivitet eller resurser som skäl till att neka en kvinna asyl. Så varför följer inte regeringen UNHCR:s riktlinjer i det här fallet? I stället säger man att förföljelse inom den privata sfären kan vara grund för flyktingskap beroende på vilka orsaker som ligger bakom hemlandets oförmåga eller ovilja att ge den förföljda kvinnan skydd. Om oförmågan beror på resursbrist eller ineffektivitet är det tydligen inte förföljelse, eftersom den kvinna som utsätts för så kallat hedersrelaterat våld då inte betraktas som flykting.

Vad UNHCR säger är att i de fall där det finns risk för förföljelse av en icke statlig aktör, till exempel make, partner eller annan icke statlig aktör, av skäl som kan hänföras till en konventionsgrund är orsakssambandet fastslaget vare sig om avsaknaden av statligt skydd har anknytning till konventionen eller inte. Alternativt gäller att om risken för följelse av en icke statlig aktör saknar konventionsanknytning men oförmågan eller oviljan hos staten att erbjuda skydd har en konventionsgrund, är orsakssambandet fastslaget. Det är viktigt att komma ihåg, för det säger att vad vi gör med det här beslutet, om det blir beslutet, är att vi inte följer riktlinjerna, det vill säga det som UNHCR säger.

Fru talman! I ett ödesdigert praxisbeslut som dåvarande regering gjorde, gällande en homosexuell asylsökande i maj 1998, menade regeringen att kvinnan eller mannen måste vara misstänkt eller eftersökt för homosexuella handlingar innan frågan om skyddsbehov kunde vara aktuell.

Den asylsökande måste enligt regeringen ha manifesterat sin sexuella läggning innan han eller hon kommer till Sverige. Den vanligaste orsaken till avslag för HBT-personer är också att deras sexuella läggning inte varit känd för hemlandets myndigheter. Detta har lett till att det för många HBT-personer blivit nödvändigt att öppet manifestera sin sexuella läggning i Dagens Nyheter. Så oerhört kränkande! Min sexuella läggning har inte någon annan människa med att göra. En självklarhet när nu förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning ska kunna ligga till grund för flyktingskap, vore förstås att riksdagen klart uttalar att de rättsfall som refereras i utredningen saknar relevans både vad gäller våld inom familjen och sexuell läggning efter det att lagändringen trätt i kraft.

Fru talman! Förslaget om förföljelse inom den privata sfären visar på stor okunskap om könsmaktsordningen. Efter att ha fått igenom att migrationsmyndigheterna ska få utbildning om könsmaktsordningen för att kunna förstå problematiken kring olika former av våld mot kvinnor för att kunna göra rätt asylbedömning har vi tvingats konstatera att det inte har fungerat. Nu har vi motionerat om sådan utbildning om könsmaktsordningen men också om utbildning om HBT-kunskap för migrationsmyndigheternas anställda. Och de motionerna avslås förstås. Delar av den här propositionen visar på att sådan kunskap verkligen behövs.

Fru talman! Jag står självklart bakom alla Vänsterpartiets reservationer men för tids vinnande yrkar jag endast bifall till reservation 2 under punkt 1 och reservation 7 under punkt 4.

Anf. 123 BIRGITTA CARLSSON (c):

Fru talman! Centerpartiet välkomnar i stort sett det förslag som vi nu ska ta ställning till, *Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning*. Vi har tidigare motionerat ett antal gånger inom just det här området, och nu finns det ett förslag som vi ska ta ställning till. Nu ska jag fatta mig ganska kort eftersom det vore bra, tycker jag, om vi kunde fatta beslut om det här i dag. Därför kommer jag kanske inte att använda hela min anmälda talartid.

Det vi kan vända oss mot är att de asylsökande ska ha hela bevisbördan. Vi menar att det kan vara ganska svårt för de asylsökande att verkligen alltid kunna leda det här i bevis. Därför hoppas man ju verkligen att det ska bli en generös bedömning när man nu får det här betänkandet att arbeta utifrån.

Det råder ingen som helst tvekan om att det är oerhört viktigt att det finns en stor och bred kunskap om hur man hanterar just människor av olika kön och med olika läggning i de olika länderna. Vid ett frukostmöte i dag fick vi information om hur man hanterar människor på olika sätt och hur vi hanterar människor här i Sverige och skickar hem dem trots att de har svåra sjukdomar. Även om det inte har med sexuell läggning att göra kändes det ändå som att allt det här hänger ihop på ett eller annat sätt. Vi fick beskrivet hur människor som är hivpositiva och har funnits i Sverige väldigt länge har skickats hem trots att man vet att det i de länder dit de skickas inte finns en möjlighet för dem att få den hjälp de behöver för att kunna klara sina liv i fortsättningen. Det är ytterligare ett område där vi får skämmas som svenskar över hur vi hanterar människor som sökt sig till vårt land.

Vi har lite olika reservationer i det här betänkandet. Den första handlar om förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning. Det är en motion från allmänna motionstiden. Även om jag i stort sett välkomnar förslaget som det ser ut har vi alltså ändå reservationer. Det hänger samman med att vi inte till hundra procent känner att vi litar på att bedömningen blir den vi tror när vi läser de förslag som vi har här. Vi kan se hur man hanterar de människor som nu träder fram och söker asyl på nytt och som ändå utvisas. Därför är vi oroliga även i det här fallet.

Därför har jag med en reservation som säger att vi under det senaste året har uppmärksammat, trots att man egentligen redan nu ska ta hänsyn till asylsökande homosexuella, bisexuella och transpersoner, alltså HBT-personer, att sådana personer återförvisats till grovt repressiva hemlän-

der. Detta sker trots att riksdagen beslutat att förföljelse på grund av sexuell läggning och könsidentitet ska vara grund för uppehållstillstånd i Sverige. Det har vi alltså redan i dag. Detta visar att riksdagens beslut inte på ett tillfredsställande sätt implementerats i Migrationsverkets verksamhet. Därför menar vi att det är viktigt att regeringen nu verkligen följer upp och vidtar åtgärder så att man säkerställer att de beslut vi nu fattar blir verklighet för de människor som berörs av dem.

Det är faktiskt så att Sverige har fällts elva gånger av Tortyrkommittén. Då har det bland annat gällt personer som har utvisats trots sin sexuella läggning. Det är ingen hedersam placering som vi har där. Det är mycket hårt arbete som återstår i vårt land innan vi har en politik som vi kan tycka är generös och human mot flyktingar som söker sig hit.

Vi har också en reservation som handlar om utbildningsfrågor. Det är ett förslag där det krävs en förbättrad utbildning just för att alla människor som hanterar den här typen av ärenden ska ha god kunskap om hur de utsatta människorna hanteras i olika länder. Vi vet om att det inte ser likadant ut överallt. Vi tror att det finns jämställdhet i andra länder också. Det finns det givetvis, men i alltför många länder har kvinnor och män med annorlunda sexuell läggning en helt annan ställning som personer än vi är vana vid och kan tänka oss.

Sedan övergår jag till kvinnors situation. Fortfarande finns det flickor som utsätts för könsstympning. Våld mot kvinnor bedöms på olika sätt i olika länder. Även sexuella övergrepp bedöms mycket olika. Kvinnors rättigheter, att själva få bestämma över sin kropp, är ingen självklarhet i många länder. Även barn är väldigt utsatta och utsätts ofta för sexuella övergrepp.

Det jag ska yrka bifall till är reservation 9. Då handlar det om utredning av kvinnors asylskäl. Det är just med utgångspunkt från att jag tycker att kvinnor behandlas på ett styvmoderligt sätt. Här har Migrationsverket tagit fram riktlinjer för asylregler för kvinnor. Dessa riktlinjer tycker vi inte efterlevs på det sätt som vi skulle önska. Därför tycker vi att riksdagen ska ställa krav på regeringen att verkligen tillse att man efterlever de riktlinjer som finns. Många kvinnliga asylsökande har varit utsatta för mycket integritetskränkande övergrepp som kan vara svåra att redogöra för i ett första möte med Migrationsverket. Av det skälet bör den asylsökande kvinnan tillfrågas om hon vill ha en kvinnlig utredare, en kvinnlig tolk och ett kvinnligt offentligt biträde. Vidare måste kvinnor alltid ha möjlighet att höras separat och helt skilt från den övriga familjen.

Det som är glädjande i det här förslaget tycker jag är att vi nu har en enighet bakom förslaget att människor som utsatts för människohandel ska få rätt att stanna i Sverige. Det förslaget välkomnar jag verkligen. Det är något som vi har stridit för ganska länge. Har man sett filmen *Lilja 4-ever*, som visades här i riksdagen för ett antal år sedan glömmer man aldrig vad handel med kvinnor kan leda till. Måtte vi alltid arbeta för de svaga människorna i samhället.

Anf. 124 MONA JÖNSSON (mp):

Fru talman! Öppenhet är en mänsklig rättighet. Vittnesmål om hur de homosexuella i Iran förföljs, straffas och avrättas har varit många de senaste åren. År 2001 dömdes en ung kvinna till 99 piskrapp för att ha kysst en annan kvinna på en badstrand. Kvinnan sökte asyl i Sverige men

ansökan avslogs med motiveringen att hon inte riskerade förföljelse på grund av sexuell läggning. Asylsökande kvinnor lever i dubbel utsatthet. De riskerar etnisk eller politisk förföljelse – liksom män. Men de riskerar också förföljelse på grund av att de är just kvinnor. En politiskt aktiv man som hamnar i fängelse blir förmodligen hjälte i sin egen grupp. En kvinna som våldtas av politiska motståndare eller poliser blir inte hjältinginna utan riskerar i stället social utstötning av samhället och sin egen familj. Personer som riskerar att drabbas av förföljelse i sina hemländer på grund av sexuell läggning eller kön har rätt till uppehållstillstånd, men genom ett regeringsbeslut från 1998 kan homosexuella skickas tillbaka till ett land där homosexualitet är förbjudet om de inte kunnat påvisa att de löper risk för följelse. Denna praxis har lett till att Migrationsverket och Utlänningsnämnden regelmässigt har avslagit i princip alla ansökningar från homosexuella. Besluten bygger på synsättet att om man döljer sin sexuella läggning kan man undgå risken för förföljelse.

En uppgift om bestraffning gäller den senast kända avrättningen av en homosexuell man som lär ha inträffat den 16 augusti i år. I slutet av juli uppges dessutom två tonåringar ha dömts till döden på grund av sin homosexualitet. Detta kan spegla en del av vad som kan hända om man inte skulle dölja sin sexuella läggning.

Fru talman! Efter flera års förseningar har vi nu dagens betänkande för att ändra den svenska lagstiftningen så att förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning räknas som flyktingskäl. Denna lagändring har vi i Miljöpartiet arbetat för länge, men vi är nu rädda för att förslagen i betänkandet riskerar att inte förbättra situationen om man inte kombinerar besluten med förbättrade kunskaper om kvinnors, homosexuellas, bisexuellas och transpersoners utsatthet och risk för förföljelse i olika länder. Förföljelsen är personlig men har en direkt koppling till samhällets patriarkala strukturer och homofobi.

I dag är det en mycket liten grupp som får stanna i Sverige till följd av förföljelse på grund av kön. Detta har bland annat lett till att Sverige har fällts av FN:s kommitté mot tortyr ett antal gånger.

Elfte gången som Sverige fälldes för brott mot FN:s konvention mot tortyr var i maj 2005. Det gällde en kvinna från Bangladesh som förföljts på grund av sitt och sin makes politiska engagemang. Hon hade blivit misshandlad flera gånger av politiska motståndare som hade vandaliserat familjens hem och dessutom lämnat en avhuggen hand framför deras hus. Kvinnan hade blivit arresterad och anklagad för vapensmuggling. På polisstationen blev hon våldtagen och misshandlad. Det fanns läkarintyg på att hon hade blivit hängd upp och ned och bränd med cigaretter. Denna kvinna fick inte stanna här.

Den information om olika länder som Migrationsverket använder sig av vid bedömning av asyl bör bli tillgänglig för alla som söker asyl, de som ska döma och allmänheten så att man vet vad besluten grundar sig på. Migrationsverket kommer också enligt uppgifter att lägga ut den så kallade landinformationen på sin hemsida på Internet. Men vi i Miljöpartiet anser att det krävs mer. Det skulle behövas ett oberoende institut för en nyanserad bild av den rådande situationen i de olika länderna. Vid en bedömning av exempelvis situationen för HBT-personer i olika länder ska man därför inte bara titta på rådande lagstiftning utan också se på den faktiska situationen i landet.

Anställda på de svenska ambassaderna och de olika konsulaten runtom i världen måste ges utbildning i kvinnors utsatthet och i HBT-frågor. Det är ofta personal där som kan vara en första kontakt. Och då är det viktigt att de som söker blir bemötta på ett korrekt sätt. Handläggare på Migrationsverket och i de kommande migrationsdomstolarna måste också ges grundläggande kunskaper om dessa personers särskilda situation och skyddsbehov.

I ett TT-meddelande i går kunde vi läsa:

”En 52-årig man från Trelleborg, tidigare dömd till tre års fängelse för människohandel för att ha tvingat en 17-årig flicka från Kosovo till prostitution i Sjuhärad, dömdes på tisdagen även för grov människosmuggling.

Borås tingsrätt dömd honom till fem månaders fängelse för att han kört kosovoalbaner i sin bil till Sverige mot betalning, uppger Sveriges Radio Sjuhärad.

Mannens fru har hjälpt till och fick villkorlig dom och dagsböter. En man från Tranemo fick villkorlig dom för att ha betalt 52-åringen för att smuggla in släktingar.”

Fru talman! De som har utsatts för *trafficking* och har medverkat i utredningar måste få möjlighet att stanna här i landet. Det visar sig att dessa unga kvinnor, för det är ofta unga kvinnor, utsätts för hot och livsfara när de kommer till hemlandet. Vi i Miljöpartiet liksom flera andra i utskottet anser att dessa offer, om de själva vill och ansöker om det, ska få permanent uppehållstillstånd.

Fru talman! Vi i Miljöpartiet vill ha ett samhälle som ger alla människor lika värde, rättigheter och skyldigheter. Människor ska inte värderas utifrån om de är kvinnor, homo-, hetero-, bi- eller transsexuella. Det är hög tid att låta den insikten genomsyra den svenska asyl- och invandringsspolitiken. Därför yrkar jag bifall till reservation 4 under punkt 1 och till reservation 7 under punkt 4.

Anf. 125 ANITA JÖNSSON (s):

Fru talman! Vi har tidigare i höst beslutat om förändringar i utlänningslagstiftningen som ska börja gälla den 31 mars 2006. Lagförslaget som vi diskuterar i dag ska ingå i den nya lagstiftningen och träda i kraft vid samma tidpunkt.

Bakgrunden till den här lagstiftningen har flera djupa dimensioner. Många människor är i dag på flykt på grund av att det egna landet inte kan garantera sina medborgares mänskliga rättigheter. De kan inte leva efter sin egen övertygelse utan risk för förföljelse och övergrepp. Vi får ständigt rapporter från FN och andra organisationer om tillståndet i världen.

För någon vecka sedan rapporterades om hur utbrett våldet mot kvinnor är i världen, både i samhället och i familjen. Det var många kvinnor över hela världen som hade intervjuats.

Jag minns speciellt ett inslag som jag hörde om de kvinnor som dagligen blir slagna av sina män som ett naturligt inslag i deras relation. Men efter att dessa frågor hade ställts till dessa kvinnor började de för första gången reflektera över det som de aldrig vågat formulera i ord tidigare, nämligen att det faktiskt inte är givet att männen ska ha den här rättigheten till våld.

Andra ögonblicksbilder som flimrar fram är hur homosexuella tvingas gömma sig och leva i samhällets utkanter för att kunna bejaka sin sexualitet utan förföljelse från samhället. Det är också bilder av kvinnor som har blivit könsstympade och det lidande som det har inneburit för dessa kvinnor vid barnafödande och i samlivet. Det finns många människor i världen i dag som lever under dessa omständigheter.

Fru talman! Sveriges internationella arbete för mänskliga rättigheter ute i världen har hög prioritet och är i framkant då det gäller att värna de mänskliga rättigheterna, bland annat genom migrations-, bistånds- och utrikespolitiken.

Men vi måste också ha en bra och tydlig utlänningslagstiftning som gör att man kan möta människors utsatthet när de har tvingats fly från sina hemländer och att de ska kunna få en fristad i vårt land.

Regeringen har länge uppmärksammat de särskilda behov som människor på flykt undan förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning kan ha i asylprocessen.

Efter en lagändring 1997 tillerkänns den som riskerar förföljelse på grund av kön eller homosexualitet ett skydd inom ramen för bestämmelserna om skyddsbehövande i övrigt, alltså inte i flyktingdefinitionen. Det har visat sig i praxis att det är väldigt få som får uppehållstillstånd av dessa skäl, utan det har beviljats på andra grunder som humanitära skäl eller enligt tortyrbestämmelsen.

Jag tittade på Migrationsverkets statistik som visar att sedan 1997 har 95 kvinnor och 35 män fått uppehållstillstånd enligt könsbestämmelsen, och enligt tortyrbestämmelsen är det 2 234 kvinnor och 4 307 män.

Den nu föreslagna lagändringen har föregåtts av en grundlig utredning. Och en ändrad tillämpning förutsätter ett uttryckligt lagstöd. Därför läggs nu ett förslag till lag fram som innebär att personer som känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning ska få skydd som flyktingar.

Jag är glad att vi i dag ska besluta om denna lagändring, även om det, som vissa har uttryckt, kanske har tagit längre tid än vad vi hade beräknat. Men det är också väldigt viktigt, som regeringen klart och tydligt säger i propositionen, att när det gäller frågor som handlar om internationella konventioner är det viktigt att ha många länder med i den här förändringen, och vi kan se att det håller på att hända.

Med detta anser utskottet att bestämmelsen om skydd på grund av kön och homosexualitet i bestämmelsen om skyddsbehövande i övrigt ska slopas när vi nu får den här nya lagen.

I betänkandet finns det några reservationer. Där uttrycks farhågor kring tillämpningen av lagförslaget. Situationer som reservanterna lyfter fram gäller risken att homosexuella avvisas trots risk för förföljelse samt användningen av inreflyktalternativ därför att det inte beviljas uppehållstillstånd liksom att kvinnor som förföljs i den privata sfären inte ska omfattas av lagen.

Låt mig kommentera dessa reservationer.

Enligt utskottets mening kan det aldrig komma i fråga att avvisa till exempel en homosexuell person till hemlandet om han eller hon riskerar förföljelse på grund av sin sexuella läggning. Men beträffande den som dolt sin läggning både i sitt hemland och i Sverige och som uppgett det riktiga förhållandet endast för Migrationsmyndigheten är risken för för-

följelse på denna grund sannolikt minimal. Om personen däremot lever helt öppet i Sverige kan det innebära risk för avslöjande och därmed för förföljelse i hemlandet.

Utskottet anser därför att en mycket stor försiktighet måste iakttas vid riskbedömningen men menar, precis som regeringen, att det är Migrationsverket och migrationsdomstolarna som i varje enskilt fall ska avgöra om personen behöver skydd i Sverige.

Inreflyktalternativet, som innebär att den enskilde kan få skydd på annan plats i hemlandet, är en internationellt vedertagen princip. I propositionen finns det mycket tydligt uttalat att om det ska vara aktuellt måste den enskilde ha både ett effektivt skydd mot förföljelse i hemlandet och en realistisk möjlighet till försörjning och förutsättningar att leva på ett sätt som inte innebär onödigt lidande eller umbäranden. Särskilt kvinnors möjligheter att försörja sig och sin familj framhålls.

Regeringen har redovisat vid vilka tillfällen förföljelse inom den privata sfären kan utgöra grund för flyktingskap. Bland annat kan det konstateras att en mans våld mot sin hustru kan utgöra grund för flyktingskap under förutsättning att landets myndigheter på grund av till exempel rådande religiösa eller kulturella mönster inte gör vad vi anser att en rättsstat ska göra för att skydda kvinnan – det vill säga att myndigheten i realiteten accepterar övergreppet på kvinnan. Bevisbördan i asylärenden ligger, som det påpekas i propositionen, hos den asylsökande. Föreslagen lagändring syftar inte till att ändra på detta förhållande. Något skäl att sänka beviskraven just i ärenden som gäller förföljelse på denna grund kan utskottet inte se. Sökandens berättelse bör godtas om den framstår som trovärdig och sannolik.

Dessutom har regeringen i andra lagstiftningsarbeten understrukit vikten av att beviskraven inte är alltför höga när det gäller bland annat påståenden om risk för förföljelse.

Jag ska kommentera ytterligare några reservationer. De handlar om vikten av kunskap hos myndigheterna om de asylsökandes hemländer, framför allt om ländernas syn på könsroller och sexuell läggning – allt i syfte att få rättsäkra utredningar.

Jag instämmer i vad som sägs om behovet av utbildning. Myndigheterna måste i sina utbildningsplaner se till att resurser sätts av för relevant utbildning till handläggare och beslutsfattare för att dessa ska få tillräcklig insikt i de problem som hänger samman med förföljelse på grund av kön och sexuell läggning.

Inom Migrationsverket finns det riktlinjer som innebär att om det finns indikationer på att det förekommit förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning ska dessa ärenden handläggas med förtur.

Även situationen vid utredningstillfället måste vara sådan att den asylsökande kan känna sig trygg i att lämna dessa mycket personliga och integritetskänsliga uppgifter. Asylsökanden kan välja om vederbörande vill ha en man eller kvinna som handläggare, tolk eller biträde. Dessutom görs de här utredningarna avskilt från andra anhöriga som söker.

I en motion tar man upp frågan om permanent uppehållstillstånd avseende offer för människohandel. För inte så länge sedan beslöt vi i denna kammare att den som i Sverige medverkar i en process rörande allvarlig brottslighet och därmed i rättsprocessen borde kunna ges permanent uppehållstillstånd. Däremot motsatte sig utskottet att enbart det

*Förföljelse
på grund av kön
eller sexuell läggning*

faktum att en utlänning varit utsatt för brott automatiskt ska innebära att permanent uppehållstillstånd beviljas. Utskottet har inte ändrat uppfattning i den frågan men anser att det bör införas en särskild bestämmelse i den nya utlänningslagen som anger att den som aktivt medverkar i rättsprocessen genom att ställa upp som vittne eller medverka som målsägande ska kunna beviljas permanent uppehållstillstånd i Sverige om personen i fråga till följd härav är i behov av skydd.

Utskottet anser därför att regeringen snarast ska återkomma till riksdagen med ett förslag om detta och att riksdagen som sin mening bör ge regeringen detta till känna.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 126 TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Fru talman! Från moderat sida betraktar vi den här propositionen positivt. Det är bra att frågorna om skyddsgrunderna nu reds ut. Detta förslag innebär att personer som känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning ska få skydd som flyktingar i stället för att som i dag bedömas som ”skyddsbehövande i övrigt”, som termen lyder.

Med detta sagt är det däremot inte så att den process som föregått framtagandet av propositionen inte inrymmer frågetecken. Lagrådet har pekat på ett antal sådana. Bland annat är det i viss mån problematiskt att man utökar vidden av begreppet ”samhällsgrupp”. Det sker på ett delvis märkligt sätt.

Det är också konstigt att se hur regeringen tillsätter kommittéer, till exempel Diskrimineringskommittén som fått i uppgift att se över de frågor som delvis berörs i propositionen. Samtidigt väljer man från regeringens sida att inte invänta Diskrimineringskommitténs slutbetänkande som ska komma i januari. Det är något märkligt att man har så bråttom i lagstiftningsarbetet att man inte tar hänsyn till de kommittéer som man själv har inrättat.

Jag sade nyss att det inte är helt oproblematiskt att man vidgar det här begreppet. Vi tycker att det trots allt finns anledning att titta närmare på frågan. Homosexuella har ju i dag möjlighet att få lov att stanna – låt vara av andra skäl än av det skälet att de är flyktingar. Lagen tillåter i dag detta, men tillämpningen har varit restriktiv.

Flera av remissinstanserna menar trots allt att det antal personer som skulle få skydd på grund av kön eller sexuell läggning antagligen inte skulle öka trots att man genomför den här förändringen eftersom problemet ligger i beviskraven snarare än i de rent materiella reglerna.

För den som flyr från könsstympning och hot som riktas på grund av kön är det viktigt att lagtexten och den skyddsgrund som faktiskt gäller klargörs. Från moderat sida anser vi detta vara väldigt angeläget. Det får aldrig råda något tvivel om vilket lagrum som egentligen är aktuellt när det gäller de här bedömningarna.

Avslutningsvis ska jag också peka på det som några av talarna har varit inne på, nämligen frågan om uppehållstillstånd för kvinnor som utsatts för *trafficking*. Från moderat sida har vi drivit det här kravet i många år. Vi tycker att det hade varit mycket rimligt att sätta kravet korrekt när det gäller de här kvinnorna och att se till att de som faktiskt utsatts för *traf-*

ficking får ett skydd i paritet med det hot som de kan uppleva. Kvinnorna löper ju risk att återsändas inte bara till det land som de kommer från utan också ofta till den region – ja, till och med till den by eller stad – som de en gång rövades bort från.

Det innebär att man kan tänka sig att det förekommer repressalier mot dem på grund av att de återvänder, vilket också har förekommit.

Vi tycker att det är viktigt att man får möjligheter till uppehållstillstånd. Därmed inte sagt att detta inte ska omgärdas av vissa restriktioner. Den främsta restriktionen är naturligtvis att man ska vara beredd att ställa upp och vittna för att uppifrån och ned slå sönder de kriminella nätverk som ägnar sig åt *trafficking*. Det är vår förhoppning att vi, när vi nu i riksdagen i enighet förändrar lagen på det här viset, kommer att skapa ett skydd som kommer att möjliggöra den här typen av brottsbekämpning. Det är i det perspektivet som den här frågan ska ses.

Fru talman! Vi tycker att utskottets betänkande är bra på de här punkterna, och jag tackar så mycket för ordet.

Anf. 127 ANITA JÖNSSON (s) replik:

Fru talman! Tobias Billström har i ett särskilt yttrande och även nu ifrån talarstolen haft lite invändningar med anledning av Lagrådets yttrande. Han tycker att man skulle ha väntat för att bereda ärendet ytterligare.

Utskottet anser att detta är en viktig fråga för de människor som är på flykt på grund av de här skälen. Vi har tittat ut över världen för att se hur det ser ut när vi nu ska besluta om lagstiftningen. Det är länder som Norge, Storbritannien, Australien, Kanada och USA som har den här lagstiftningen. Vi anser att utifrån det behov som finns är det viktigt att snabbt få lagstiftningen att komma in i den nya lagstiftning som ska börja gälla den 31 mars. Vi anser inte att de farhågor som Lagrådet ger uttryck för är befogade med anledning av den erfarenhet som finns internationellt, när vi i dag förhoppningsvis röstar igenom den nya lagen.

Anf. 128 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Anita Jönsson repeterar precis det som jag stod här uppe och sade: Vi har en annan uppfattning i den här frågan. Vi tycker att det är viktigt att lyssna på Lagrådet. Att Anita Jönsson har en annan uppfattning torde vara ganska uppenbart. Annars hade vi naturligtvis inte skrivit ett särskilt yttrande och framfört våra uppfattningar.

Anledningarna till att vi tycker att det är viktigt att lyssna på Lagrådet i de här frågorna är två.

För det första gäller det det som jag angav tidigare: att Lagrådet så tydligt visar att man struntar i Diskrimineringskommittén trots att det bara är ungefär en månad till dess att kommittén ska komma med sitt slutbetänkande. Även om det är bråttom i de här frågorna tycker vi att det finns anledning att inte bara hålla på formerna för deras egen skull utan att faktiskt ta det kommittéarbete som genomförs i det här landet på allvar. Man ska inte bara tillsätta kommittéer som man sedan frångår i lagstiftningsarbetet. Det är det första och främsta skälet.

För det andra gäller det det som vi har pekat på också i våra skrivningar, nämligen att Lagrådet finns till för att se till att vi inte begår misstag i den här kammaren. Lagrådet finns till för att kunna lämna juridisk

expertis till oss – i första hand till regeringen eftersom det är regeringen som oftast lägger fram propositioner. Det är inte så ofta som riksdagen själv tar lagstiftningsinitiativ.

Anita Jönsson har uppenbarligen uppfattningen att vårt särskilda yttrande skulle innebära någon form av brasklapp. Det vill jag bestämt vända mig mot. Vi ställer oss bakom innehållet i betänkandet, men vi har den här sakliga invändningen. Det tycker vi är viktigt.

Anf. 129 ANITA JÖNSSON (s) replik:

Fru talman! Det är viktigt att vi innan vi stiftar våra lagar lyssnar på organisationer som har synpunkter på de förslag som lämnas ut på remiss.

När vi ser på alla som har haft uppfattningar om lagförslaget märker vi att i princip samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget i sak eller lämnat det utan erinran. Det är Lagrådet som har haft en del synpunkter med anledning av pågående utredningar. Det får naturligtvis Moderaterna värdera i förhållande till andra kunskaper som finns, bland annat i det internationella samfundet. Det är alltså många länder som redan i dag har den här typen av lagstiftning i sin flyktingdefinition. Vi tycker att detta är centralt när det gäller att vara säker på att den här lagstiftningen kommer att ha stor betydelse för de människor som i dag söker asyl därför att de är rädda för förföljelse på grund av kön och sexuell läggning.

Anf. 130 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Voteringsklockorna ringer redan när Anita Jönsson är inne på andra varvet, så jag ska försöka fatta mig kort på vägen till mål-snöret.

Just därför att Lagrådet har den här typen av invändningar mot att man sätter kommittéväsendet vid sidan av och ur spel i det här sammanhanget tycker vi att det finns anledning att lämna ett särskilt yttrande.

Jag vill också erinra Anita Jönsson om att vi inte motsätter oss propositionen och dess förslag i sig. Däremot har vi sakliga synpunkter på behandlingen. Det är riksdagens uppgift och en del av kontrollmakten, Anita Jönsson, att tala om för regeringen när vi anser att regeringen frångår den beredningsprocess som föreligger.

Jag tror att det också finns socialdemokrater som delar uppfattningen att det finns värde och vikt i kommittéväsendet och att man inte ska frångå de bedömningar som lämnas från kommittéerna. Därför tycker vi att man gott kunde ha väntat en månad och lyssnat på vad Diskrimineringskommittén hade haft att säga. Därefter hade man kunnat komma tillbaka med ett kanske bättre förberett förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Punkt 2 (Demokratipolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (c)

Votering:

272 för utskottet

19 för res. 1

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 48 m, 36 fp, 26 kd, 22 v, 14 mp, 1 -

För res. 1: 19 c

Frånvarande: 19 s, 7 m, 12 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Punkt 7 (Indragning av Regeringskansliets anslagssparande)

1. utskottet

2. res. 5 (m, fp, kd, c)

Votering:

160 för utskottet

128 för res. 5

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 21 v, 13 mp, 1 -

För res. 5: 48 m, 35 fp, 26 kd, 19 c

Frånvarande: 19 s, 7 m, 13 fp, 7 kd, 7 v, 3 c, 4 mp, 1 -

Punkt 17 (HBT-kompetens inom utrikesförvaltningen)

1. utskottet

2. res. 8 (fp, v, c, mp)

Votering:

199 för utskottet

90 för res. 8

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 124 s, 48 m, 26 kd, 1 v

För res. 8: 35 fp, 21 v, 19 c, 14 mp, 1 -

Frånvarande: 20 s, 7 m, 13 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Punkt 21 (Statsrådets inkomstgaranti)

1. utskottet

2. res. 10 (mp)

Votering:

275 för utskottet

14 för res. 10

2 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 48 m, 36 fp, 25 kd, 22 v, 19 c

För res. 10: 1 kd, 13 mp

Avstod: 1 mp, 1 -

Frånvarande: 19 s, 7 m, 12 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU11 Ändringar i koncessionsavgiftslagen

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Avveckling av koncessionsavgiften)

1. utskottet

2. res. 2 (m)

Votering:

242 för utskottet

47 för res. 2

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 36 fp, 26 kd, 22 v, 18 c, 14 mp, 1 -

För res. 2: 46 m, 1 c

Frånvarande: 19 s, 9 m, 12 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

KU12 Förändrad länsindelning m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU2 Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Punkt 3 (S.k. hedersrelaterat våld m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (kd)

Votering:

264 för utskottet

26 för res. 1

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 48 m, 36 fp, 22 v, 18 c, 14 mp, 1 -

För res. 1: 26 kd

Frånvarande: 19 s, 7 m, 12 fp, 7 kd, 6 v, 4 c, 3 mp, 1 -

Punkt 7 (Tillsyn av tolkförmedlingarna)

1. utskottet

2. res. 4 (mp, v)

Votering:

253 för utskottet

37 för res. 4

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 124 s, 48 m, 36 fp, 26 kd, 19 c

För res. 4: 22 v, 14 mp, 1 -

Frånvarande: 20 s, 7 m, 12 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Punkt 9 (Handläggningstider m.m.)

1. utskottet

2. res. 5 (fp)

Votering:

229 för utskottet

35 för res. 5

26 avstod

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 48 m, 22 v, 19 c, 14 mp, 1 -

För res. 5: 35 fp

Avstod: 1 fp, 25 kd

Frånvarande: 19 s, 7 m, 12 fp, 8 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Punkt 10 (Upphållstillstånd efter viss tid)

1. utskottet

2. res. 8 (c)

3. res. 9 (mp)

Förberedande votering:

29 för res. 8

15 för res. 9

246 avstod

59 frånvarande

Kammaren biträdde res. 8.

Huvudvotering:

217 för utskottet

20 för res. 8

51 avstod

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 124 s, 44 m, 26 kd, 22 v, 1 -

För res. 8: 19 c, 1 mp

Avstod: 1 s, 1 m, 36 fp, 13 mp

Frånvarande: 19 s, 10 m, 12 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Cinnika Beiming (s) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 11 (Flyktingkvoten)

1. utskottet

2. res. 10 (v)

Votering:

268 för utskottet

23 för res. 10

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 48 m, 36 fp, 26 kd, 19 c, 14 mp

För res. 10: 22 v, 1 -

Frånvarande: 19 s, 7 m, 12 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU4 Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning

Punkt 1 (Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning)

1. utskottet

2. res. 1 (kd, fp)

3. res. 2 (v)

4. res. 4 (mp)

Förberedande votering 1:

23 för res. 2

14 för res. 4

254 avstod

58 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

61 för res. 1

23 för res. 2

205 avstod

60 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

169 för utskottet

62 för res. 1

59 avstod

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 124 s, 45 m

För res. 1: 36 fp, 26 kd

Avstod: 3 m, 22 v, 19 c, 14 mp, 1 -

Frånvarande: 20 s, 7 m, 12 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Punkt 3 (Utbildningsfrågor m.m.)

1. utskottet
2. res. 6 (kd, fp, v, c, mp)

Votering:

175 för utskottet

115 för res. 6

1 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 47 m, 1 fp, 2 kd

För res. 6: 35 fp, 24 kd, 22 v, 19 c, 14 mp, 1 -

Avstod: 1 m

Frånvarande: 19 s, 7 m, 12 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Punkt 4 (Kunskap om könsmaktsordningen vid asylprövningen)

1. utskottet
2. res. 7 (v, mp)

Votering:

252 för utskottet

38 för res. 7

1 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 47 m, 35 fp, 26 kd, 19 c

För res. 7: 1 fp, 22 v, 14 mp, 1 -

Avstod: 1 m

Frånvarande: 19 s, 7 m, 12 fp, 7 kd, 6 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Punkt 6 (Utredning av kvinnors asylskäl)

1. utskottet
2. res. 9 (fp, c)

Votering:

205 för utskottet

83 för res. 9

1 avstod

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 125 s, 47 m, 26 kd, 5 v, 2 mp

För res. 9: 36 fp, 15 v, 19 c, 12 mp, 1 -

Avstod: 1 m

Frånvarande: 19 s, 7 m, 12 fp, 7 kd, 8 v, 3 c, 3 mp, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Meddelande om inställd votering

Andre vice talmannen meddelade att voteringen *torsdagen den 1 december kl. 12.00* skulle utgå.

16 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Propositioner

2005/06:20 Delat barnbidrag vid växelvis boende, m.m.

2005/06:51 Transport av farligt gods

Motioner

med anledning av skr. 2005/06:47 Småskalig livsmedelsförädling

2005/06:MJ9 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m)

2005/06:MJ10 av Michael Hagberg (s)

2005/06:MJ11 av Jan Andersson m.fl. (c)

2005/06:MJ12 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd)

2005/06:MJ13 av Anita Brodén m.fl. (fp)

17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 30 november

2005/06:497 av *Gunilla Tjernberg* (kd) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky

Den ekonomiska situationen för Världskulturmuseet

2005/06:498 av *Holger Gustafsson* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Säkerheten i svenska farvatten

2005/06:499 av *Guðrun Schyman* (-) till statsrådet Ylva Johansson
Psykiska problem hos unga kvinnor

2005/06:500 av *Guðrun Schyman* (-) till statsrådet Hans Karlsson
Unga kvinnors situation på arbetsmarknaden

2005/06:501 av *Guðrun Schyman* (-) till statsrådet Jens Orback
Saknade jämställdhetsplaner

2005/06:502 av *Stina Larsson* (c) till utrikesminister Laila Freivalds
Muren mellan Israel och Palestina

2005/06:503 av *Hans Stenberg* (s) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Nytt system för älgjakten

2005/06:504 av *Chartrine Pålsson* (kd) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Problemet med oskyddade gödselbrunnar

2005/06:505 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Parlamentsvalen i Somaliland

2005/06:506 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Homofobi i Polen

2005/06:507 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till statsrådet Carin Jämtin
Svälten i Zambia

2005/06:508 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Mänskliga rättigheter i Saudiarabien

2005/06:509 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till statsrådet Carin Jämtin
Fryst bistånd till Uganda

2005/06:510 av *Birgitta Ohlsson* (fp) till statsrådet Carin Jämtin
Bistånd till Somaliland

2005/06:511 av *Inger Lundberg* (s) till jordbruksminister Ann-Christin
Nykvist

Dvärgbandmasken

2005/06:512 av *Gudrun Schyman* (-) till justitieminister Thomas Bod-
ström

Ökade brott mot HBT-personer

2005/06:513 av *Agneta Ringman* (s) till statsrådet Lena Hallengren
Behörighet till högre studier

2005/06:514 av *Erling Wälivaara* (kd) till finansminister Pär Nuder
Extra flygskatt

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 6 december.

18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 30 november

2005/06:342 av *Tobias Krantz* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Rån mot värdetransporter och värdedepåer

2005/06:343 av *Torkild Strandberg* (fp) till justitieminister Thomas Bod-
ström

Värdetransportrån

2005/06:344 av *Torkild Strandberg* (fp) till justitieminister Thomas Bod-
ström

Kampen mot organiserad brottslighet

2005/06:345 av *Torkild Strandberg* (fp) till justitieminister Thomas Bod-
ström

Straffskärpningsgrunden för rån

2005/06:346 av *Torkild Strandberg* (fp) till justitieminister Thomas Bod-
ström

Samordning av de brottsbekämpande myndigheterna

2005/06:351 av *Lars Gustafsson* (kd) till statsrådet Hans Karlsson
Flexibla friår

2005/06:357 av *Krister Hammarbergh* (m) till justitieminister Thomas
Bodström

Brottsligheten i Norrbotten

2005/06:360 av *Lennart Fremling* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Ytrandefriheten för kommunalt anställda

2005/06:361 av *Tuve Skånberg* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Översyn av det heraldiska regelverket

2005/06:369 av *Magdalena Andersson* (m) till statsrådet Morgan Johansson
Stöd till kvinnojourer som lämnat Roks

2005/06:378 av *Henrik von Sydow* (m) till statsrådet Hans Karlsson
Främlingsfientlighet i fackföreningsrörelsen

2005/06:379 av *Cecilia Widegren* (m) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Särintressen på jordbruksområdet

2005/06:384 av *Magdalena Andersson* (m) till statsrådet Morgan Johansson
Stödet till kvinnojourer

2005/06:389 av *Annelie Enochson* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Förändrade regler för tomträtter

2005/06:404 av *Gunnar Andrén* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Narkotikabekämpningen på Gotland

2005/06:408 av *Ulf Sjösten* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Ersättning till våldtäktsoffer

2005/06:412 av *Annelie Enochson* (kd) till statsrådet Morgan Johansson
Våld mot ungdomar som folkhälsoproblem

2005/06:413 av *Louise Malmström* (s) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky
Skyddad identitet

2005/06:414 av *Hans Backman* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Nämndemännens ersättning

2005/06:415 av *Hans Backman* (fp) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky
Lärarstudenters kunskapsnivå

2005/06:416 av *Hans Backman* (fp) till samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin
Elförsörjningsläget i vinter

2005/06:417 av *Lars Johansson* (s) till statsrådet Ibrahim Baylan
Riksintag för gymnasieskola

2005/06:418 av *Luciano Astudillo* (s) till finansminister Pär Nuder
Oredovisade inkomster

2005/06:419 av *Bengt-Anders Johansson* (m) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Hotet mot den småskaliga hjortuppfödningen

2005/06:420 av *Peter Althin* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Drogtest på barn under 15 år

2005/06:421 av *Lena Adelsohn Liljeroth* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Kuratorer och psykologer på häktet

2005/06:422 av *Jan Ertsborn* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Missbruk av domstolsförfarandet

2005/06:423 av *Peter Althin* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Nakenhet vid drogtest

2005/06:424 av *Lilian Virgin* (s) till finansminister Pär Nuder
Moms vid uthyrning av lokaler till idrottsföreningar

2005/06:425 av *Lars-Ivar Ericson* (c) till utbildnings- och kulturminister
Leif Pagrotsky

Funktionshinderad situation på högskolorna

2005/06:426 av *Holger Gustafsson* (kd) till jordbruksminister Ann-
Christin Nykvist

Fritidsfisket i Väner och Vättern

2005/06:427 av *Maria Larsson* (kd) till statsrådet Ylva Johansson
Brister i den palliativa vården

2005/06:428 av *Anne-Marie Ekström* (fp) till statsrådet Barbro Holmberg
Språkanalysers betydelse i asylprocesser

2005/06:429 av *Krister Hammarbergh* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Separerade och enkla körbanor på väg E 10

2005/06:431 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till finansminister Pär Nuder
Beskattningen av oäkta bostadsrätter

2005/06:432 av *Maria Larsson* (kd) till finansminister Pär Nuder
Momsbeläggning av den ideella sektorns hyreskostnader

2005/06:433 av *Maria Larsson* (kd) till statsrådet Hans Karlsson
Kriterier för sjukskrivning

2005/06:434 av *Hans Hoff* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Arbetsförmedlare på jobb jakt

2005/06:435 av *Annika Qarlsson* (c) till jordbruksminister Ann-Christin
Nykvist

Djurhållning och skydd mot rovdjur

2005/06:436 av *Solveig Hellquist* (fp) till statsrådet Ylva Johansson
Möjligheter att köpa medicin

2005/06:437 av *Ulrik Lindgren* (kd) till statsrådet Ylva Johansson
Hanteringen av läkemedelsskador

2005/06:438 av *Peter Althin* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Hastighetskontrollers tillförlitlighet

2005/06:439 av *Gustav Fridolin* (mp) till justitieminister Thomas Bod-
ström

Redovisning av hatbrott mot HBT-personer

2005/06:440 av *Karin Svensson Smith* (-) till justitieminister Thomas
Bodström

Kraftfulla initiativ mot rattfylleriet

2005/06:441 av *Gustav Fridolin* (mp) till utbildnings- och kulturminister
Leif Pagrotsky

Folksagor

2005/06:442 av *Yvonne Ångström* (fp) till samhällsbyggnadsminister
Mona Sahlin

Regeringens planer på utbyggnad av vattenkraft

2005/06:443 av *Rosita Runegrund* (kd) till näringsminister Thomas
Östros

Barnarbete i Brasilien

2005/06:444 av *Solveig Hellquist* (fp) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Insmugglade hundar

2005/06:445 av *Gunnar Nordmark* (fp) till finansminister Pär Nuder
Införande av flygskatt

2005/06:446 av *Inger Davidson* (kd) till statsrådet Ylva Johansson
Äldreforskning

2005/06:447 av *Carina Adolfsson Elgestam* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Sjukpenning och ideellt arbete

2005/06:448 av *Inger Lundberg* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Tågtrafik i Mälardalen

2005/06:449 av *Louise Malmström* (s) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky
Social snedrekrytering till högskolan

2005/06:450 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Hundsmuggling

2005/06:451 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Djurplågeri vid hundsmuggling

2005/06:452 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Smittorisker vid hundsmuggling

2005/06:453 av *Christer Winbäck* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Omedelbar indragning av körkort

2005/06:455 av *Tomas Högström* (m) till finansminister Pär Nuder
Skatteverket som bedömare av investeringsbehov

2005/06:456 av *Tobias Billström* (m) till statsrådet Jens Orback
Integrationsverkets wallraffande

2005/06:457 av *Siw Wittgren-Ahl* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Luckor i trygghetssystemet

2005/06:458 av *Heli Berg* (fp) till försvarsminister Leni Björklund
Upphandlingar inom Försvarsmakten

2005/06:460 av *Peter Pedersen* (v) till vice statsminister Bosse Ringholm
Prostitution i samband med fotbolls-VM i Berlin

2005/06:462 av *Gunilla Wahlén* (v) till näringsminister Thomas Östros
GATS-förhandlingar

2005/06:463 av *Lennart Fremling* (fp) till statsrådet Ulrica Messing
Järnvägens avreglering

2005/06:464 av *Viviann Gerdin* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Lokalisering av Skogsstyrelsens regionkontor

2005/06:465 av *Ewa Thalén Finné* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Tillgängligt straffregister

2005/06:466 av *Henrik S Järrel* (m) till statsminister Göran Persson
Riksdagens möjlighet att kontrollera regeringen

2005/06:467 av *Lena Adelson Liljeroth* (m) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky

Millesgårdens styrelse

2005/06:468 av *Ulf Sjösten* (m) till statsrådet Ulrica Messing

Prioriteringen av kommande järnvägsinvesteringar

2005/06:469 av *Ulf Sjösten* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Brister inom Rikspolisstyrelsen

2005/06:470 av *Ulf Sjösten* (m) till statsrådet Morgan Johansson

Narkotikaklassning av droger

2005/06:471 av *Mikael Oscarsson* (kd) till statsrådet Ulrica Messing

Försämrad postservice för funktionshindrade

2005/06:472 av *Christer Nylander* (fp) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky

Satsningar på bibliotek

2005/06:473 av *Krister Hammarbergh* (m) till statsrådet Ulrica Messing

Standarden för persontrafiken på Malmbanan

2005/06:474 av *Kerstin Lundgren* (c) till statsrådet Ibrahim Baylan

Svar på interpellation 126

2005/06:475 av *Ingegerd Saarinen* (mp) till näringsminister Thomas

Östros

Vattenfall och EU:s Kyotoåtagande

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 december.

19 § Kammaren åtskildes kl. 16.20.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med 10 § anf. 37 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med 13 § anf. 74 (delvis),

av talmannen därefter till och med 14 § anf. 120 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen.....	1
3 § Meddelande om allmän debattimme.....	1
4 § Meddelande om särskild debatt	1
5 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträde	1
6 § Hänvisning av ärende till utskott	1
7 § Förnyad bordläggning.....	2
8 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 25 november	2
NU4 Statliga företag	2
9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 29 november	3
BoU3 Avstående från besittningsskydd	3
JuU4 En effektivare prövning av hyres- och arrendeärenden	4
JuU5 Ändring i brottsbalken	4
JuU6 Europeisk brottskadeersättning	4
JuU7 Utvidgad användning av DNA-tekniken inom brottsbekämpningen, m.m.	4
10 § Rikets styrelse	6
Konstitutionsutskottets betänkande 2005/06:KU1	6
Anf. 1 GÖRAN LENNMARKER (m)	6
Anf. 2 TOBIAS KRANTZ (fp)	7
Anf. 3 INGVAR SVENSSON (kd)	10
Anf. 4 MATS EINARSSON (v).....	11
Anf. 5 TOBIAS KRANTZ (fp) replik.....	12
Anf. 6 MATS EINARSSON (v) replik	13
Anf. 7 TOBIAS KRANTZ (fp) replik.....	13
Anf. 8 MATS EINARSSON (v) replik	14
Anf. 9 KERSTIN LUNDGREN (c)	14
Anf. 10 MATS EINARSSON (v) replik	16
Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (c) replik	16
Anf. 12 MATS EINARSSON (v) replik	16
Anf. 13 KERSTIN LUNDGREN (c) replik	17
Anf. 14 GUSTAV FRIDOLIN (mp).....	17
Anf. 15 TOBIAS KRANTZ (fp) replik.....	19
Anf. 16 GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik	19
Anf. 17 TOBIAS KRANTZ (fp) replik.....	20
Anf. 18 GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik	21
Anf. 19 INGVAR SVENSSON (kd) replik	22
Anf. 20 GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik	22
Anf. 21 INGVAR SVENSSON (kd) replik	23
Anf. 22 GUSTAV FRIDOLIN (mp) replik	23
Anf. 23 GÖRAN MAGNUSSON (s).....	23
Anf. 24 GÖRAN LENNMARKER (m) replik.....	25
Anf. 25 GÖRAN MAGNUSSON (s) replik.....	26

Anf. 26	GÖRAN LENNMARKER (m) replik	26
Anf. 27	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	26
Anf. 28	KERSTIN LUNDGREN (c) replik	27
Anf. 29	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	27
Anf. 30	KERSTIN LUNDGREN (c) replik	28
Anf. 31	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	28
Anf. 32	TOBIAS KRANTZ (fp) replik	29
Anf. 33	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	30
Anf. 34	TOBIAS KRANTZ (fp) replik	30
Anf. 35	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	31
Anf. 36	INGVAR SVENSSON (kd) replik	31
Anf. 37	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	32
Anf. 38	INGVAR SVENSSON (kd) replik	32
Anf. 39	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	33
	(Beslut fattades under 15 §.)	33
11 §	Ändringar i koncessionsavgiftslagen	33
	Konstitutionsutskottets betänkande 2005/06:KU11	33
Anf. 40	HENRIK S JÄRREL (m)	33
Anf. 41	INGVAR SVENSSON (kd)	34
Anf. 42	GÖRAN MAGNUSSON (s)	35
Anf. 43	TOBIAS KRANTZ (fp)	36
Anf. 44	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	36
Anf. 45	TOBIAS KRANTZ (fp) replik	37
Anf. 46	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	38
Anf. 47	TOBIAS KRANTZ (fp) replik	38
Anf. 48	KERSTIN LUNDGREN (c)	39
Anf. 49	MATS EINARSSON (v)	40
	(Beslut fattades under 15 §.)	40
12 §	Förändrad länsindelning m.m.	41
	Konstitutionsutskottets betänkande 2005/06:KU12	41
Anf. 50	GÖRAN MAGNUSSON (s)	41
Anf. 51	CARL-ERIK SKÅRMAN (m)	42
Anf. 52	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	43
Anf. 53	CARL-ERIK SKÅRMAN (m) replik	44
Anf. 54	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	44
Anf. 55	CARL-ERIK SKÅRMAN (m) replik	45
Anf. 56	LISELOTT HAGBERG (fp)	45
Anf. 57	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	46
Anf. 58	LISELOTT HAGBERG (fp) replik	46
Anf. 59	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	46
Anf. 60	LISELOTT HAGBERG (fp) replik	46
Anf. 61	INGVAR SVENSSON (kd)	47
Anf. 62	KERSTIN LUNDGREN (c)	47
Anf. 63	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	48
Anf. 64	KERSTIN LUNDGREN (c) replik	49
Anf. 65	GÖRAN MAGNUSSON (s) replik	50
Anf. 66	KERSTIN LUNDGREN (c) replik	50
Anf. 67	GUSTAV FRIDOLIN (mp)	51

Anf. 68 PER BILL (m).....	53
Anf. 69 RIGMOR STENMARK (c)	54
Anf. 70 MATS EINARSSON (v).....	55
Anf. 71 GÖRAN MAGNUSSON (s).....	56
Anf. 72 KERSTIN LUNDGREN (c) replik	56
(Beslut fattades under 15 §.)	57
13 § Invandrare och flyktingar.....	57
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2005/06:SfU2	57
Anf. 73 TOBIAS BILLSTRÖM (m).....	57
Anf. 74 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp)	60
Anf. 75 SVEN BRUS (kd)	62
Anf. 76 KALLE LARSSON (v).....	65
Anf. 77 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp) replik	67
Anf. 78 KALLE LARSSON (v) replik	67
Anf. 79 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp) replik	68
Anf. 80 KALLE LARSSON (v) replik	68
Anf. 81 BIRGITTA CARLSSON (c).....	69
Anf. 82 MONA JÖNSSON (mp)	71
Anf. 83 YILMAZ KERIMO (s).....	73
Anf. 84 KALLE LARSSON (v) replik	76
Anf. 85 YILMAZ KERIMO (s) replik	77
Anf. 86 KALLE LARSSON (v) replik	77
Anf. 87 YILMAZ KERIMO (s) replik	77
Anf. 88 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik.....	78
Anf. 89 YILMAZ KERIMO (s) replik	78
Anf. 90 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik.....	79
Anf. 91 YILMAZ KERIMO (s) replik	79
Anf. 92 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp) replik	79
Anf. 93 YILMAZ KERIMO (s) replik	80
Anf. 94 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp) replik	80
Anf. 95 YILMAZ KERIMO (s) replik	80
Anf. 96 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	81
Anf. 97 BIRGITTA CARLSSON (c) replik.....	83
Anf. 98 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik.....	83
Anf. 99 BIRGITTA CARLSSON (c) replik.....	84
Anf. 100 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik.....	84
Anf. 101 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik.....	84
Anf. 102 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik.....	85
Anf. 103 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik.....	85
Anf. 104 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik.....	85
Anf. 105 SVEN BRUS (kd) replik	86
Anf. 106 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik.....	86
Anf. 107 SVEN BRUS (kd) replik	86
Anf. 108 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik.....	87
Anf. 109 KALLE LARSSON (v) replik.....	87
Anf. 110 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik.....	87
Anf. 111 KALLE LARSSON (v) replik.....	88
Anf. 112 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik.....	89
Anf. 113 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp) replik	89

Anf. 114 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	89
Anf. 115 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp) replik	90
Anf. 116 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	90
Anf. 117 MONA JÖNSSON (mp) replik	90
Anf. 118 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s) replik	91
Anf. 119 MONA JÖNSSON (mp) replik	91
(Beslut fattades under 15 §.).....	91
14 § Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning.....	91
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2005/06:SfU4	91
Anf. 120 ANNE-MARIE EKSTRÖM (fp).....	91
Anf. 121 SVEN BRUS (kd)	93
Anf. 122 ULLA HOFFMANN (v)	95
Anf. 123 BIRGITTA CARLSSON (c).....	98
Anf. 124 MONA JÖNSSON (mp)	99
Anf. 125 ANITA JÖNSSON (s).....	101
Anf. 126 TOBIAS BILLSTRÖM (m)	104
Anf. 127 ANITA JÖNSSON (s) replik.....	105
Anf. 128 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik.....	105
Anf. 129 ANITA JÖNSSON (s) replik.....	106
Anf. 130 TOBIAS BILLSTRÖM (m) replik.....	106
(Beslut fattades under 15 §.).....	106
Ajournering.....	106
Återupptagna förhandlingar	107
15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	107
KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	107
KU11 Ändringar i koncessionsavgiftslagen	108
KU12 Förändrad länsindelning m.m.	108
SfU2 Anslag inom utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar	108
SfU4 Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning	110
Meddelande om inställd votering	112
16 § Bordläggning.....	112
17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	112
18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	113
19 § Kammaren åtskildes kl. 16.20.....	117

Prot. 2005/06:41
30 november

Elanders Gotab, Stockholm 2005